

Temeljem članka 195. stavak 4. Zakona o socijalnoj skrbi ("Narodne novine" broj 157/13. i 152/14.) i članka 30. točka 24. Statuta Osječko-baranjske županije ("Županijski glasnik" broj 2/95., 2/97., 3/99., 3/01., 8/01., 9/03., 13/05., 2/06., 5/09., 16/09. i 2/13.), Skupština Osječko-baranjske županije donijela je na 17. sjednici 20. listopada 2015. godine

Z A K L J U Č A K

o donošenju Socijalnog plana Osječko-baranjske županije 2015. - 2020.

I.

Donosi se Socijalni plan Osječko-baranjske županije 2015. - 2020., u tekstu koji je predložio Savjet za socijalnu skrb Osječko-baranjske županije na sjednici održanoj dana 16. rujna 2015. godine.

II.

Ovaj Zaključak s tekstem Socijalnog plana Osječko-baranjske županije 2015. - 2020. bit će objavljen u "Županijskom glasniku".

Klasa: 550-01/15-01/8

Urbroj: 2158/1-01-01-15-4

Osijek, 20. listopada 2015.

Predsjednik

Antun Kapraljević, v.r.

**SOCIJALNI PLAN
OSJEČKO-BARANJSKE
ŽUPANIJE 2015. - 2020.**

SADRŽAJ

1. Predgovor	1
2. Uvod	1
3. Vizija razvoja	2
4. Misija županijskog sustava socijalne skrbi	2
5. Načela	2
6. Strateški ciljevi	3
7. Opći podaci o Osječko-baranjskoj županiji	3
7.1. Položaj i teritorijalno-administrativni ustroj	3
7.2. Demografske značajke	5
7.2.1. Stanovništvo prema dobi, spolu i teritorijalnoj rasprostranjenosti	5
7.2.2. Obilježja kućanstava	8
7.2.3. Obilježja obitelji	10
7.3. Gospodarstvo	11
7.4. Zaposlenost	13
7.4.1. Struktura zaposlenih osoba	13
7.4.2. Plaće	15
7.4.3. Nezaposlenost	16
7.5. Mirovine	17
7.6. Novčane naknade / prava iz sustava socijalne skrbi	17
7.7. Invaliditet	22
7.8. Praćenje siromaštva	24
8. Sustav socijalne skrbi u Županiji	27
8.1. Županija	27
8.1.1. Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb	27
8.2. Ustanove socijalne skrbi	27
8.2.1. Centri za socijalnu skrb	27
8.2.2. Domovi socijalne skrbi	28
8.2.3. Centar za profesionalnu rehabilitaciju Osijek	30
8.3. Ostali pružatelji socijalnih usluga	30
8.3.1. Obiteljski domovi	30
8.3.2. Udruge	32
9. Financiranje sustava socijalne skrbi u Osječko-baranjskoj županiji	34
10. Socijalne usluge koje se trenutačno pružaju ranjivim društvenim skupinama i potrebe za budućim socijalnim uslugama	37
10.1. Osobe s invaliditetom	37

10.2.	Djeca i mladi	46
10.3.	Obitelji u riziku	56
10.4.	Starije i nemoćne osobe	57
10.5.	Nezaposlene osobe	62
10.6.	Osobe bez prihoda za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba	63
10.7.	Branitelji iz Domovinskog rata	65
10.8.	Beskućnici	69
10.9.	Osobe s problemima ovisnosti	69
11.	Glavna pitanja koja proizlaze iz analize podataka i konzultacija sa županijskim dionicima	71
12.	Prioriteti i operativni ciljevi	73
13.	Praćenje, vrednovanje i izvještavanje	74
14.	Proces konzultacija	76
	Prilog: Članovi radnih skupina za socijalno planiranje u Osječko-baranjskoj županiji	76

Tablice

Tablica 1:	Područje, gradovi i općine u Osječko-baranjskoj županiji	3
Tablica 2:	Raspodjela stanovništva po gradovima i općinama u Osječko-baranjskoj županiji i ukupan broj stanovnika županije u 2001. i 2011. godini	5
Tablica 3:	Stanovništvo Osječko-baranjske županije i stanovništvo Republike Hrvatske prema podjeli na privatna i institucionalna kućanstva u 2011. godini.	8
Tablica 4:	Udio privatnih kućanstava prema broju članova u Osječko-baranjskoj županiji i u Republici Hrvatskoj u 2001. godini, te privatnih kućanstava u Republici Hrvatskoj u 2011. godini (u %).	9
Tablica 5:	Broj članova institucionalnoga kućanstva u Hrvatskoj i Osječko-baranjskoj županiji prema veličini ustanove u 2011. godini	9
Tablica 6:	Obitelji prema tipu obitelji i broju djece u Osječko-baranjskoj županiji u 2001. i 2011. godini.	10
Tablica 7:	Obitelji s djecom prema tipu obitelji i broju djece koja se školuju u Osječko-baranjskoj županiji u 2011. godini.	10
Tablica 8:	Bruto domaći proizvod za Republiku Hrvatsku i Osječko-baranjsku županiju za razdoblje 2008.-2012. godina	11
Tablica 9:	Prosječne mjesečne bruto i neto plaće zaposlenih prema NKD-u 2007., po spolu u RH i Županiji, prosjek 2013. godina	16
Tablica 10:	Prava u nadležnosti regionalnih i lokalnih jedinica samouprave za suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti - sredstva utrošena za socijalne programe u Osječko-baranjskoj županiji u 2012. godini	18
Tablica 10a:	Prava u nadležnosti regionalne samouprave za suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti - sredstva utrošena za socijalne programe u Osječko-baranjskoj županiji u 2013. i 2014. godini	19
Tablica 11:	Primijenjena prava socijalne skrbi u Osječko-baranjskoj županiji u skladu sa Zakonom o socijalnoj skrbi	20
Tablica 12:	Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe	22
Tablica 13:	Pokazatelji siromaštva za Republiku Hrvatsku za 2011. - 2012. godinu (u %,)	24
Tablica 14:	Stopa rizika od siromaštva prema najučestalijoj aktivnosti i spolu i tipu kućanstva (%)	25
Tablica 15:	Centri za socijalnu skrb u Osječko-baranjskoj županiji	28
Tablica 16:	Domovi za starije i nemoćne osobe u Osječko-baranjskoj županiji	28

Tablica 17: Domovi za psihički bolesne odrasle osobe u Osječko-baranjskoj županiji	29
Tablica 18: Domovi za osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima u Osječko-baranjskoj županiji	29
Tablica 19: Domovi za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi u Osječko-baranjskoj županiji	30
Tablica 20: Domovi za djecu s poremećajima u ponašanju u Osječko-baranjskoj županiji	30
Tablica 21: Obiteljski domovi i pravne osobe koje pružaju socijalne usluge na području Županije	31
Tablica 22: Financiranje socijalne skrbi u Osječko-baranjskoj županiji	35
Tablica 23: Prikaz stanja i potreba na području socijalnih usluga za osobe s invaliditetom	40
Tablica 24: Udruge koje pružaju usluge djeci i mladima na području Županije	48

Slike

Slika 1: Upravno-teritorijalna podjela prostora Osječko-baranjske županije	4
Slika 2: Gustoća naseljenosti u Osječko-baranjskoj županiji (br.st./km ²) po gradovima i općinama	5
Slika 3: Stanovništvo Osječko-baranjske županije prema dobnim skupinama 2001. i 2011. godine	7
Slika 4: Prirodno kretanje stanovništva u Osječko-baranjskoj županiji od 2010. do 2014. godine	8
Slika 5: Doprinosi Mirovinskom fondu u Osječko-baranjskoj županiji prema osnovama osiguranja, stanje 31. prosinca 2014. godine	13
Slika 6: Zaposleni prema sektoru djelatnosti	14
Slika 7: Zaposleni u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija	15
Slika 8: Primijenjena prava socijalne skrbi u Osječko-baranjskoj županiji prema Zakonu o socijalnoj skrbi - Smještaj izvan vlastite obitelji	21
Slika 9: Obrazovna struktura osoba s invaliditetom u Osječko-baranjskoj županiji	23
Slika 10: Osječko-baranjska županija - udio sredstava utrošenih na socijalnu skrb u 2012. godini prema izvorima (%)	35
Slika 11: Opći podaci o aktivnostima i praćenje troškova	74
Slika 12: Kvalitativni i kvantitativni pokazatelji uspješnosti provedbe	75
Slika 13: Geografska pokrivenost i rodna ravnopravnost	75

1. Predgovor

Ministarstvo socijalne politike i mladih započelo je krajem 2013. godine s provođenjem Projekta "Podrška sustavu socijalne skrbi u procesu daljnje deinstitucionalizacije socijalnih usluga" u 10 hrvatskih županija, između ostalih i u Osječko-baranjskoj županiji.

Svrha Projekta je socijalno planiranje koje je imalo za cilj pružiti pomoć u razvoju alata (mehanizama) koji bi pomogli regionalnoj i lokalnoj samoupravi u planiranju socijalnih usluga.

Izrada socijalnog plana nije bila samo zakonska obveza, nego i odrednica Osječko-baranjske županije da pored niza dokumenata koje donosi u području socijalne skrbi, donese i strateški dokument kojim bi se sagledale postojeće usluge i kapaciteti te utvrdile potrebe za pružanjem novih socijalnih usluga na području Županije.

U izradi plana, pored stranih i domaćih konzultanata, zaposlenika Ministarstva, sudjelovale su i stručne osobe iz ustanova socijalne skrbi s područja Županije, županijske i gradske uprave, kao i nevladinih organizacija.

Formirana je Glavna radna skupina koja je vođena utvrđenim načelima, vizijom razvoja i misijom županijskog sustava socijalne skrbi dugotrajno i mukotrpno radila na izradi socijalnog plana. Prikupljali su se i obrađivali različiti podaci kako bi se dobila socijalna slika Županije, a istovremeno i detektirale socijalne usluge koje nedostaju. Rad je bio fokusiran i na određivanje prioriteta društvenih skupina za koje socijalne usluge na županijskoj razini nedostaju ili ne zadovoljavaju njihove hitne potrebe, i to kao prvo osobe s invaliditetom, zatim djeca i mladi, obitelji u riziku te stare i nemoćne osobe.

Radeći na ovom strateškom dokumentu, misao vodilja je bila stvoriti sustav usredotočen na samog korisnika na način da ga se što duže zadrži u njegovoj obiteljskoj sredini, uz primjenu izvaninstitucionalnih oblika skrbi i podrške u lokalnoj zajednici.

Županijski socijalni plan od iznimnog je značaja za Županiju, jer je to prvi strateški dokument ove vrste. Njegovim donošenjem trebali bi se osnažiti i povezati svi pružatelji socijalnih usluga na području Županije, poboljšati kvaliteta postojećih usluga te bi se trebalo doprinijeti razvoju novih, kvalitetnijih i efikasnijih usluga koje bi bile dostupne osobama u socijalno-zaštitnoj potrebi.

2. Uvod

Prema članku 195. Zakona o socijalnoj skrbi ("Narodne novine" broj 157/13. i 152/14.), jedinica područne (regionalne) samouprave, osniva savjet za socijalnu skrb radi planiranja i razvoja mreže socijalnih usluga i ostvarivanja prava, obveza, mjera i ciljeva socijalne skrbi na svom području.

Odlukom Skupštine Osječko-baranjske županije od 10. srpnja 2012. godine osnovan je Savjet za socijalnu skrb.

Savjet za socijalnu skrb Osječko-baranjske županije predlaže Skupštini Socijalni plan za područje regionalne samouprave u razdoblju od 2015. - 2020. godine.

Socijalni plan obuhvaća prikaz socio-demografskih i gospodarskih obilježja županije, prikaz sustava socijalne zaštite s opisom institucionalnih kapaciteta i izvaninstitucionalnih pružatelja socijalnih usluga prema korisničkim skupinama. Na temelju analize kapaciteta i dostupnosti mreže socijalnih usluga te procjene specifičnih potreba skupina u većem riziku od socijalne isključenosti, određeni su prioriteti te strateški i operativni ciljevi razvoja institucionalnih i izvaninstitucionalnih socijalnih usluga.

Strateški ciljevi razvoja usklađeni su sa relevantnim nacionalnim i europskim okvirom za područje socijalne skrbi kao i sa županijskim razvojnim dokumentima i smjernicama.

Ključni nacionalni dokumenti na kojima se temelji Socijalni plan su:

- Ekonomski program Vlade RH 2013. (zadani nacionalni ciljevi za ostvarenje strategije Europa 2020.)
- Strategija razvoja sustava socijalne skrbi u razdoblju 2011. - 2016.
- Nacionalni plan deinstitutionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi 2011. - 2016. (2018.)
- Nacionalni plan za prava i interese djece od 2006. - 2012.
- Nacionalna strategija za izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. - 2015.
- Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u RH (2014. - 2020.)
- Strategija socijalne skrbi za starije osobe u RH (2014. - 2016.).

Pri izradi Socijalnog plana i određivanju županijskih prioriteta vodilo se računa o usklađenosti sa EU strateškim okvirom razvoja Europa 2020, posebno u dijelu smjernica za uključiv rast i borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti kako bi se omogućilo sufinanciranje razvoja socijalnih usluga putem strukturnih EU fondova.

U procesu socijalnog planiranja, Osječko-baranjskoj je županiji pružena podrška u sklopu projekta Instrumenta pretprijetne pomoći (IPA) "Podrška sustavu socijalne skrbi u procesu daljnje deinstitutionalizacije socijalnih usluga", kojeg provodi Ministarstvo socijalne politike i mladih. U okviru projekta osnovana je Glavna radna skupina i proširena Radna skupina za socijalno planiranje u čijem su članstvu većinom bili predstavnici stalnih županijskih tijela i Savjeta za socijalnu skrb. U razdoblju od studenog 2013. do travnja 2014. godine održan je niz radionica i konzultativnih sastanaka na kojima je raspravljano i mapirano stanje mreže socijalnih usluga na području Županije. Prikupljeni su podaci o dostupnim uslugama u Županiji, procijenjene su potrebe za socijalnim uslugama prema korisničkim skupinama te utvrđeni prioriteti razvoja socijalnih usluga za razdoblje do 2020. Objedinjeni su podaci o socijalnim uslugama i novčanim naknadama na području Županije u Excel radnim listovima te je predložen sustav prikupljanja podataka sa zadanim kategorijama usluga, pružatelja i korisnika kako bi se olakšalo vođenje baze podataka iz raznorodnih izvora i omogućilo ujednačeno praćenje dostupnih socijalnih usluga po županijama i osigurao temelj za daljnje planiranje razvoja mreže usluga. Izrađen je sustav praćenja, vrednovanja i izvještavanja o provedbi planiranih mjera koji prati format baze podataka.

3. Vizija razvoja

Osječko-baranjska županija je zajednica u kojoj svaka osoba u potrebi ostvaruje svoja prava, učinkovito i primjereno, kroz rad stručnjaka i umreženih pružatelja usluga, gdje je osigurano poštivanje dostojanstva, različitosti, zaštita osobnosti, humanosti i multikulturalnosti.

4. Misija županijskog sustava socijalne skrbi

U našoj Županiji pomažemo i štitimo osobe u potrebi pružanjem socijalnih usluga i aktivnim uključivanjem u zajednicu. Kontinuirano pratimo potrebe, povezujemo dionike, educiramo pružatelje usluga te koristimo sva znanja i mogućnosti s ciljem poboljšanja kvalitete usluga. Potičemo razvoj usluga u zajednici te inovativne oblike socijalne skrbi. Promičemo kvalitetu života, humanost, poštivanje različitosti i osobnosti.

5. Načela

U pružanju socijalnih usluga, vodimo se sljedećim načelima:

- Dostupnost
- Poštivanje različitosti
- Međugeneracijska solidarnost
- Humanost
- Multikulturalnost
- Učinkovitost
- Primjerenost
- Poštivanje dostojanstva
- Zaštita osobnosti.

6. Strateški ciljevi

Strateško planiranje razvoja socijalnih usluga u Županiji započelo je krajem 2013. godine i nastavljeno tijekom 2014. godine kroz suradnju županijskog Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb, Savjeta za socijalnu skrb i drugih dionika na području socijalne skrbi koji su sudjelovali u radu Radne skupine za socijalno planiranje te su za razdoblje od 2015. godine do 2020. godine odabrani sljedeći strateški ciljevi:

1. **Osobama u potrebi omogućiti da ostvare svoja prava kroz suvremen i kvalitetan sustav socijalnih usluga i aktivno se uključe u život zajednice**
2. **Umrežavanje dionika za pružanje usluga radi optimalnog korištenja resursa i osiguranje učinkovitih i primjerenih socijalnih usluga**
3. **Podizanje kvalitete pružanja postojećih socijalnih usluga te razvoj usluga u zajednici i primjena inovativnih oblika socijalne skrbi.**

7. Opći podaci o Osječko-baranjskoj županiji

7.1. Položaj i teritorijalno-administrativni ustroj

Osječko-baranjska županija sa sjedištem u gradu Osijeku osnovana je 1993. godine. Poslove samouprave obavljaju Županijska skupština, Župan (do 2009. godine i Županijsko poglavarstvo) i upravna tijela Županije.¹

Geoprometni položaj Osječko-baranjske županije²

Županija je smještena u istočnom dijelu Republike Hrvatske. Na sjeveru graniči s Republikom Mađarskom, na istoku s Republikom Srbijom, na zapadu s Virovitičko-podravskom i Požeško-slavonskom županijom, a na jugu s Brodsko-posavskom i Vukovarsko-srijemskom županijom.

Teritorijalno-upravni ustroj

Prostire se na površini od 4.155 četvorna kilometra (što čini 7,34% ukupne površine RH) i jedna je od teritorijalno većih i naseljenijih hrvatskih županija. Prema teritorijalnoj veličini, kao prostorno-administrativna cjelina, kao i prema broju stanovnika, Osječko-baranjska županija zauzima četvrto mjesto u Republici Hrvatskoj.

Tablica 1: Područje, gradovi i općine u Osječko-baranjskoj županiji

Površina ¹⁾ , km ²	Broj stanovnika	Broj stanovnika na km ²	Broj gradova	Broj općina	Broj naselja
4.155	305.032	73,41	7	35	263

Izvor: Popis stanovništva iz 2011., Državni zavod za statistiku; Županije, površina, stanovništvo, gradovi, općine i naselja, popis 2011.) Podaci Državne geodetske uprave (izračunani iz grafičke baze podataka službene evidencije prostornih jedinica), stanje 31. ožujka 2011. godina, odnose se na površinu kopna

¹Mrežne stranice Osječko-baranjske županije <http://www.obz.hr/>

²Županijska razvojna strategija Osječko-baranjske županije 2011.-2013.

Županija obuhvaća 263 naselja smještena u 42 jedinice lokalne samouprave od kojih je 7 sa statusom grada (Beli Manastir, Belišće, Donji Miholjac, Đakovo, Našice, Osijek i Valpovo) te 35 sa statusom općine (Antunovac, Bilje, Bizovac, Čeminac, Čepin, Darda, Donja Motičina, Draž, Drenje, Đurđenovac, Erdut, Ernestinovo, Feričanci, Gorjani, Jagodnjak, Kneževi Vinogradi, Koška, Levajska Varoš, Magadenovac, Marijanci, Petlovac, Petrijevci, Podgorač, Podravska Moslavina, Popovac, Punitovci, Satnica Đakovačka, Semeljci, Strizivojna, Šodolovci, Trnava, Viljevo, Viškovci, Vladislavci i Vuka).

Površina svih gradova iznosi 1/3 površine Županije, dok preostale 2/3 površine otpada na općine. Od ukupno 263 naselja, 67 naselja (25%) nalazi se u gradovima, a 196 naselja (75%) u općinama. Najviše naselja nalazi se na području Grada Našica (19), a najmanje na područjima općina: Antunovac, Gorjani, Petrijevci, Satnica Đakovačka i Strizivojna, koje čine po 2 naselja.

Slika 1: Upravno-teritorijalna podjela prostora Osječko-baranjske županije³

7.2. Demografske značajke

7.2.1. Stanovništvo prema dobi, spolu i teritorijalnoj rasprostranjenosti

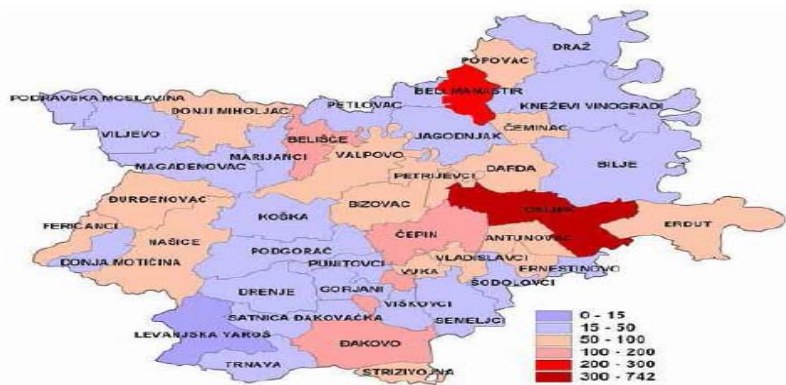
Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, u Županiji živi 305.032 stanovnika, odnosno 7,1% stanovništva Republike Hrvatske, od čega je 158.141 (51,8%) žena i 146.891 (48,2%) muškaraca.

Prema gustoći stanovnika od 73,41 stanovnika na km², Županija je malo ispod državnog prosjeka koji iznosi 75,71 stan./km².

Gradovi su znatno gušće naseljeni u odnosu na općine, tj. ruralna područja. Prema zadnjem popisu stanovništva u gradovima živi 193.964 stanovnika (63,6% ukupnog broja stanovnika Županije), od čega trećina stanovništva Županije, odnosno 108.048 stanovnika, živi u gradu Osijeku. U općinama živi 111.068 (36,4%) stanovnika, od čega je najviše stanovnika u općinama Čepin (11.599), Erdut (7.308), Darda (6.908) i Đurđenovac (6.750), dok najmanje stanovnika živi u općinama Vuka (1.200) i Levajska Varoš (1.194). Najslabije su naseljena periferna područja sjeveroistoka i sjeverozapada Županije, te okolica Đakova.

³Županijska razvojna strategija Osječko-baranjske županije 2011.-2013.

Slika 2: Gustoća naseljenosti u Osječko-baranjskoj županiji (br.st./km²) po gradovima i općinama⁴

Od ukupno 42 jedinice lokalne samouprave, 30 općina ima manje od 5.000 stanovnika. Između zadnja dva popisa stanovništva (od 2001. do 2011. godine), broj stanovnika Osječko-baranjske županije smanjio se za 25.474 osobu, odnosno za 7,7% (tablica 2). U gradovima se broj stanovnika smanjio za 6,5%, a u općinama za 9,8%.

Tablica 2: Raspodjela stanovništva po gradovima i općinama u Osječko-baranjskoj županiji i ukupan broj stanovnika županije u 2001. i 2011. godini

Naziv grada / općine	Broj stanovnika u 2001.	Broj stanovnika u 2011.
GRADOVI		
Beli Manastir	10.986	10.068
Belišće	11.786	10.825
Donji Miholjac	10.265	9.491
Đakovo	30.092	27.745
Našice	17.320	16.224
Osijek	114.616	108.048
Valpovo	12.327	11.563
OPĆINE		
Antunovac	3.559	3.703
Bilje	5.480	5.642
Bizovac	4.979	4.507
Čeminac	2.856	2.909
Čepin	12.901	11.599
Darda	7.062	6.908
Donja Motičina	1.865	1.652
Draž	3.356	2.767
Drenje	3.071	2.700
Đurđenovac	7.946	6.750
Erdut	8.417	7.308
Ernestinovo	2.225	2.189
Feričanci	2.418	2.134
Gorjani	1.832	1.591
Jagodnjak	2.537	2.023
Kneževi Vinogradi	5.186	4.614
Koška	4.411	3.980
Levanjska Varoš	1.266	1.194
Magadenovac	2.239	1.936

⁴Županijska razvojna strategija Osječko-baranjske županije 2011.-2013.

Marijanci	2.719	2.405
Petlovac	2.743	2.405
Petrijevci	3.068	2.870
Podgorač	3.314	2.877
Podravska Moslavina	1.451	1.202
Popovac	2.427	2.084
Punitovci	1.850	1.803
Satnica Đakovačka	2.572	2.123
Semeljci	4.858	4.362
Strizivojna	2.759	2.525
Šodolovci	1.955	1.653
Trnava	1.900	1.600
Viljevo	2.396	2.065
Viškovci	2.060	1.906
Vladislavci	2.124	1.882
Vuka	1.312	1.200
Ukupan broj stanovnika u Osječko-baranjskoj županiji	330.506	305.032

Izvor: podaci iz popisa stanovništva iz 2001. i 2011. godine od Državnog zavoda za statistiku, Kontingenti stanovništava po gradovima/općinama

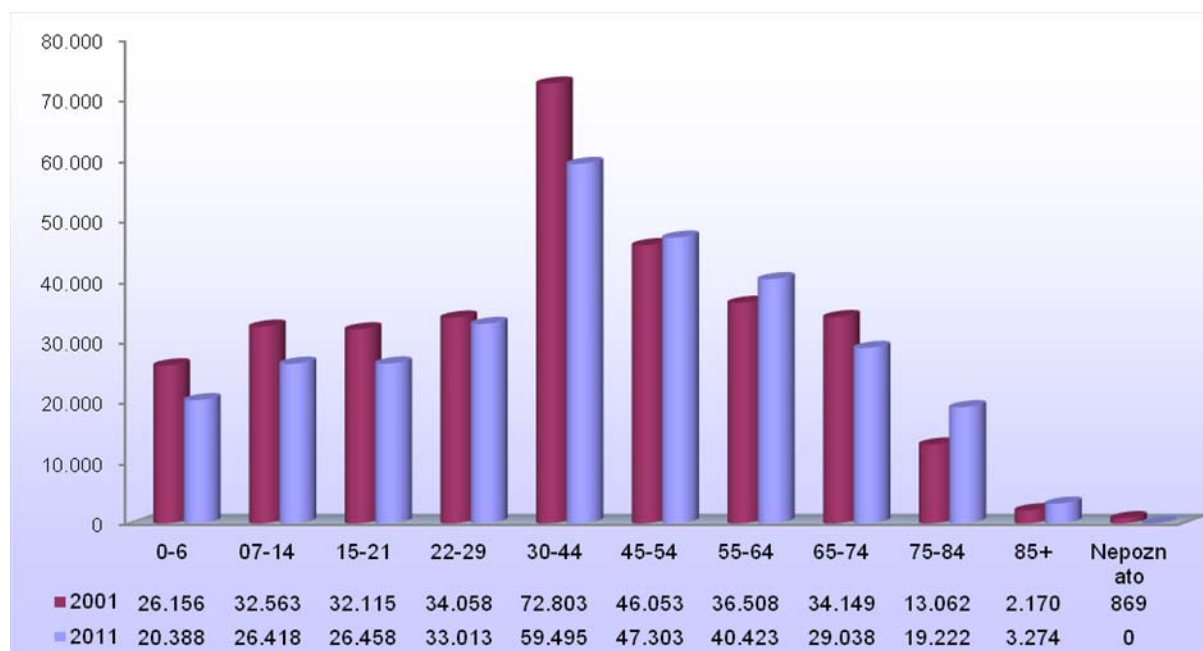
Prema zadnjem popisu stanovništva, u Županiji je 206.692 stanovnika u radno-aktivnoj dobi (15-64 godine), te 51.534 stanovnika starijih od 65 godina, dok je 46.806 stanovnika mladih od 14 godina. Prosječna starost stanovništva je 41,2 godine, što je nešto manje od nacionalnog prosjeka starosti stanovništva od 41,7 godina. Koeficijent starosti u Županiji, odnosno postotni udio osoba starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu iznosi 22,8%. Koeficijent starosti osnovni je pokazatelj razine starenja, te ukoliko je iznad vrijednosti od 12%, smatra se da je stanovništvo određenog područja zašlo u proces starenja.

Slika 2 prikazuje raspodjelu stanovništva prema dobnim skupinama u 2001. i 2011. godini. Iz slike je vidljivo da se od 2001. godine broj djece i mladih u dobnoj skupini od 0-14 godina smanjio za 11.913 osobu, odnosno za oko 20,3%. Broj stanovnika radno-aktivne dobi (15-64) smanjio se u odnosu na 2001. godinu za 14.845 osoba, odnosno za oko 6,7%, ali je pri tom najveći pad zabilježen u dobnoj skupini od 30-44 godine, gdje je broj stanovnika smanjen za 13.308 osoba, odnosno za 18,3%, a zabilježen porast stanovnika u dobnoj skupini od 45-64 godine i to za oko 6,3%. Porast stanovništva u razdoblju između 2001. i 2011. godine vidljiv je i u dobnim skupinama starijih od 75 godina, i to za čak 47,7%.

Popis stanovništva iz 2011. godine pokazuje da je udio stanovništva u dobnoj skupini 65+ u Hrvatskoj po prvi put veći od udjela djece u dobi od 0 do 14 godina, i to 17,7% naspram 15,2%.

Kako je i u Osječko-baranjskoj županiji udio stanovništva u dobnoj skupini 65+ za 1,6% veći od udjela djece u dobi od 0 do 14 godina, odnosno 16,9% prema 15,3%, možemo zaključiti da obrazac sve starijeg stanovništva u Županiji odražava demografske trendove u Hrvatskoj.

Slika 3: Stanovništvo Osječko-baranjske županije prema dobnim skupinama 2001. i 2011. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku, podaci iz popisa stanovništva iz 2001. i 2011. godine podijeljeni prema dobnim skupinama

Prirodno kretanje stanovništva Osječko-baranjske županije u razdoblju od 2010. do 2014. godine, prikazano je na slici 4. Tijekom svih godina zabilježen je negativni prirodni prirast, s time da je najveći negativni prirodni prirast u Županiji zabilježen 2014. godine -1.260, dok je najmanji negativni prirodni prirast zabilježen 2013. godine -1.039 osoba.

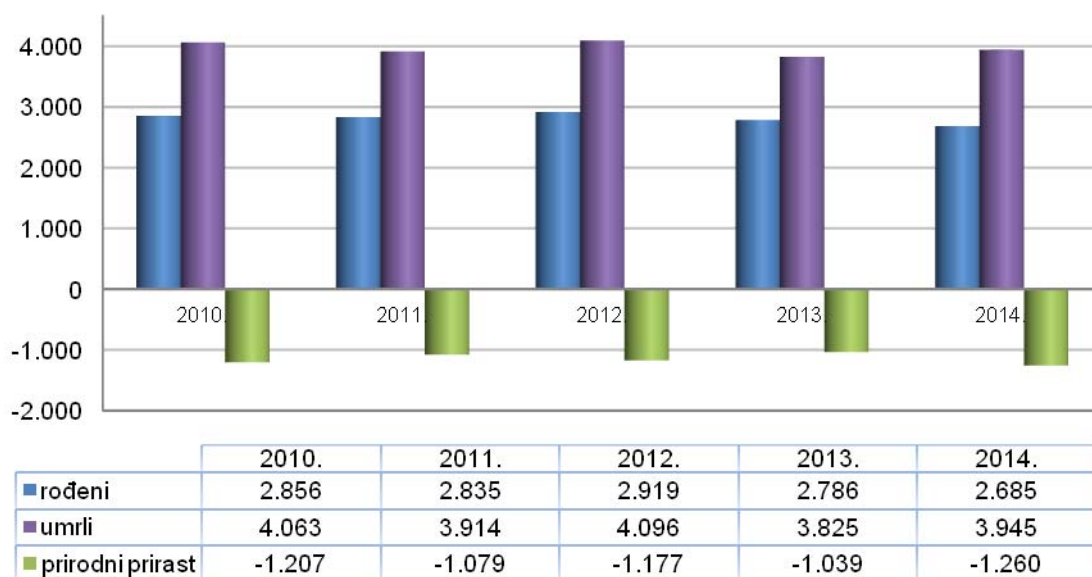
Prema Priopćenju o prirodnom kretanju stanovništva Republike Hrvatske u 2014. godini, Državnog zavoda za statistiku, **stopa prirodnog prirasta u RH je bila negativna i iznosila je -2,7% (-11.273 osobe).** Prema istom izvješću, gledano po županijama, **najveći negativni prirast u RH zabilježen je u Osječko-baranjskoj županiji i to -1.260 osoba, uz vitalni indeks (broj živorođenih u odnosu na 100 umrlih osoba) od 68,1.**

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, na području Osječko-baranjske županije u 2014. godini rođeno je ukupno 2.685 djece. Gledano po gradovima i općinama, u gradovima Županije najviše djece rođeno je u Osijeku 918, dok je u općinama najviše djece rođeno u općini Čepin 93.

Ukupno je umrlih 3.945 osoba. Najviše osoba, gledano po gradovima u Županiji, umrlo je u gradovima Osijeku 1.370 i Đakovu 338, dok je u općinama najviše osoba umrlo u Čepinu 151 i Erdutu 116.

Prema istom priopćenju Državnog zavoda za statistiku, u 2014. godini sklopljeno je 1.496 brakova, dok je razvedenih brakova bilo 521. To ukazuje na lagani porast sklopljenih brakova u odnosu na 2013. godinu, u kojoj je s 1.411 sklopljenih brakova broj sklopljenih brakova bio najniži od 2010. godine, dok je broj razvedenih brakova uglavnom podjednak kao u prethodnim godinama.

Slika 4: Prirodno kretanje stanovništva u Osječko-baranjskoj županiji od 2010. do 2014. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku, Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2014. godini (Prirodno kretanje stanovništva po županijama od 2010. do 2014.); Priopćenje broj 7.1.1., Zagreb 22. srpnja 2015.

7.2.2. Obilježja kućanstava

Rezultati popisa stanovništva iz 2011. godine ukazuju na smanjenje ukupnog broja kućanstava u Županiji sa 113.617 u 2001. godini na 110.068 u 2011. godini, dakle za 3.549 kućanstava. U tablicama 3. i 4. vidljivo je kako je od ukupnog broja kućanstava, privatnih kućanstava 110.009, s prosječno 2,75 osoba po kućanstvu. Prema popisu iz 2011. u Županiji postoji 59 institucionalnih kućanstava u kojima se nalaze 2.104 osobe, dok je u 2001. godini bilo 34 institucionalna kućanstva s 1.622 osobe. Institucionalno kućanstvo obuhvaća osobe za čiji smještaj i ishranu skrbi neka ustanova. To su po pravilu kućanstva koja je osnovala pravna ili fizička osoba radi dugotrajnog udomljavanja i zbrinjavanja određene skupine ljudi. U popisu 2011. institucionalna kućanstva raščlanjuju se na: obrazovne institucije, zdravstvene i institucije za skrb, institucije za umirovljenike ili starije osobe, vojne institucije, vjerske institucije i ostale institucije (Tablica 5).

Tablica 3: Stanovništvo Osječko-baranjske županije i stanovništvo Republike Hrvatske prema podjeli na privatna i institucionalna kućanstva u 2011. godini.

	Osječko-baranjska županija	Republika Hrvatska
Ukupan broj stanovnika	305.032	4.284.889
Ukupno kućanstava	110.068	1.520.151
Privatna kućanstva	110.009	1.519.038
Institucionalna kućanstva	59	1.113
Broj osoba u institucionalnim kućanstvima	2.104	38.576

Izvor: Državni zavod za statistiku, popis stanovništva iz 2011. godine (Institucionalna kućanstva prema broju članova, Privatna kućanstva prema tipu i broju članova, Popisane osobe, kućanstva, stambene jedinice, Prvi rezultati popisa 2011 prema prostornim jedinicama za statistiku 2.razine i županijama)

U Osječko-baranjskoj je županiji bilo je 24.672 jednočlanih kućanstava, 28.082 dvočlanih kućanstava, 21.465 tročlanih kućanstava, 23.014 četveročlanih kućanstava, 10.051 peteročlanih kućanstava, 4.157 šesteročlanih kućanstava i 2.142 kućanstava sa 7 ili više članova, prema Popisu stanovništva 2001. godine. Prema sljedećem popisu, 2011. godine, bilo je 27.231 jednočlanih kućanstava, 28.713 dvočlanih kućanstava, 20.758 tročlanih kućanstava, 19.205 četveročlana kućanstava, 8.604 peteročlanih kućanstava, 3.571 šesteročlanih kućanstava i 1.927 kućanstava sa 7 i više članova.

Prosječan broj članova privatnih kućanstava za Osječko-baranjsku županiju u 2001. godini bio je 2,9, a u 2011. 2,8, što je na razini državnog prosjeka (Tablica 4), a prosječan broj članova institucionalnih kućanstava je prikazan u Tablici 5.

Tablica 4: Udio privatnih kućanstava prema broju članova u Osječko-baranjskoj županiji i u Republici Hrvatskoj u 2001. godini, te privatnih kućanstava u Republici Hrvatskoj u 2011. godini (u %).

	Osječko-baranjska županija 2001.g.	Osječko-baranjska županija 2011.g.	Republika Hrvatska 2001.g.	Republika Hrvatska 2011.g.
Jednočlana	21,7	24,8	20,8	24,6
Dvočlana	24,7	26,1	23,6	25,6
Tročlana	18,9	18,9	19,0	18,8
Četveročlana	20,3	17,5	20,6	17,3
Peteročlana	8,8	7,8	9,2	8,0
Šesteročlana	3,7	3,2	4,3	3,5
Sedam i više članova	1,9	1,8	2,5	2,2
Prosječan broj članova kućanstva	2,9	2,8	3,0	2,8

Izvor: podaci iz popisa stanovništva iz 2001. i 2011. godine od Državnog zavoda za statistiku (Privatna kućanstva prema broju članova-popis 2011; Kućanstva prema veličini, tipu i broju članova, po gradovima/općinama-popis 2001.); te vlastiti izračuni

Tablica 5: Broj članova institucionalnoga kućanstva u Hrvatskoj i Osječko-baranjskoj županiji prema veličini ustanove u 2011. godini

	Ukupno	Broj članova institucionalnoga kućanstva										
		Manje od 10	10 - 19	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 — 99	100 - 149	150 - 199	200 - 249	250 - 299	300 i više
RH												
Broj kućanstava	1.113	353	323	146	75	46	88	23	23	10	10	16
Broj osoba	38.576	1.937	4.608	3.374	2.529	2.039	6.244	2.754	4.053	2.327	2.695	6.016
OBŽ												
Broj kućanstava	59	14	21	7	5	2	6	1	2	-	-	1
Broj osoba	2.104	90	303	164	165	91	500	107	350	-	-	334

Izvor: Državni zavod za statistiku, prvi rezultati popisa stanovništva iz 2011. Godine, Institucionalna kućanstva prema broju članova

7.2.3. Obilježja obitelji

U desetogodišnjem razdoblju između dva popisa stanovništva (2001. i 2011.) smanjio se broj obitelji, ali i broj djece u Županiji (Tablica 6). Ukupan broj obitelji od 2001. godine smanjio se za 7,6%, a broj obitelji s djecom za 9,1%. Pregledom po tipu obitelji, najveće je smanjenje bračnih i izvanbračnih parova s djecom, za 12,1%. Povećao se jedino broj jednoroditeljskih obitelji, majki s djecom, i to za 3,5%.

Tablica 6: Obitelji prema tipu obitelji i broju djece u Osječko-baranjskoj županiji u 2001. i 2011. godini.

Tip obitelji		Ukupno u 2001.	Ukupno u 2011.
Ukupno obitelji	Broj obitelji	93.811	86.717
Obitelji s djecom	Broj obitelji	67.837	61.674
	Broj djece	116.488	103.883
Bračni i izvanbračni par s djecom	Broj obitelji	53.549	47.046
	Broj djece	96.916	84.120
Bračni par i izvanbračni par bez djece	Broj obitelji	25.974	25.043
Majka s djecom	Broj obitelji	11.911	12.324
	Broj djece	16.136	16.709
Otac s djecom	Broj obitelji	2.377	2.304
	Broj djece	3.436	3.054

Izvor: Državni zavod za statistiku, rezultati popisa stanovništva; Obitelji s djecom prema tipu obitelji i broju djece prema starosti, popis 2011.; Obitelj prema tipu i broju članova, popis 2011.; Obitelji prema tipu obitelji i broju djece prema starosti, po županijama, popis 2001.; Kućanstva prema obiteljskom sastavu i obiteljska kućanstva prema broju članova, po naseljima, popis 2001.

U Tablici 7 pregled je broja obitelji s djecom koja se školuju. Od ukupnog broja obitelji s djecom, tek nešto više od polovice obitelji, odnosno 53,2%, su obitelji u kojima se djeca školuju, što je također pokazatelj sve starijeg stanovništva Županije.

Tablica 7: Obitelji s djecom prema tipu obitelji i broju djece koja se školuju u Osječko-baranjskoj županiji u 2011. godini

Tip obitelji		Ukupno u 2011.
Obitelji s djecom	Ukupan broj obitelji s djecom	61.674
	Ukupan broj obitelji s djecom koja se školuju	32.808
Bračni par s djecom	Broj obitelji	45.458
	Broj obitelji s djecom koja se školuju	26.624
	Broj djece koja se školuju	42.633

Izvanbračni par s djecom	Broj obitelji	1.588
	Broj obitelji s djecom koja se školuju	924
	Broj djece koja se školuju	1.443
Majka s djecom	Broj obitelji	12.324
	Broj obitelji s djecom koja se školuju	4.429
	Broj djece koja se školuju	6.012
Otac s djecom	Broj obitelji	2.304
	Broj obitelji s djecom koja se školuju	831
	Broj djece koja se školuju	1.097

Izvor: Državni zavod za statistiku, rezultati popisa stanovništva; Obitelji s djecom prema tipu obitelji, ukupnom broju djece i broju djece koja se školuju, popis 2011.

7.3. Gospodarstvo

Prema posljednjim relevantnim podacima Državnog zavoda za statistiku, bruto domaći proizvod (BDP) Osječko-baranjske županije u 2012. godini iznosio je 18.429 milijuna kuna, odnosno 2.452 milijuna eura, čime je ostvareno 5,6% hrvatskog BDP-a.

Prosječni BDP po stanovniku u Osječko-baranjskoj županiji u 2012. godini iznosio je 60.835 kuna ili 8.093 eura, što je za 21,4% manje od prosječnog BDP-a po stanovniku Republike Hrvatske.

Tablica 8: Bruto domaći proizvod za Republiku Hrvatsku i Osječko-baranjsku županiju za razdoblje 2008.-2012. godina

Godina	Područje	Bruto domaći proizvod u mil EUR	Udio u BDP-u zemlje (Republika Hrvatska = 100)	BDP po glavi stanovnika, u EUR-ima	Indeks po županiji (Republika Hrvatska = 100)
2008.	Osječko-baranjska županija	2.865	6,0	9.262	82,9
	Republika Hrvatska	48.135	100	11.166	100
2009.	Osječko-baranjska županija	2.661	5,9	8.638	82,5
	Republika Hrvatska	45.093	100	10.471	100
2010.	Osječko-baranjska županija	2.527	5,6	8.246	78,7
	Republika Hrvatska	45.022	100	10.479	100

2011.	Osječko-baranjska županija	2.535	5,7	8.321	79,7
	Republika Hrvatska	44.737	100	10.446	100
2012.	Osječko-baranjska županija	2.452	5,6	8.093	78,6
	Republika Hrvatska	43.959	100	10.297	100

Izvor: Državni zavod za statistiku; Bruto domaći proizvod za Republiku Hrvatsku, prema NKPS-u - 2. razina i za županije u 2012. godini, tekuće cijene (ESA 2010)

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku⁵, na dan 31. prosinca 2014. godine, na području Osječko-baranjske županije bilo je registrirano 12.418 pravnih osoba, što je 4,2% od ukupno registriranih pravnih osoba u RH. Od ukupnog broja registriranih pravnih subjekata u županiji, 8.008 je aktivnih, odnosno 64,5%.

Struktura pravnih osoba u Osječko-baranjskoj županiji bila je sljedeća:

- trgovačka društva - 6.448 od čega 5.896 aktivnih
- poduzeća i zadruge - 618 od čega 181 aktivnih
- ustanove, tijela, udruge, fondovi i organizacije - 5.352 od čega 1.931 aktivnih.

Radi potpunijeg pregleda ukupnog broja gospodarskih subjekata, ovim podacima treba dodati i evidentiranih 4.026 subjekata u obrtu i slobodnim zanimanjima.

Prema aktivnostima i područjima djelatnosti u Osječko-baranjskoj županiji, na dan 31. prosinca 2014. godine, najviše pravnih osoba bilo je registrirano u ostalim uslužnim djelatnostima 3.436 (1.364 aktivnih), trgovini na veliko i malo; popravku motornih vozila i motocikala 2.237 (1.778 aktivnih), u umjetnosti, zabavi i rekreaciji 1.565 (490 aktivnih), prerađivačkoj industriji 899 (804 aktivnih), u stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima 786 (718 aktivnih), u građevinarstvu 750 (621 aktivna) te u djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane 553 (518 aktivnih).⁶

Kako se navodi u analizi Hrvatske gospodarske komore, Županijske komore Osijek, o stanju gospodarstva Županije u 2013. godini, negativni trendovi financijskih pokazatelja poslovanja trgovačkih društava u Županiji, koji su započeli 2008. godine, nastavljeni su i u 2013. godini, ali uz neke pozitivne pomake.

Ukupni prihodi u 2012. godine bili su manji za 1,2% (za 278 milijuna kuna), iako je broj poduzetnika porastao za 7% u 2013. u odnosu na 2012. godinu. Unatoč porastu dobiti za 63 milijuna kuna, ona je ipak bila gotovo tri puta manja u odnosu na ostvareni gubitak, pa je konsolidirani financijski rezultat u 2013. godini bio negativan i iznosio je 1,226 milijardi kuna (6,8% manje nego u 2012.). Ostvareni ukupni prihodi u 2013. godini iznosili su 22,3 milijardi kuna, dobit 686 milijuna kuna, a gubitak 1,9 milijarde kuna. Investicije u dugotrajnu imovinu porasle su u 2013. godini za 15,2% i iznosile su 1,8 milijardi kuna.

Ukupan izvoz u 2013. godini je iznosio 3,25 milijardi kuna i za 7,5% je bio manji u odnosu na 2012. godinu, dok je uvoz u iznosu 2 milijarde kuna bio veći u odnosu na 2012. godinu za 5,5%.

Prema podacima o financijskim rezultatima poduzetnika Osječko-baranjskog gospodarstva prema djelatnostima, najveći udio u ukupnim prihodima ostvaruje prerađivačka industrija - 28,1%, slijedi poljoprivreda s 25,2%, trgovina s 20,6% i građevinarstvo s 10,3%.

⁵Državni zavod za statistiku, Priopćenje broj 11.1.2/2, 16. veljače 2015. - Broj i struktura poslovnih subjekata po županijama - stanje 31. prosinca 2014.; Poslovni subjekti po županijama

⁶Državni zavod za statistiku, Priopćenje broj 11.1.2/2, 16. veljače 2015. - Broj i struktura poslovnih subjekata po županijama stanje - 31. prosinca 2014.; Pravne osobe prema aktivnosti i područjima NKD-a 2007. po županijama, stanje 31. prosinca 2014.

Najveći udio u ukupno ostvarenoj dobiti u 2013. godini imale su prerađivačka industrija s 31,9%, građevinarstvo s 18,5%, trgovina sa 16,3%, poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo s 11,2% te stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti s 8,0%.

Gubitak je iznosio 1,9 milijardi kuna, od čega se 22,7% odnosilo na stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti, 21,5% na građevinarstvo, 18,8% na trgovinu, 15,8% na prerađivačku industriju, 10,1% na poljoprivredu, šumarstvo i ribarstvo.

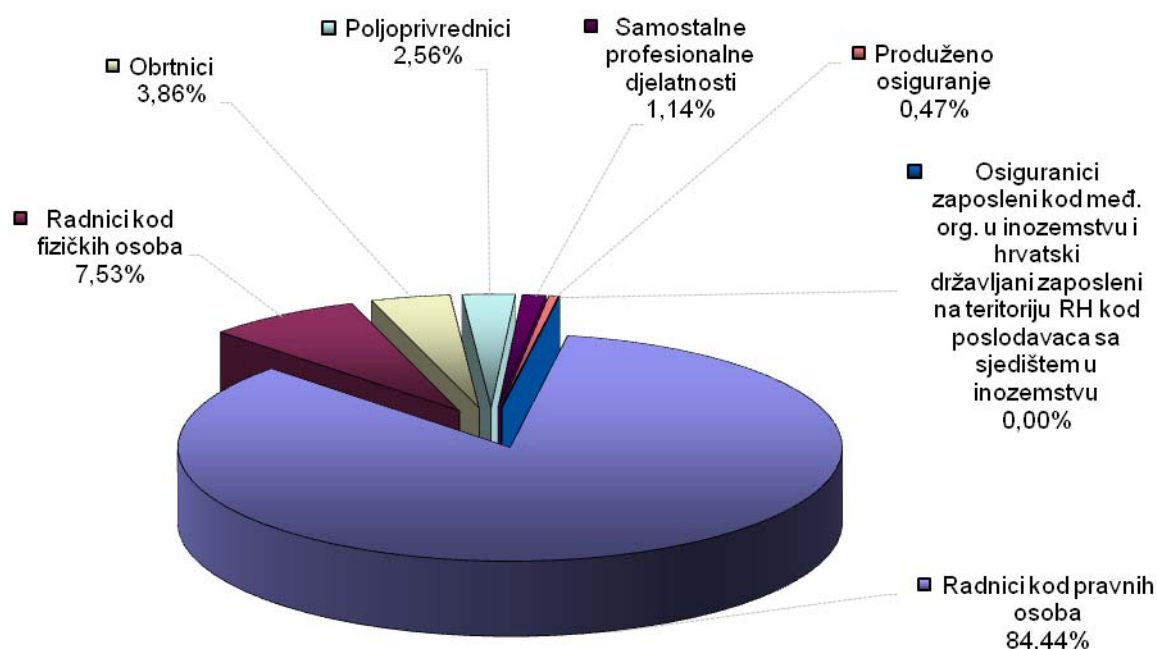
Većina djelatnosti zastupljenih u Osječko-baranjskoj županiji je u 2013. godini ostvarilo negativan financijski konsolidirani rezultat: stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti -380 milijuna kuna, građevinarstvo -283, trgovina -247, poljoprivreda -117, prerađivačka industrija -84 milijuna kuna, itd. Pozitivno su poslovale administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti +13 milijuna kuna, informacije i komunikacije +7, prijevoz i skladištenje +6 milijuna kuna.⁷

7.4. Zaposlenost

7.4.1. Struktura zaposlenih osoba

Prema podacima objavljenima od strane Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, sa stanjem na dan 31. prosinca 2014. godine, Osječko-baranjska županija imala je 115.130 ekonomski aktivnih stanovnika (radne snage)⁸, odnosno 3,6% (4.310 osobe) manje nego istog mjeseca prethodne godine (119.440)⁹. U ukupnom broju zaposlenih (osiguranika s osnove zaposlenja) u Republici Hrvatskoj, kojih je na dan 31. prosinca 2014. godine bilo 1.390.472, Županija je sudjelovala s udjelom od 5,8%.

Slika 5: Doprinosi Mirovinskom fondu u Osječko-baranjskoj županiji prema osnovama osiguranja, stanje 31. prosinca 2014. godine

Izvor: Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, godina XII., broj 4/2014., Osiguranici prema županijama i osnovama osiguranja; Stanje: 31. prosinca 2014.

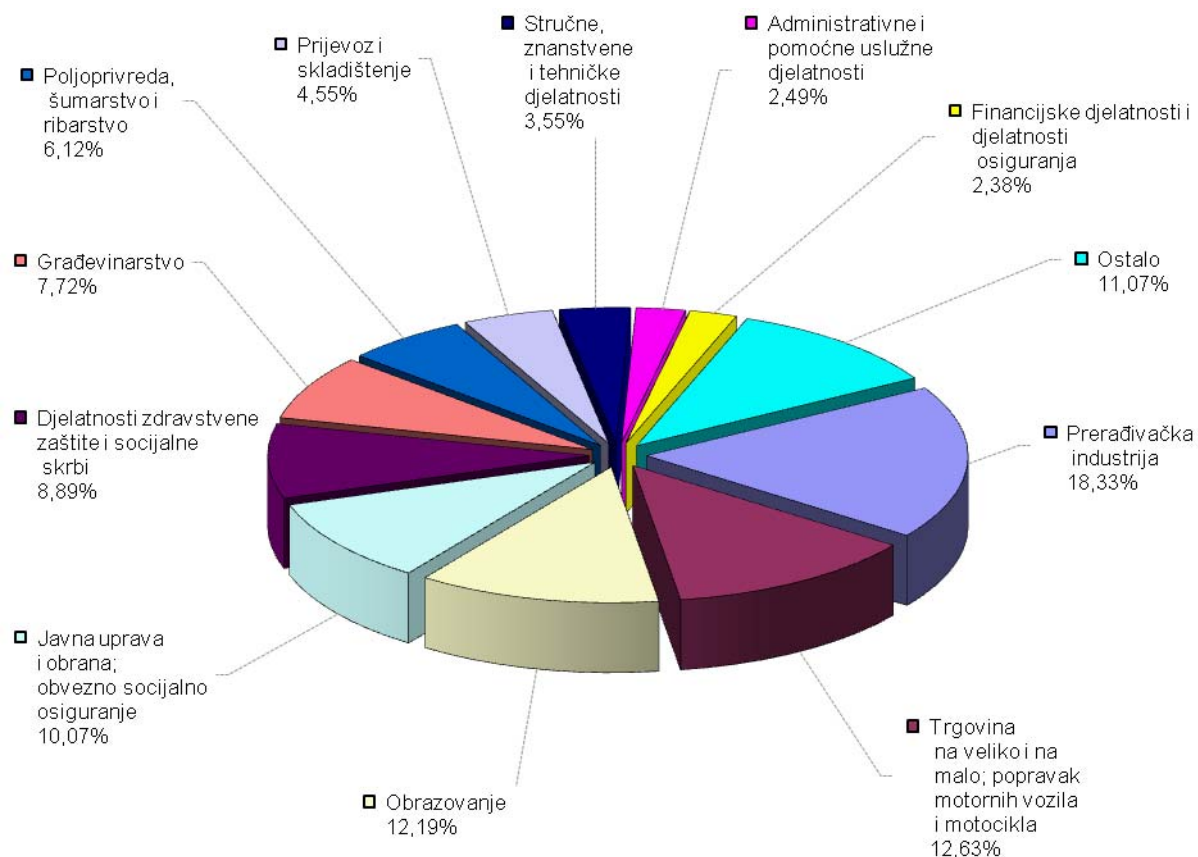
⁷ Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Osijek, Stanje gospodarstva Osječko-baranjske županije, Osijek rujan 2014.

⁸ podaci: Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, godina XII., broj 4/2014. i HZZ Mjesečni statistički bilten, prosinac 2014.

⁹ podaci: Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, godina XI., broj 4/2013. i HZZ Mjesečni statistički bilten, prosinac 2013.

Od ukupno 80.570 osiguranika obaveznog mirovinskog osiguranja¹⁰, 80.190 je osigurano s osnove zaposlenja, što je smanjenje za 1,2% (941 osoba) u odnosu na 2013. godinu. Najveći udio u ukupnoj strukturi osiguranika čine zaposleni u pravnim osobama - 84,44% (68.034 osobe), nakon čega slijede zaposleni kod fizičkih osoba - 7,53% (6.064), obrtnici - 3,86% (3.111) i poljoprivrednici - 2,56% (2.065), dok najmanji udio čine samostalne profesionalne djelatnosti s 1,14% (915), te osiguranici zaposleni kod međunarodnih organizacija u inozemstvu i hrvatski državljani zaposleni na teritoriju RH kod poslodavaca sa sjedištem u inozemstvu sa samo 1 registriranim osiguranikom, što čini manje od 0,01% ukupnog broja osiguranika. 380 osoba je osigurano na produženo osiguranje, te tim brojem čine 0,47% od ukupnog broja obveznika obaveznog mirovinskog osiguranja. To je zakonska opcija koju koriste oni koji moraju plaćati doprinose tijekom kraćeg vremenskog razdoblja kako bi ostvarili uvjete za mirovinu (Slika 5).

Slika 6: Zaposleni prema sektoru djelatnosti

Izvor: Državni zavod za statistiku, Priopćenje broj 9.2.4. od 27. ožujka 2015.; Zaposleni prema područjima djelatnosti i po županijama, stanje 31. ožujka 2014.; Zaposleni u pravnim osobama po županijama, prema spolu i NKD-u 2007., stanje 31. ožujka 2014.

Temeljem Priopćenja Državnog zavoda za statistiku od 27. ožujka 2015. godine, o zaposlenima prema područjima djelatnosti po županijama, stanje na dan 31. ožujka 2014. godine, Osječko-baranjska županija bilježi pad broja zaposlenih u pravnim osobama za 4,4%, te je druga od ukupno 15 županija u Hrvatskoj koje bilježe pad broja zaposlenih u pravnim osobama u odnosu na isto stanje 2013. godine.

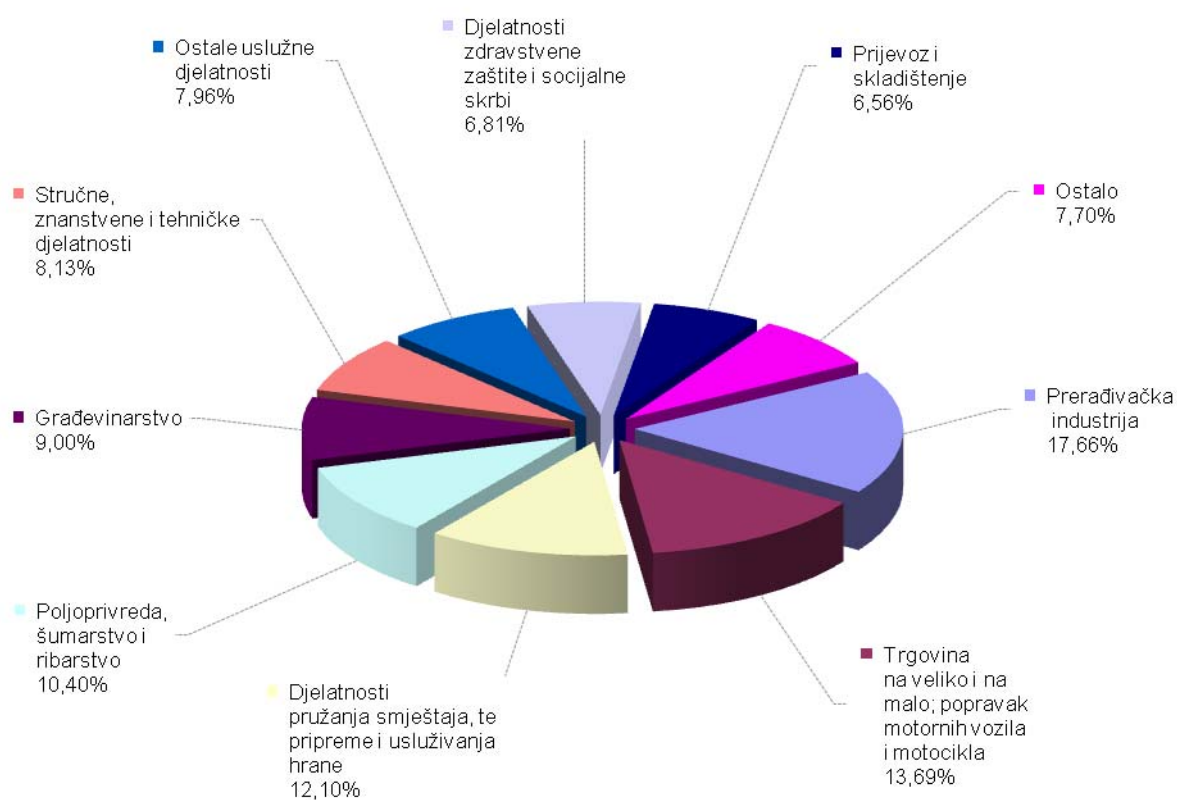
¹⁰ : Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, godina XII., broj 4/2014, Osiguranici prema županijama i osnovama osiguranja; Stanje: 31. prosinca 2014.

Na temelju podataka Državnog zavoda za statistiku (Slika 6), najveći broj radnika u pravnim osobama, zaposlen je u sektoru prerađivačke industrije (11.864), trgovini na veliko i na malo (8.175), obrazovanju (7.888), javnoj upravi i obrani, obveznom socijalnom osiguranju (6.517), djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (5.753) i građevinarstvu (4.994).

Najmanji je broj radnika zaposlen u djelatnosti umjetnost, zabava i rekreacija (955), ostalim uslužnim djelatnostima (691), poslovanju nekretninama (188), rudarstvu i vađenju (173).

U obrtu i djelatnostima slobodnih profesija najveći je broj radnika bio zaposlen u području prerađivačke industrije (1.782), trgovine na veliko i na malo (1.381), djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane (1.221), poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu (1.049), građevinarstvu (908), stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima (820), ostalim uslužnim djelatnostima (803), djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (687), prijevozu i skladištenju (662), dok je udio zaposlenih u ostalim djelatnostima u manjem ili neznatnom broju (Slika 7).

Slika 7: Zaposleni u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija

Izvor: Državni zavod za statistiku, Priopćenje broj 9.2.2/4, 12. veljače 2015.; Zaposleni u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija u četvrtom tromjesečju 2014.; Zaposleni u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija prema spolu i NKD-u 2007., u 2014. godini

7.4.2. Plaće

Prema Državnom zavodu za statistiku, prosječna mjesečna neto plaća osoba zaposlenih u pravnim osobama u Osječko-baranjskoj županiji u 2013. godini iznosila je 5.076 kuna, dok je prosječna mjesečna neto plaća u Republici Hrvatskoj iznosila 5.507 kuna.

U 2014. godini prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenome u pravnim osobama u Republici Hrvatskoj iznosila je 5.533 kune ("Narodne novine" broj 47/15.), dok podaci za Županiju još nisu dostupni.

Tablica 9: Prosječne mjesečne bruto i neto plaće zaposlenih prema NKD-u 2007., po spolu u RH i Županiji, prosjek 2013. godina

	Prosječne bruto plaće po zaposlenome (kune)			Prosječne neto plaće po zaposlenome (kune)		
	ukupno	muškarci	žene	ukupno	muškarci	žene
Republika Hrvatska	7.926	8.319	7.470	5.507	5.773	5.200
Osječko-baranjska županija	7.055	7.208	6.852	5.076	5.197	4.916

Izvor: Državni zavod za statistiku; Statistička izvješća br. 1549 Zaposlenost i plaće u 2014.

7.4.3. Nezaposlenost

Za izračunavanje stope nezaposlenosti po županijama korišteni su podaci o osiguranicima mirovinskog osiguranja evidentiranim u Hrvatskome zavodu za mirovinsko osiguranje kao zaposlenim osobama, te podatci o nezaposlenim osobama evidentiranim u Hrvatskome zavodu za zapošljavanje. Prema tim podacima prosječna stopa nezaposlenosti u 2014. godini na državnoj razini iznosila je 18,8 %, dok je u Osječko-baranjskoj županiji iznosila 31,2%, što je 12,4% više od državnog prosjeka i 1,1% više u odnosu na 2013. godinu.¹¹

Tijekom 2014. godine registrirano je u prosjeku mjesečno 36.632 nezaposlene osobe, što je na razini prethodne godine kada je prosječan broj nezaposlenih iznosio 36.627. Nezaposlenost se tijekom 2014. godine smanjivala prosječno mjesečno za 0,7% ili 821 osobu. Razlog zaustavljanja rasta nezaposlenosti veći je broj izlazaka iz evidencije nezaposlenih (30.944 osobe), od ulazaka u evidenciju (27.575 osoba). Prema sezonskom obilježju, najniža nezaposlenost je zabilježena tijekom rujna kada je evidentirano 33.705 osoba, a najviša tijekom veljače, s evidentiranih 40.546 osoba.

Strukturu nezaposlenih u 2014. godini, prema spolu, s udjelom od 54,7% činile su žene, a s 45,3% muškarci. Prema razini obrazovanja, 70,3% ima srednjoškolsko obrazovanje, a bez i sa završenom osnovnom školom bilo je 29,7%. Gledano prema dobi, 37,6% osoba starije je od 45 godina, a prema trajanju nezaposlenosti 53,4% nezaposlenih čekalo je na posao duže od godinu dana. Bez prethodnog radnog staža bilo je 19% nezaposlenih, a s više od 5 godina staža 43,3% nezaposlenih.

Prosječna nezaposlenost po ispostavama povećana je u Belom Manastiru za 1,3%, Donjem Miholjcu za 1,4%, Našicama za 1,5%, i Valpovu za 1,1%, a smanjena u Đakovu za 3,6% i Osijeku za 0,2%. Prema strukturi nezaposlenih po ispostavama, žene čine veći udio u strukturi nezaposlenih u Našicama (58,7%), osobe starije od 45 godina u Belom Manastiru (44,2%), kao i osobe bez i sa završenom osnovnom školom (41,5%). Najveći udio nezaposlenih koji čekaju na zaposlenje duže od jedne godine je u Našicama (65%).

U 2014. godini, iz evidencije nezaposlenih izašlo je radi zaposlenja 18.284 osoba, što je 262 osobe, odnosno 1,4%, manje nego u 2013. godini.

Prema strukturi zapošljavanja iz evidencije nezaposlenih zaposleno je 49% žena, 66,7% osoba srednjoškolskog obrazovanja, dok je većina osoba (94,6%) zaposlena na određeno vrijeme. Prema vrsti djelatnosti, 18,8% osoba zaposleno je u hotelima i restoranima, 17,6% u prerađivačkoj industriji, a 12,8% u trgovini.

Stopa zapošljavanja iznosila je 27,8%, što je povećanje za 0,9%. Viša razina obrazovanja značila je i veću stopu zapošljavanja, pa je tako zaposleno 37,6% osoba sa završenim fakultetom. Stope veće od ukupne stope zapošljavanja, zabilježene su u Donjem Miholjcu (29,6%), Valpovu (29,3%), Osijeku (28,5%) i Belom Manastiru (28,4%).¹²

¹¹ Hrvatski zavod za zapošljavanje, Godišnjak 2014., svibanj 2015. i HZZ, Godišnjak 2013., travanj 2014.

¹² HZZ, Nezaposlenost i zapošljavanje 2014. godine Osječko-baranjska županija (Godišnjak)

Izvan matičnog područnog ureda HZZ-a, odnosno međumjesnim posredovanjem, zaposleno je ukupno 4.813 radnika, što je gledano po županijama s 12,7% najveći udio zaposlenih u međumjesnom zapošljavanju u Hrvatskoj.

Mjere aktivne politike zapošljavanja u 2014. godini provodile su se na temelju Smjernica aktivne politike zapošljavanja, koje se temelje na prioritetima i ciljevima aktivne politike zapošljavanja definiranim analizom stanja na tržištu rada te strateškim dokumentima Republike Hrvatske i Europske unije u području zapošljavanja. Mjere je u 2014. godini koristilo ukupno 5.088 korisnika, odnosno 13,9% od ukupnog broja nezaposlenih. Od tog broja, tijekom 2014. godine je uključeno 2.315 novih korisnika, a ostali su korisnici iz prethodne godine. Najviše je bilo korisnika mjere stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa (ukupno 2.124), javnih radova (ukupno 1.002), potpore za samozapošljavanje (ukupno 971) i potpore za zapošljavanje (ukupno 882).

Prema Akcijskom planu "Desetljeće za uključivanje Roma 2005-2015", ukupno je bilo 447 korisnika mjere. U javne radove uključeno je ukupno 445 osoba, od čega je 429 novouključenih. 1 je osoba ostvarila sufinanciranje samozapošljavanja, te 1 potporu za zapošljavanje. Većina novouključenih pripadnika romske nacionalne manjine tijekom 2014. godine bila je u Osječko-baranjskoj županiji (430), što čini 61% ukupnog broja novouključenih korisnika mjere u Hrvatskoj.¹³

HZZ vodi posebnu evidenciju za osobe s invaliditetom i hrvatske branitelje, te su krajem 2014. godine evidentirane 674 osobe s invaliditetom, što čini 1,9% od ukupnog broja nezaposlenih. Tijekom 2014. godine registrirano je u prosjeku 3.235 nezaposlenih branitelja, što čini povećanje za 6,1%. Tijekom 2014. godine, u mjere aktivne politike zapošljavanja novouključeno je 59 osoba s invaliditetom, te 76 branitelja.¹⁴

Krajem prosinca 2014. godine u Područnom uredu Osijek evidentirano je 34.940 nezaposlenih osoba, što je 3.369 osoba (8,8%) manje nego u prosincu 2013. godine.

Tijekom prosinca 2014. godine 4.166 nezaposlenih osoba (11,9% od ukupnog broja nezaposlenih) koristilo je novčanu naknadu. Broj korisnika novčane naknade se u odnosu na prethodnu godinu smanjio za 1.839 korisnika (30,6%). Tijekom 2014. godine, prosječno je novčanu naknadu koristilo 4.616 korisnika.¹⁵

7.5. Mirovine¹⁶

U prosincu 2014. godine, prosječan iznos mirovine umanjene za porez i prirez, za korisnike starosnih, invalidskih i obiteljskih mirovina u Osječko-baranjskoj županiji iznosio je 2.182,14 kn, dok je iznos prosječne mirovine u Hrvatskoj 2.395,26 kn.

Zajedno s primateljima mirovina kojima su mirovine dodijeljene po posebnim zakonima (branitelji Domovinskog rata i pripadnici oružanih snaga i policije), u Županiji je ukupno 75.823 umirovljenika, uz svega 80.570 osiguranika obaveznog mirovinskog osiguranja.

7.6. Novčane naknade / prava iz sustava socijalne skrbi

Jedinice regionalne samouprave (županije) te jedinice lokalne samouprave (gradovi i općine) svojim građanima pružaju više vrsta novčanih naknada u skladu sa zakonskim obvezama i vlastitim fiskalnim mogućnostima. Standardne lokalne naknade uključuju pomoć obiteljima s djecom u subvencioniranju obrazovanja i prijevoza, stambene subvencije, jednokratne pomoći potrebitim obiteljima, pomoć umirovljenicima, prehranu u pučkim kuhinjama, sufinanciranje lokalnih organizacija civilnog društva itd. Tablica 10 prikazuje izvršenje proračuna za socijalne programe u Osječko-baranjskoj županiji u 2012. godini podijeljene prema vrsti prava / naknada i prema izvoru financiranja.

¹³ Hrvatski zavod za zapošljavanje, Godišnjak 2014., svibanj 2015.

¹⁴ HZZ, Područni ured Osijek, Mjesečni statistički bilten, prosinac 2014. i HZZ, Nezaposlenost i zapošljavanje 2014. godine Osječko-baranjska županija (Godišnjak)

¹⁵ HZZ, Područni ured Osijek, Mjesečni statistički bilten, prosinac 2014.

¹⁶ Izvor: Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, godina XII., broj 4/2014., Korisnici mirovina prema vrstama mirovina i županijama; stanje: 31. prosinca 2014.

Tablica 10: Prava u nadležnosti regionalnih i lokalnih jedinica samouprave za suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti - sredstva utrošena za socijalne programe u Osječko-baranjskoj županiji u 2012. godini

VRSTE PRAVA	JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE / GRADOVI I OPĆINE / Utrošena sredstva u 2012. (u kunama)	JEDINICA REGIONALNE SAMOUPRAVE / ŽUPANIJA / Utrošena sredstva u 2012. (u kunama)
Pomoć za opremu novorođenog djeteta	5.150.586,00	1.372.500,00
Materijalne pomoći za predškolsku djecu	4.242.175,00	0,00
Materijalne pomoći za školsku djecu	2.877.025,00	0,00
Materijalne pomoći za studente po socijalnom programu	2.855.964,00	0,00
Materijalne pomoći za umirovljenike	3.912.106,00	921.830,00
Subvencioniranje troškova prijevoza	5.924.631,00	0,00
Pomoć za troškove stanovanja	18.283.822,00	0,00
Pomoć i njega u kući	2.102.341,00	0,00
Subvencioniranje smještaja	574.736,00	0,00
Izdaci za zdravstvenu zaštitu-prevent. zdravstv. programi, mrtvozorenje, monitoring vode, droge	360.891,00	3.022.898,00
Pravo na posebnu zaštitu sudionika NOR-a i Domovinskog rata	36.741,00	0,00
Troškovi ukopa za nezbrinute osobe	68.363,00	0,00
Ostali različiti oblici materijalne i nematerijalne pomoći-jednokr.pomoći, znanst.skupovi, CK,CPR	2.240.840,00	2.273.839,00
Prehrana u pučkim kuhinjama	364.449,00	200.000,00
Sufinanciranje programa organizacija civilnog društva	2.205.261,00	623.000,00
UKUPNO	51.199.931,00	8.414.067,00

Izvor: Podatke su prikupili gradovi, općine i županije na zahtjev MSPM-a i za potrebe Izvješća o provedbi Zajedničkog memoranduma o socijalnom uključivanju Hrvatske iz 2012. godine. Podaci obuhvaćaju sve oblike pomoći koje su gradovi i županije pružali svojim stanovnicima na dan 31. prosinca 2012.

U tablici 10a se daje prikaz sredstava koje je Županija utrošila za socijalne programe u 2013. i 2014. godini.

Tablica 10a: Prava u nadležnosti regionalne samouprave za suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti - sredstva utrošena za socijalne programe u Osječko-baranjskoj županiji u 2013. i 2014. godini

VRSTE PRAVA	JEDINICA REGIONALNE SAMOUPRAVE / ŽUPANIJA / Utrošena sredstva u 2013. (u kunama)	JEDINICA REGIONALNE SAMOUPRAVE / ŽUPANIJA / Utrošena sredstva u 2014. (u kunama)
Pomoć za opremu novorođenog djeteta	1.296.500,00	1.269.500,00
Materijalne pomoći za predškolsku djecu	0,00	0,00
Materijalne pomoći za školsku djecu	0,00	0,00
Materijalne pomoći za studente po socijalnom programu	0,00	0,00
Materijalne pomoći za umirovljenike	908.738,00	1.017.362,00
Subvencioniranje troškova prijevoza	0,00	0,00
Pomoć za troškove stanovanja	0,00	0,00
Pomoć i njega u kući	0,00	0,00
Subvencioniranje smještaja	0,00	0,00
Izdaci za zdravstvenu zaštitu- prevent. zdravstv. programi, mrtvozorenje, monitoring vode,droge	2.867.353,00	2.702.301,00
Pravo na posebnu zaštitu sudionika NOR-a i Domovinskog rata	0,00	0,00
Troškovi ukopa za nezbrinute osobe	0,00	0,00
Ostali različiti oblici materijalne i nematerijalne pomoći-jednokr.pomoći, znanst.skupovi, CK,CPR	2.436.121,00	2.898.050,00
Prehrana u pučkim kuhinjama	200.000,00	200.000,00
Sufinanciranje programa organizacija civilnog društva	731.700,00	1.037.368,00
UKUPNO	8.440.412,00	9.124.581,00

Izvor: Izvješća o izvršenju programa javnih potreba u zdravstvu i socijalnoj skrbi u 2013. i 2014. godini

Iako su lokalne i regionalne samouprave odgovorne za socijalnu skrb svojih stanovnika, odluke o obveznim naknadama i uslugama propisanim Zakonom o socijalnoj skrbi donose centri za socijalnu skrb (CZSS), koji su odgovorni Ministarstvu socijalne politike i mladih. Stoga se potencijalni korisnici socijalne pomoći najprije moraju obratiti centru za socijalnu skrb koji je najbliži njihovom mjestu stanovanja.

Tablica 11: Primijenjena prava socijalne skrbi u Osječko-baranjskoj županiji u skladu sa Zakonom o socijalnoj skrbi

Vrsta socijalnog prava	Broj korisnika i pomoći u 2011., 2012., 2013. i 2014. god.			
	2011.	2012.	2013.	2014.
NOVČANE NAKNADE				
STALNA POMOĆ/POMOĆ ZA UZDRŽAVANJE/ZA JAMČENA MINIMALNA NAKNADA:				
1. Ukupno pomoći (samaca i obitelji)	6.532	6.842	6.805	6.593
2. Ukupno obuhvaćenih osoba	14.857	15.551	15.852	13.740
JEDNOKRATNA POMOĆ:				
1. Ukupno pomoći u izvještajnoj godini	7.622	5.807	6.138	7.009
- od toga za školovanje	1.491	426	133	*
- od toga za nabavku potrebne odjeće i obuće	479	460	347	*
- od toga za nabavku osnovnih predmeta u kućanstvu	1.109	1.117	1.164	*
- od toga za smrt člana obitelji	151	399	29	*
2. Različiti korisnici (samci i obitelji) kojima je jednom ili više puta odobrena pomoć u izvještajnoj godini	5.215	3.440	3.394	3.906
POTPORE ZA OBRAZOVANJE	3.577	3.582	1.548	5
OSOBNA INVALIDNINA	1.078	1.090	1.114	1.140
DOPLATAK ZA POMOĆ I NJEGU	5.500	5.349	4.979	4.803
STATUS RODITELJA NJEGOVALTELJA	252	270	290	326
NAKNADA DO ZAPOSLENJA**				429
SOCIJALNE USLUGE (Ukupno korisnika)				
POMOĆ U KUĆI	136	58	173	237
PSIHOSOCIJALNA PODRŠKA (USLUGA STRUČNE POMOĆI U OBITELJI/ PATRONAŽA)	2	46	49	45
RANA INTERVENCIJA**				8
USLUGA POMOĆI PRI UKLJUČIVANJU U PROGRAME ODGOJA I OBRAZOVANJA	9	6	7	8
BORAVAK**				111
SKRB IZVAN VLASTITE OBITELJI ¹⁷				
Smještaj u udomiteljsku obitelj djece i odraslih	543	519	528	610
Smještaj u obiteljski dom djece i odraslih	71	72	67	130
Smještaj u dom socijalne skrbi za djecu i odrasle	814	712	566	480
Organizirano stanovanje**				40

Tablica 11-Smještaj u dom socijalne skrbi za djecu i odrasle osobe: iskazani su podaci centara za socijalnu skrb, a ne domova socijalne skrbi. Iskazani podaci odnose se na smještene korisnike u državne, nedržavne domove i druge pravne osobe koje obavljaju djelatnosti socijalne skrbi, za koje je cijenu smještaja plaćala država u cijelosti ili djelomično.

LOKALNA I REGIONALNA POMOĆ				
Pomoć za stanovanje - nije iz sred. za decentr.funkcije (JLS) ali je zakonska obveza,	3.021	4.800	3.385	3.652
Pomoć za troškove ogrjeva - u izvještajnoj godini	5.766	5.849	6.229	5.538

Izvor: MSPM, Godišnje statističko izvješće o primijenjenim pravima socijalne skrbi, pravnoj zaštiti djece, mladeži, braka, obitelji i osoba lišenih poslovne sposobnosti, te zaštiti tjelesno ili mentalno oštećenih osoba u Republici Hrvatskoj u 2011., 2012., 2013. i 2014. godini, podaci prikupljeni od centara za socijalnu skrb

* Nije specificirano prema tipu jednokratnih pomoći za 2014. godinu, već se navodi samo ukupan broj korisnika

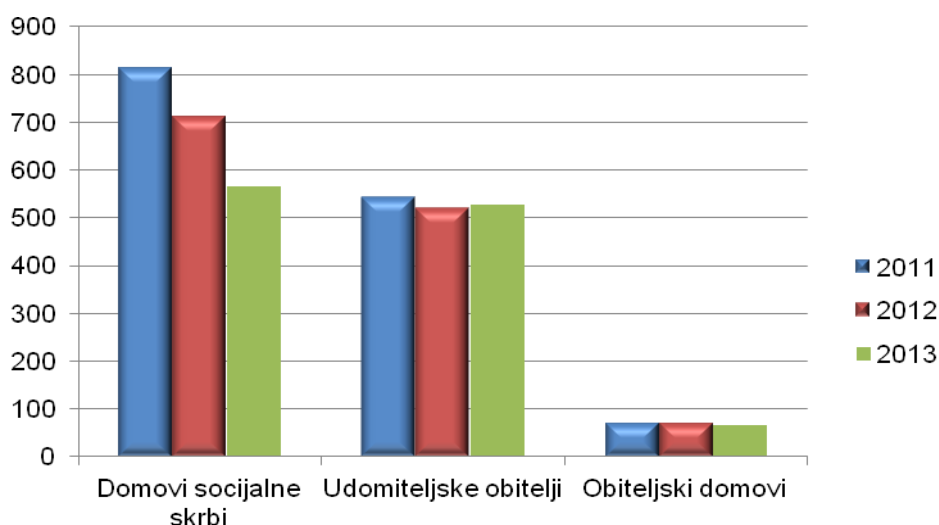
** U Godišnjem statističkom izvješću za 2014. godinu iskazuju se i objedinjeni podaci za nadnadu do zaposlenja, usluge rane intervencije, boravka i organiziranog stanovanja, koje nisu sadržavala prethodna izvješća.

Tablica 11 prikazuje vrste naknada i broj korisnika kojima su različite vrste pomoći odobrene temeljem rješenja centara za socijalnu skrb u Osječko-baranjskoj županiji u 2011., 2012., 2013. i 2014. godini.

Broj korisnika pomoći za uzdržavanje povećao se u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu i stagnira u 2013. godini, ali je ukupni broj članova obitelji koji koriste tu naknadu porastao u razdoblju od dvije godine za tisuću korisnika. U 2012. godini je isplaćeno 1.775 jednokratnih pomoći manje nego u 2011. godini, a u 2013. je broj porastao za dodatnih 331, međutim broj različitih korisnika kojima su pomoći isplaćene je prepolovljen u dvogodišnjem razdoblju što znači da su prosječno više puta godišnje isti korisnici dobili neki oblik jednokratne pomoći. Broj jednokratnih pomoći namijenjenih za školovanje se smanjio deset puta od 2011. do 2013. godine, a potpore za obrazovanje više od dva puta. Broj korisnika doplatka za pomoć i njegu se smanjio za 10%, dok je broj korisnika osobne invalidnine neznatno povećan. Broj korisnika stručne pomoći u obitelji povećao za 44 korisnika od 2011. do 2012. godine i potom za svega tri korisnika u 2013. godini.

Kao što je vidljivo iz Slike 8, smještaj djece i odraslih izvan vlastite obitelji se smanjio od 2011. do 2013. godine, i to se značajno smanjio smještaj u domove socijalne skrbi od 814 na 566 korisnika što ukazuje na pozitivan trend u prevenciji institucionalizacije korisnika. Broj smještaja u udomiteljsku obitelj smanjio se u 2012. godini da bi se u 2013. godini ponovo povećao, ali je još uvijek ispod razine iz 2011. godine. Broj upućenih korisnika u obiteljske domove je stabilan tijekom trogodišnjeg razdoblja, neznatno je smanjen za četiri korisnika u 2013. godini.

Slika 8: Primijenjena prava socijalne skrbi u Osječko-baranjskoj županiji prema Zakonu o socijalnoj skrbi - Smještaj izvan vlastite obitelji

Izvor: MSPM, Godišnje statističko izvješće o primijenjenim pravima socijalne skrbi, pravnoj zaštiti djece, mladeži, braka, obitelji i osoba lišenih poslovne sposobnosti, te zaštiti tjelesno ili mentalno oštećenih osoba u Republici Hrvatskoj u 2011. i 2012. godini i neslužbeni podaci MSPM za 2013. godinu.

7.7. Invaliditet¹⁸

U Osječko baranjskoj županiji, prema stanju na dan 12. ožujka 2015. godine, 31.731 je osoba s invaliditetom, od čega su 20.252 muškarci (64%) i 11.479 žene (36%), što čini 10,4% ukupnog stanovništva Županije.

Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 18.075 (57%) je u radno aktivnoj dobi. Ukoliko se uspoređi udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu Županije, prema dobnim skupinama, Osječko baranjska županija je ispod nacionalnog prosjeka za ukupnu prevalenciju invaliditeta (11,9%), kao i prevalenciju za sve dobne skupine.

Tablica 12: Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

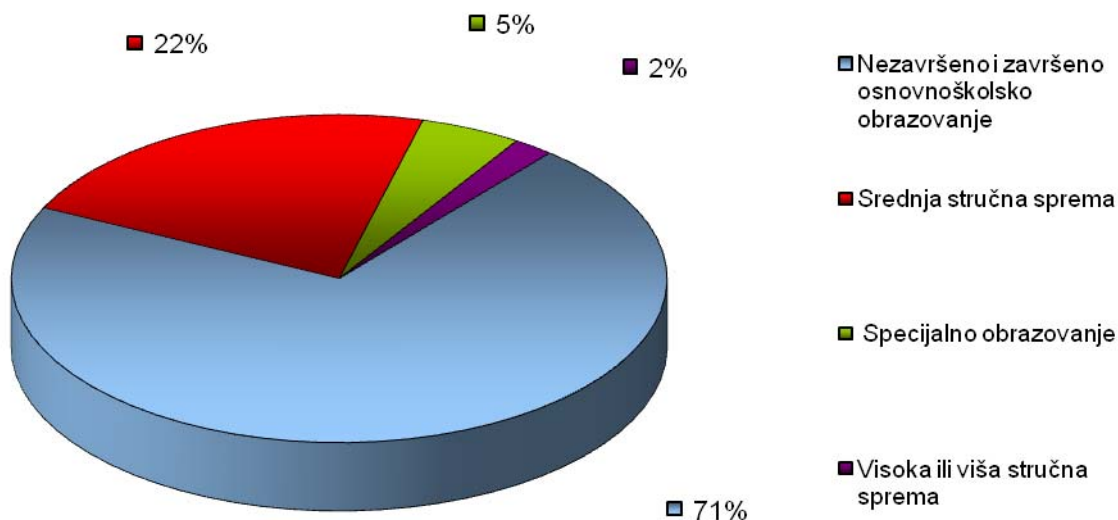
Vrsta oštećenja	Broj osoba s invaliditetom	% od ukupnog broja / osobe s invaliditetom	Učestalost / osobe s invaliditetom stanovništvo 1000
Oštećenje lokomotornog sustava	8.475	26,7	28
Duševni poremećaji	7.975	25,1	26
Oštećenje drugih organa	5.399	17	18
Oštećenje središnjeg živčanog sustava	3.415	10,8	11
Oštećenje glasovno govorne komunikacije	1.848	5,8	6
Intelektualna oštećenja	1.776	5,6	6
Oštećenje vida	986	3,1	3
Oštećenje perifernog živčanog sustava	785	2,5	3
Oštećenje sluha	743	2,3	3
Prirodne anomalije i kromosomopatije	452	1,4	2
Autizam	86	0,3	0,3
Višestruka oštećenja	8.487	26,7	28

Izvor: Hrvatski zavod za javno zdravstvo - Izvješće o osobama s invaliditetom (stanje na dan 12. ožujka 2015.)

¹⁸ Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj – Hrvatski zavod za javno zdravstvo, veljača 2014.

Kao što je vidljivo iz Tablice 12, najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Osječko-baranjske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom ("Narodne novine" broj 64/01.), su oštećenja lokomotornog sustava, te duševni poremećaji. U Osječko-baranjskoj županiji 26,7% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom.

Slika 9: Obrazovna struktura osoba s invaliditetom u Osječko-baranjskoj županiji

Izvor: Hrvatski zavod za javno zdravstvo - Izvješće o osobama s invaliditetom u Hrvatskoj (stanje na dan 12. ožujka 2015.).

71% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje, 22% ima srednju stručnu spremu, dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje ima 5% osoba s invaliditetom.

Prema podacima baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Osječko-baranjskoj županiji je 637 zaposlenih (zaposleni i privremeno radno nesposobnih) osoba s invaliditetom, sa 68% udjelom muških i 32% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, strojobravar, trgovac, te automehaničar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (75%) žive u obitelji, dok ih oko 22% živi samo. 0,6% ima udomitelja ili skrbnika, a 135 osoba živi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 17% osoba s invaliditetom. Oko 57% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Osječko-baranjske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 3.292 osobe, s time da je veći broj muških osoba (61%). Postojanje više vrsta teškoća u psihofizičkom razvoju, te poremećaji govorno-glasovne komunikacije i specifične poteškoće u učenju, najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja, dok je potpuna odgojno-obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 6.097 osoba s invaliditetom, oko 19% od ukupnog broja vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Osječko-baranjskoj županiji živi 6.236 branitelja s invaliditetom, te 692 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II. svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača.

7.8. Praćenje siromaštva

Državni zavod za statistiku (DZS) redovito prati stanje siromaštva, prema standardnoj metodologiji EU za mjerenje relativnog rizika od siromaštva, no samo na državnoj razini, jer prikupljeni podaci nisu reprezentativni za županijsku razinu.¹⁹ Stoga je potrebno pomnije pratiti socijalne skupine za koje je na temelju nacionalnog praćenja izvjesno da su izložene većem riziku od siromaštva i prikupljati dostupne statističke i administrativne podatke o tim skupinama kako bi se mogle donositi informirane odluke o suzbijanju siromaštva. Jedan od relevantnih pokazatelja rizika od siromaštva o kojem redovito izvještava Ministarstvo socijalne politike i mladih odnosi se na udio primatelja socijalnih pomoći u ukupnom broju stanovnika Županije. Primjerice u 2012. godini, 2,6% stanovnika u Hrvatskoj je primalo pomoć za uzdržavanje, dok je Osječko-baranjska županija bila druga u Hrvatskoj po obuhvatu stanovništva s pomoći za uzdržavanje, s čak 5,1%. Županija je duži niz godina prva u RH po broju korisnika ogrjeva.

Prag rizika od siromaštva izračunava se kao 60% srednje vrijednosti ekvivalentnog raspoloživog dohotka svih kućanstava, što je u 2012. godini iznosilo 24.122 kune na godinu za jednočlano kućanstvo, dok za kućanstvo s dvije odrasle osobe i dvoje djece mlađe od 14 godina iznosi 50.656 kuna na godinu. Prema podacima Ankete stopa rizika od siromaštva u Hrvatskoj u 2012. godini, iznosila je 20,5%, no taj rizik se povećava za pojedine dobne skupine, određene tipove obitelji, prema statusu niske radne aktivnosti itd.

Kao što je vidljivo iz Tablice 13, rizik od siromaštva također raste razmjerno dobi stanovništva: za osobe starije od 65 godina, rizik od siromaštva raste do 26,5%. U toj je dobnoj skupini razlika prema spolu najveća te stopa rizika od siromaštva kod žena iznosi 30,4%, a kod muškaraca 21,1%. Najniža stopa rizika od siromaštva bilježi se za osobe u dobi od 25 do 54 godine i iznosi 17,1%. Kod muškaraca te dobi iznosi 17,6%, a kod žena 16,6%.

Tablica 13: Pokazatelji siromaštva za Republiku Hrvatsku za 2011.-2012. godinu u %, ²⁰

Stopa i prag rizika o siromaštva		
	2011.	2012.
Stopa rizika od siromaštva	21,1	20,5
- M	20,0	19,4
- Ž	22,1	21,6
U dobi od 65 i više	27,3	26,5
- M	21,5	21,1
- Ž	31,3	30,4
Osobe u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti	32,7	32,3
Stopa teške materijalne deprivacije	14,8	15,4
Osobe koje žive u kućanstvima s vrlo niskim intenzitetom rada	17,0	16,1
Stopa rizika od siromaštva prije socijalnih transfera		
- Socijalni transferi nisu uključeni u dohodak	30,7	30,4
- Mirovine i socijalni transferi nisu uključeni u dohodak	46,7	45,7

Izvor: Državni zavod za statistiku, Pokazatelji siromaštva za Republiku Hrvatsku u 2011. i 2012. godini. - konačni rezultati

¹⁹ Na razini EU, SILC je obavezno istraživanje i referentni izvor podataka za praćenje statistike dohotka, siromaštva i socijalne uključenosti. Pokazatelji se temelje na konceptu relativnog siromaštva, koji uzima u obzir raspoloživi dohodak kućanstva, broj članova kućanstva i distribuciju dohotka unutar populacije. Osnovni je pokazatelj stopa rizika od siromaštva, koja označava postotak osoba čiji je raspoloživi ekvivalentni dohodak niži od praga rizika od siromaštva. On ne pokazuje koliko je osobe stvarno siromašne, nego koliko njih ima dohodak ispod praga rizika od siromaštva. Prag rizika od siromaštva postavljen je na 60% srednje vrijednosti ekvivalentnog raspoloživog dohotka svih kućanstava (DZS Pokazatelji siromaštva u 2012. godini, konačni rezultati, str. 1)

²⁰ Pokazatelji siromaštva za Republiku Hrvatsku od 2001. do 2009. izračunati su na temelju podataka iz Istraživanja o potrošnji kućanstava, dok su pokazatelji za 2010., 2011. i 2012. godinu izračunati na temelju podataka iz Istraživanja o dohotku kućanstava (SILC). Zbog metodoloških razlika između ova dva izvora podataka, pokazatelji siromaštva za 2011. i 2012. godinu nisu usporedivi s pokazateljima iz prethodnih godina.

Tablica 14 prikazuje kako se za samačka domaćinstva koja čine osobe starije od 65 godina taj rizik povećava do 41,3%, za nezaposlene raste do 42,9%, za obitelji koje čini jedan roditelj s uzdržavanom djecom rizik raste na 40,4%, dok za domaćinstva u kojima je radni intenzitet radno sposobnih osoba s uzdržavanom djecom niži od 20%, stopa rizika raste do zapanjujućih 70.6%. Stoga bi županije trebale pratiti dostupne podatke o domaćinstvima s niskim radnim intenzitetom, osobama bez primanja, korisnicima prava u sustavu socijalne skrbi, osobama s minimalnim mirovinama i korisnicima poljoprivrednih mirovina kako bi pratile i odgovorile na rizik od siromaštva.

Prema općim trendovima u Hrvatskoj, obitelji s više od dvoje djece izložene su većem riziku od siromaštva. Kao i u većini zemalja, i u Hrvatskoj je vidljiva snažna negativna povezanost između rizika od siromaštva i razine obrazovanja nositelja kućanstva. Siromaštvo je također usko povezano sa statusom aktivnosti nositelja kućanstva, gdje su nezaposlene, gospodarski neaktivne osobe i samačka domaćinstva izložena znatno većem riziku od siromaštva.

Stopa siromaštva najviša je među kućanstvima starijih osoba, koje su dvostruko izloženije riziku od siromaštva. Među staračkim domaćinstvima, osobe koje ne primaju mirovinu predstavljaju posebno ranjivu skupinu, izloženu peterostruko većem riziku od siromaštva od državnog prosjeka. Čak su i osobe koje primaju mirovinu izložene gotovo dvostruko većem riziku od siromaštva od nacionalnog prosjeka. Umirovljene osobe podložnije su siromaštvu u ruralnim područjima od umirovljenih osoba u urbanim područjima.

Tablica 14: Stopa rizika od siromaštva prema najučestalijoj aktivnosti i spolu i tipu kućanstva (%)

	2011.	2012.
Zaposlenici	5,3	4,9
- M	6,2	5,6
- Ž	4,3	4,1
Samozaposleni	17,6	17,0
- M	16,4	16,6
- Ž	20,4	18,1
Nezaposleni	42,5	42,9
- M	46,2	48,1
- Ž	38,8	38,0
Umirovljenici	22,2	21,8
- M	20,1	20,1
- Ž	24,1	23,4
Ostale gospodarski neaktivne osobe	33,0	31,9
- M	27,6	23,7
- Ž	35,3	35,0
Kućanstva bez uzdržavane djece	22,6	21,7
Jednočlano kućanstvo	44,0	39,5
- M	37,5	33,3
- Ž	46,7	42,7
Jednočlano kućanstvo, osoba mlađa od 65 godina	39,0	35,4
Jednočlano kućanstvo, osoba u dobi od 65 ili više godina	46,6	41,3
Dvije odrasle osobe, oboje mlađi od 65 godina	24,1	21,5
Dvije odrasle osobe, barem jedno u dobi od 65 ili više godina	24,7	22,8

Kućanstva s uzdržavanom djecom	19,8	19,6
Jedan roditelj s jednim ili više uzdržavane djece	42,7	40,4
Dvije odrasle osobe s jednim djetetom	15,2	15,1
Dvije odrasle osobe s dvoje djece	15,4	17,0
Dvije odrasle osobe s troje ili više djece	25,0	29,1
Stanar	24,4	24,9
Vlasnik ili osoba koja stanuje besplatno	20,9	20,4

Izvor: Državni zavod za statistiku, Pokazatelji siromaštva za Republiku Hrvatsku u 2011. i 2012. godini. - konačni rezultati

Kućanstva u kojima je nositelj kućanstva žena također su izloženi većem riziku od siromaštva nego kućanstva u kojima je nositelj kućanstva muškarac - općenito, žene imaju višu stopu nezaposlenosti, imaju niže plaće i žive duže. Jedna trećina stanovništva Republike Hrvatske živi u kućanstvima u kojima je nositelj kućanstva žena, te je unutar te skupine siromaštvo najučestalije za žene u dobi od 65 ili više godina, što je 26% (12% u urbanim i 30% u ruralnim područjima). U područjima gdje je poljoprivreda bila dominantna djelatnost, rizik od siromaštva raste, jer nisu svi poljoprivrednici uplaćivali doprinose za mirovinsko osiguranje, a i kad su ih uplaćivali, radilo se o vrlo niskim iznosima i posljedično niskim mirovinama. Starije osobe koje ne raspolažu nikakvim dohotkom, koje nemaju obitelj koja o njima može skrbiti niti su više u mogućnosti sami proizvoditi vlastitu hranu uslijed zdravstvenih teškoća te ako žive same u udaljenim naseljima ili selima izložene su posebno velikom riziku od siromaštva.

Svjetska Banka izradila je zadnje izvješće o siromaštvu u Hrvatskoj 2006. godine, i njihove su se procjene temeljile na udruženim podacima iz 2002.-2004. iz Ankete o radnoj snazi i Ankete o potrošnji kućanstva.²¹ Zaključke nije bilo moguće donijeti na razini županija, već samo za pet hrvatskih regija. Zaključci su bili sljedeći:

"Stope siromaštva razlikuju se od jedne regije do druge, od manje od 3 posto stanovništva u urbanom Zagrebu do više od 20 posto u ruralnoj središnjoj i istočnoj regiji. Rangiranjem regija po razini incidencije siromaštva nastaje sljedeća široka tipologija:

- *Nisko siromaštvo*: zagrebačka regija, sjeverni Jadran i urbani južni Jadran (uzeti zajedno, oni sačinjavaju oko polovicu hrvatskog stanovništva, ali je u njima samo jedna šestina siromašnih);
- *Umjereno siromaštvo*: ruralni južni Jadran, urbana središnja regija, urbana istočna regija (otprilike jedna četvrtina hrvatskog stanovništva i oko 30 posto siromašnih);
- *Visoko siromaštvo*: ruralna središnja i ruralna istočna regija (otprilike jedna četvrtina stanovništva, ali više od polovice siromašnih).²²

Prema ovom istraživanju, Osječko-baranjska županija ima karakteristike područja umjerenog do visokog rizika od siromaštva, ovisno radi li se o urbanim ili ruralnim dijelovima Županije.

²¹ Svjetska banka je kao liniju siromaštva koristila iznos od 22.145 kuna godišnje (paritet kupovne moći od 4.343 USD na temelju Ankete o potrošnji kućanstava iz 2004 i koristeći metodologiju troškova osnovnih potreba. Za razdoblje od 2002. do 2004. pokazalo se da je siromaštvo u Hrvatskoj poprilično ograničeno: otprilike 11% stanovništva je siromašno, a drugih 10% je izloženo riziku od siromaštva u smislu da je njihova prosječna razina potrošnje manje od 25% iznad granice siromaštva. Svjetska banka, 'Hrvatska: Ocjena životnog standarda.' 2007, stranica ix

²² Svjetska banka, 'Hrvatska: Ocjena životnog standarda.' 2007, stranica xvii

8. Sustav socijalne skrbi u Županiji

8.1. Županija

Za poslove socijalne skrbi u Županiji je nadležan Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb. Ključni dionik u planiranju socijalnih usluga je županijski Savjet za socijalnu skrb, osnovan na temelju Odluke Županijske skupštine, a prema odredbama Zakona o socijalnoj skrbi.

Odbor za zdravstvo i socijalnu skrb je stalno radno tijelo Županijske skupštine, aktivno u području nadležnosti Županije za socijalnu skrb, a u tom području svoj doprinos daju i druga stalna tijela kao što su: Županijski savjet mladih, Povjerenstvo za provedbu Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom, Županijsko povjerenstvo za ravnopravnost spolova, Povjerenstvo za provedbu Nacionalne populacijske politike te radna tijela Župana: Savjet za socijalnu skrb i Povjerenstvo za provedbu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe droga.

8.1.1. Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb

Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb je upravno tijelo koje obavlja analitičko-planske, organizacijsko-koordinacijske, normativno-pravne i druge stručne poslove vezane uz djelatnosti socijalne skrbi i zdravstva iz nadležnosti Županije.

U okviru svog djelokruga Odjel obavlja sljedeće poslove:

- poslove praćenja i proučavanja problematike djelatnosti socijalne skrbi i zdravstva,
- poslove pripreme analitičkih i drugih stručnih materijala o pitanjima iz djelokruga rada Odjela,
- poslove davanja mišljenja o prijedlozima i drugim materijalima koje za potrebe županijskih tijela pripremaju ustanove čiji je osnivač Županija,
- poslove pripreme prijedloga mreže ustanova sukladno posebnim zakonima,
- poslove sudjelovanja u pripremi prijedloga planova investicija i drugih oblika financijskog sudjelovanja Županije u održavanju i razvoju tih mreža,
- poslove pripreme prijedloga, praćenja i izvještavanja o provođenju programa financiranja ovih djelatnosti odnosno javnozdravstvenih mjera Županije,
- poslove pripreme prijedloga, praćenja i izvještavanja o provođenju planskih akata kojima se uređuje korištenje sredstava za decentralizirane funkcije,
- poslove izrade nacrtu općih akata iz djelokruga rada Odjela,
- poslove provođenja županijskih programa i akata u području socijalne skrbi,
- druge stručne poslove iz propisima utvrđene nadležnosti Županije u okviru djelokruga rada Odjela.

8.2. Ustanove socijalne skrbi

8.2.1. Centri za socijalnu skrb

U Osječko-baranjskoj županiji djeluje 6 centara za socijalnu skrb i to u Belom Manastiru, Donjem Miholjcu, Đakovu, Našicama, Osijeku i Valpovu.

Centri su ključne ustanove socijalne skrbi u svim županijama budući da donose prvostupanjska rješenja vezana uz prava socijalne skrbi, pravnu zaštitu obitelji i ostala prava u skladu sa Zakonom o socijalnoj skrbi. Oni vode postupak za izdavanje dozvola za udomiteljstvo, vode evidenciju o odobrenim dozvolama izdanim udomiteljskim obiteljima, registar udomiteljskih obitelji i registar korisnika smještenih u domove socijalne skrbi. Nadalje, organiziraju vještačenja prvostupanjskih tijela i brinu se da su vještačenja izvršena u cilju ostvarivanja prava u sustavu socijalne skrbi te drugih prava propisanih zakonom. Između ostalih javnih ovlasti propisanih Zakonom o socijalnoj skrbi, Centri sudjeluju u izradi županijskih socijalnih planova i njihovom usvajanju, brineći pritom da razvoj socijalnih usluga bude u skladu sa socijalnim planom i mrežom socijalne skrbi u njihovom području nadležnosti.

Od 1. siječnja 2014. godine Obiteljski centar koji je do kraja 2013. godine djelovao kao pravna osoba na području Županije, postaje podružnica Centra za socijalnu skrb Osijek.

Kao što je vidljivo iz Tablice 15. u 2014. godini u centrima je radilo 165 djelatnika.

Tablica 15: Centri za socijalnu skrb u Osječko-baranjskoj županiji

Naziv CZSS-a	Adresa	Broj zaposlenika
CZSS Beli Manastir	Kralja Tomislava 37, 31 300 Beli Manastir	24
CZSS Donji Miholjac	Vukovarska 7, 31 540 Donji Miholjac	11,5
CZSS Đakovo	P. Preradovića 2a, 31 400 Đakovo	28
CZSS Našice	Antuna Mihanovića bb, 34 500 Našice	20,5
CZSS Osijek	Gundulićeva 22, 31 000 Osijek	63
CZSS Valpovo	Matije Gupca 11, 31 550 Valpovo	18

Izvor: MSPM-ov adresar na: www.mspm.hr. Informacija o stanju socijalne skrbi i poslovanju ustanova socijalne skrbi čiji je osnivač Osječko-baranjska županija u 2014. godini - stanje 31. prosinac 2014. godine.

8.2.2. Domovi socijalne skrbi

Kao što je prikazano u Tablici 16, u Županiji postoji devet ustanova socijalne skrbi za starije osobe osnovanih od različitih osnivača, s ukupnim kapacitetom za 1.071 korisnika, od toga je na stalnom smještaju i skrbi 954 korisnika, a ostali su vanjski korisnici obuhvaćeni ostalim uslugama (uglavnom organizirana prehrana i pomoć u kući). Najveće kapacitete imaju domovi za starije i nemoćne osobe u Osijeku, Đakovu i Belom Manastiru koji su prije bili u vlasništvu Države, koja je osnivačka prava prenijela na županijske vlasti nakon donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi 2001. godine.

Tablica 16: Domovi za starije i nemoćne osobe u Osječko-baranjskoj županiji

Broj	Lokacija grad / općina	Naziv	Osnivač	Kapacitet/ korisnika	Broj
1.	Grad Beli Manastir	Dom za starije i nemoćne osobe - Beli Manastir	Osječko-baranjska županija	Kapacitet: 180 Stalni smještaj: 169	
2.	Grad Đakovo	Dom za starije i nemoćne osobe - Đakovo	Osječko-baranjska županija	Kapacitet: 244 Stalni smještaj: 241 Organizir. prehrane: 40 Pomoć u kućanskim poslovima: 5 Njega u kući: 14	
3.	Grad Osijek	Dom za starije i nemoćne osobe - Osijek	Osječko-baranjska županija	Kapacitet: 336 Stalni smještaj: 332 Organiziranje prehrane: 42	
4.	Grad Beli Manastir	Dom za starije i nemoćne osobe "Baranjsko sunce", Beli Manastir	Privatni dom u vlasništvu Anke Gregoran	Kapacitet: 75 Stalni smještaj: 41 Organiziranje prehrane: 1 Pomoć u kući: 4	
5.	Grad Donji Miholjac	Dom za starije i nemoćne osobe "Moj dom Majdenić" - Donji Miholjac	Privatni dom u vlasništvu Ljubice Majdenić	Kapacitet: 100 Stalni smještaj: 62	

6.	Grad Našice	Dom za starije i nemoćne osobe "Tajnovac" - Zoljan	Privatni dom u vlasništvu Maria i Kristine Kovačević	Kapacitet: 28 Stalni smještaj: 24
7.	Grad Osijek	Dom za starije i nemoćne osobe "Julije", Osijek	Privatni dom u vlasništvu Anice Šolčić	Kapacitet: 33 Stalni smještaj: 20
8.	Grad Valpovo	Dom za starije i nemoćne osobe "Sv. Ana", Zelčin	Privatni dom u vlasništvu Mirjane Benko	Kapacitet: 45 Stalni smještaj: 39
9.	Grad Valpovo	Dom za starije i nemoćne osobe "Opačkovi dvori"- Valpovo	Privatni dom u vlasništvu Nikole Opačka	Kapacitet: 30 Stalni smještaj: 26

Izvor: MSPM-ov adresar na: www.mspm.hr, Informacija o stanju socijalne skrbi i poslovanju ustanova socijalne skrbi čiji je osnivač Osječko-baranjska županija u 2014. godini - stanje 31. prosinac 2014. godine.

U Osječko baranjskoj županiji se nalazi jedan dom za smještaj psihički bolesnih odraslih osoba (Tablica 17), dva doma za osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima (Tablica 18), dva doma za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi (Tablica 19), te jedan dom za djecu s poremećajima u ponašanju (Tablica 20).

Tablica 17: Domovi za psihički bolesne odrasle osobe u Osječko-baranjskoj županiji

Br.	Grad / općina	Vrsta / naziv	Osnivač	Kapacitet / Broj korisnika
1.	Grad Osijek	Dom za psihički bolesne odrasle osobe "Osijek" - Osijek (+ dislocirana jedinica Čepin)	Republika Hrvatska / MSPM	Kapacitet: 131 Stalni smještaj: 72 Organizirano stanovanje: 59 Pomoć u kući: 98

Izvor: MSPM-ov adresar na: www.mspm.hr, Informacija o stanju socijalne skrbi i poslovanju ustanova socijalne skrbi čiji je osnivač Osječko-baranjska županija u 2014. godini - stanje 31. prosinac 2014. godine.

U prosincu 2014. godine zatvorena je dislocirana jedinica Doma u Čepinu, a od 1. svibnja 2015. godine Dom je transformiran u Centar za pružanje usluga u zajednici Osijek "Ja kao i ti".

Tablica 18: Domovi za osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima u Osječko-baranjskoj županiji

Br.	Grad / općina	Vrsta / naziv	Osnivač	Kapacitet / Broj korisnika
1.	Grad Osijek	Centar za odgoj i obrazovanje "Ivan Štark" - Osijek	Grad Osijek	Kapacitet: 40 Poludnevni boravak: 40
2.	Grad Đakovo	Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom Đakovo	udruga	Povremeni boravak: 20 (kapacitet: 30 / utvrđeni mjesečni limit usluga: 490) Stručna pomoć u obitelji (patronaža): 53 (kapacitet: 80 / utvrđeni mjesečni limit usluga: 168)

Izvor: MSPM-ov adresar na: www.mspm.hr, podaci Centra I.Štark i Udruga-stanje 31.12. 2014.

Tablica 19: Domovi za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi u Osječko-baranjskoj županiji

Br.	Grad / općina	Vrsta / naziv	Osnivač	Kapacitet / Broj korisnika
1.	Grad Osijek	Dječji dom "Klasje" - Ružina 32, Osijek (+ podružnica Zagrebačka 5, Osijek)	Republika Hrvatska / MSPM	Kapacitet: 160 (smještaj 60, boravak 81, majke/trudnice s bebom 8, stambena zajednica 11) Smještaj: 42, boravak: 62, majke/trudnice s bebom: 8, stambena zajednica: 3
2.	Grad Valpovo	SOS - Dječje Selo Ladimirevci (+ podružnice Osijek 1 i 2)	Udruga SOS - Dječje selo Hrvatska	Kapacitet: 112 Stalni smještaj: 97

Izvor: MSPM-ov adresar na: www.mspm.hr, Informacija o stanju socijalne skrbi i poslovanju ustanova socijalne skrbi čiji je osnivač Osječko-baranjska županija u 2014. godini - stanje 31. prosinac 2014. godine.

Tablica 20: Domovi za djecu s poremećajima u ponašanju u Osječko-baranjskoj županiji

Br.	Grad / općina	Vrsta / naziv	Osnivač	Kapacitet / Broj korisnika
1.	Grad Osijek	Dom za odgoj djece i mladeži Osijek	Republika Hrvatska / MSPM	Kapacitet: 73 (Stalni smještaj 45;privremeni:8; Poludnevni boravak:20) Stalni smještaj: 28 Privremeni smještaj: 2 Poludnevni boravak: 13

Izvor: MSPM-ov adresar na: www.mspm.hr, Godišnje izvješće Doma - stanje 31. prosinca 2014. godine

8.2.3. Centar za profesionalnu rehabilitaciju Osijek

Centar za profesionalnu rehabilitaciju Osijek je ustanova socijalne skrbi čiji je osnivač Osječko-baranjska županija. Djelatnost Centra je profesionalna orijentacija i rehabilitacija, obrazovanje odraslih i ostalo obrazovanje, socijalna skrb sa smještajem (smještaj žrtava obiteljskog nasilja) i ostala socijalna skrb bez smještaja.

8.3. Ostali pružatelji socijalnih usluga

8.3.1. Obiteljski domovi

Na području Županije smještaj izvan vlastite obitelji osiguran je u 25 obiteljskih domova koje vode predstavnici obitelji kao profesionalnu djelatnost, bez osnivanja doma, a dodatno još dva trgovačka društva pružaju smještaj za 20 starijih osoba, bez osnivanja doma. Jedan je obiteljski dom specijaliziran za pružanje skrbi za psihički bolesne odrasle osobe (Tablica 21). Obiteljski domovi se prema Zakonu o socijalnoj skrbi ubrajaju u izvaninstitucionalne oblike skrbi budući da fizička osoba i njena obitelj dom vode u okruženju vlastite obitelji, bez osnivanja ustanove. Kapacitet im je najviše do 20 korisnika usluga. Cijena smještaja u obiteljskim domovima kreće se od 2.400,00 do 4.500,00 kuna.

Tablica 21: Obiteljski domovi i pravne osobe koje pružaju socijalne usluge na području Županije

Broj	Grad / općina	Vrsta obiteljskog doma	Nositelj djelatnosti	Ukupni kapacitet
1.	Grad Osijek	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	Ivanka Nemet (Obiteljski dom "Zlatne godine")	Kapacitet: 16
2.	Grad Osijek	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	Liljana Tomić	Kapacitet: 20
3.	Grad Osijek	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	Marko Čeman	Kapacitet: 10
4.	Grad Osijek	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	Radmila Vukadinović, Tenja	Kapacitet: 11
5.	Grad Osijek	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	Elizabeta Kral, Tenja	Kapacitet: 7
6.	Grad Osijek	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	Marinka Periš	Kapacitet: 20
7.	Grad Osijek	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	Ivana Ikač, Brijest	Kapacitet: 6
8.	Grad Osijek	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	Edita Petanović, Klisa	Kapacitet: 20
9.	Grad Osijek	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	Ivančica Živković	Kapacitet: 7
10.	Grad Osijek	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	Ana Balikić	Kapacitet: 18
11.	Grad Osijek	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	Sasha Uglik, Višnjevac,	Kapacitet: 12
12.	Grad Belišće	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	Dragica Petrlić-Strugačevac (Obiteljski dom "Treća dob")	Kapacitet: 20
13.	Grad Belišće	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	Željka Miletić	Kapacitet: 20
14.	Grad Našice	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	Biljana Matijašević, Makloševac	Kapacitet: 20
15.	Grad Valpovo	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	Maja Jeger, Šag	Kapacitet: 20
16.	Grad Valpovo	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	Tanja Repinac, Satnica	Kapacitet: 17
17.	Grad Valpovo	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	Kristina Vučkovac, Satnica	Kapacitet: 11
18.	Općina Darda	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	Ana Slišković (Obiteljski dom "Atrij")	Kapacitet: 20
19.	Općina Darda	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	Senada Považanj	Kapacitet: 10

20.	Općina Ernestinovo	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	Saša Milošević, Divoš	Kapacitet: 20
21.	Općina Ernestinovo	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	Stojan Milošević	Kapacitet: 20
22.	Općina Ernestinovo	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	Ivan Kanisek	Kapacitet: 10
23.	Općina Podravska Moslavina	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	Alica Štih, Krčenik	Kapacitet: 20
24.	Općina Semeljci	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe	Ivan Svalina	Kapacitet: 14
25.	Općina Kneževi Vinograd	Obiteljski dom za psihički bolesne odrasle osobe	Ljiljana Hegeduš	Kapacitet: 20
26.	Grad Osijek	Skrb o starijim i nemoćnim osobama bez osnivanja doma socijalne skrbi	Medika d.o.o.	Kapacitet: 20
27.	Općina Gorjani	Skrb o starijim i nemoćnim osobama bez osnivanja doma socijalne skrbi	Alma d.o.o.	Kapacitet: 20

Izvor: MSPM-ov adresar na: www.mspm.hr, Informacija o stanju socijalne skrbi i poslovanju ustanova socijalne skrbi čiji je osnivač Osječko-baranjska županija u 2014. godini.

8.3.2. Udruge

Udruge na području Osječko-baranjske županije su natprosječno aktivne u privlačenju sredstava za projekte u području socijalnog uključivanja i integracije osoba u nepovoljnom položaju.

Primjerice, u 2013. godini se od ukupno 45 nositelja IPA/ESF projekata, sedam su udruge sa sjedištem na području OBŽ, a svi su se projekti provodili u Županiji. Jedino su udruge sa sjedištem na području Grada Zagreba imale nešto veći udio nositelja projekata u provedbi u 2013. godini (10), ali su se svega četiri provodila na području sjedišta nositelja projekta.²³ Također, udruge u Županiji, koja se nalazi među županijama s najvišom stopom nezaposlenosti, bile su uspješne u ugovaranju IPA projekata iz grant sheme 'Potpora skupinama koje se nalaze u nepovoljnom položaju u pristupu zapošljavanju (2007.-2009.)'²⁴ te su od ukupno 50 ugovorenih projekata u Hrvatskoj, udruge iz OBŽ provele 10 projekata i po tome su opet bile druge u Hrvatskoj, iza Grada Zagreba, s 12 projekata.

Udruge osoba s invaliditetom kojima su odobreni trogodišnji programi u razdobljima od 2010. do 2013. i od 2011. do 2014. godine na natječaju Ministarstva socijalne politike i mladih:

1. Društvo za pomoć mentalno retardiranim osobama Osijek
2. Udruga za djecu i mlade s poteškoćama u razvoju "Zvono", Belišće
3. Mogu - terapijsko, rekreativno i sportsko jahanje za osobe s posebnim potrebama, Osijek
4. Udruga slijepih Osječko-baranjske županije, Osijek
5. Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom Đakovo.

Udruge koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću u području socijalne skrbi kojima su odobreni trogodišnji programi u razdobljima od 2010. do 2013. i od 2011. do 2014. godine:

1. Sunce - Društvo za psihološku pomoć, Osijek
2. Mirovna grupa "Oaza", Beli Manastir.

²³ MSPM prezentacija 28. svibnja 2014. u Splitu povodom Tjedna Europskog socijalnog fonda (ESF)

²⁴ MSPM prezentacija u svibnju 2011. g na JIM/JAP konferenciji u Zagrebu

Za razdoblje 2014.-2017. sljedećim socio-humanitarnim udrugama Ministarstvo socijalne politike i mladih je odobrilo financiranje trogodišnjih programa (naziv programa i iznos sredstava za 2014. godinu):

1. Udruga DOKKICA, Osijek (Dokkica - moja podrška, 150.000,00 kn)
2. Centar za nestalu i zlostavljanu djecu - Osijek (Legosi u centru, 206.000,00 kn)
3. Udruga za rad s mladima BREZA (Iskra, 150.000,00 kn)
4. Udruga žena Romkinja Romsko srce (Škola, vrtić i mladi zajedno za bolje sutra, 178.000,00 kn)
5. Ženska udruga IZVOR - Tenja (Podržimo socijalno uključivanje osoba izloženih obiteljskom nasilju, 150.000,00 kn)
6. Udruženje Baranja (Novi pristup provedbi mjera obiteljsko pravne zaštite, 158.000,00 kn)
7. Mirovna grupa OAZA Beli Manastir (Pomoć ugroženim belomanastircima, 200.000,00 kn).

Ministarstvo socijalne politike i mladih je odobrilo financiranje trogodišnjih programa sljedećim udrugama osoba s invaliditetom s područja OBŽ, u razdoblju od 2014. do 2017. godine (naziv programa i iznos sredstava za 2014. godinu):

1. Društvo za pomoć mentalno retardiranim osobama Osijek (Plamena ptica - poludnevni boravak za odrasle osobe s intelektualnim teškoćama, 180.000,00 kn)
2. Mogu - terapijsko, rekreacijsko i sportsko jahanje (Biti na pravom putu, 300.000,00 kn)
3. Zvono - udruga djece i mladih s poteškoćama u razvoju (Referalni centar za prevenciju institucionalizacije osoba s invaliditetom Zvono, 300.000,00 kn)
4. Udruga slijepih Osječko-baranjske županije (Ruke koje osjete 2, 250.000,00 kn).

Za financiranje projekata udruga za mlade i onih usmjerenih borbi protiv zlouporabe droga i svih drugih oblika ovisnosti mladih u 2013. godini, Ministarstvo je odabralo sljedeće udruge i projekte iz OBŽ:

1. Centar za mlade, Osijek (Pokreni se, sudjeluj i promijeni svijet, iznos sredstava nije poznat)
2. Centar za mlade, Osijek (Klub mladih, mjesto pozitivnih promjena!!!, iznos sredstava nije poznat)
3. Projekt građanske demokratske inicijative PGDI, Beli Manastir (Klub mladih KOMArac, 60.000,00 kn).

Intitucionalnu podršku Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva u 2014. godini, dobile su sljedeće udruge osoba s invaliditetom s područja OBŽ:

1. Udruga osoba s invaliditetom Našice (Institucionalna potpora za razvoj i stabilizaciju udruge, 87.456,00 kn)
2. Društvo za pomoć mentalno retardiranim osobama Osijek (Institucionalna potpora za razvoj i stabilizaciju udruge, 114.305,00 kn).

Udruge provode i programe osiguravanja usluga asistencije za osobe s invaliditetom, a u 2013. godini su sljedeće udruge dobile ugovore na natječajima za trogodišnje programe:

- Trogodišnji program Videći pratitelj - Udruga slijepih Osječko-baranjske županije (1 korisnik)
- Trogodišnji program Tumač/prevoditelj - Udruga gluhih i nagluhih Našice (1 korisnik - tumač/prevoditelj hrvatskog znakovnog jezika); Udruga gluhoslijepih osoba grada Osijeka i Osječko-baranjske županije (za 2 korisnika osiguravanje prevoditelja za gluhoslijepe osobe); Udruga gluhih i nagluhih Osječko-baranjske županije (3 korisnika usluga tumača i prevoditelja hrvatskog znakovnog jezika)
- Program osiguravanja usluge osobnog asistenta za osobe s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta 2013 - Udruga paraplegičara i tetraplegičara OBŽ (UPIT) (10 osobnih asistenata); Društvo invalida cerebralne i dječje paralize Osijek (9 osobnih asistenata); Udruga distrofičara grada Osijeka (2 osobna asistenta); "Glas čovječnosti" udruga za potporu osoba s invaliditetom i hendikepom OBŽ (4 osobna asistenta); Društvo multiple skleroze OBŽ (6 osobnih asistenata).

Volonterski centar Osijek sustavno promiče razvoj volonterstva na području Županije te inicira i provodi inovativne socijalne programe uključivanja volontera, a posebice razvija inkluzivno volontiranje koje doprinosi većoj zapošljivosti i integraciji osoba u riziku od socijalne isključenosti.

U okviru programa IPA/ESF "Širenje mreže socijalnih usluga u zajednici" faza 1 i faza 2 do lipnja 2014. godine odobreni su sljedeći projekti (od 50.000 do 200.000 eura) koji se provode u partnerstvu javnih institucija i organizacija civilnog društva, a nositelj projekta je s područja OBŽ:

1. Projekt "Centar potpore za obitelji s uzdržavanim članovima", Organizacije za građanske inicijative OGI iz Osijeka, ali se projekt ne provodi na području OBŽ, već u Šibensko-kninskoj županiji
2. Projekt "Moć promjene mladih", Udruga za rad s mladima Breza, Osijek - nositelj, partner udruženje Djeca prva iz Zagreba, u suradnji sa Domom za odgoj djece i mladeži Osijek i CZSS Osijek i CZSS Vukovar.

Natječaj za treću fazu programa "Širenje mreže socijalnih usluga u zajednici" bio je otvoren do 19. rujna 2014. godine, a potpore se očekuju i u 2015. godini.

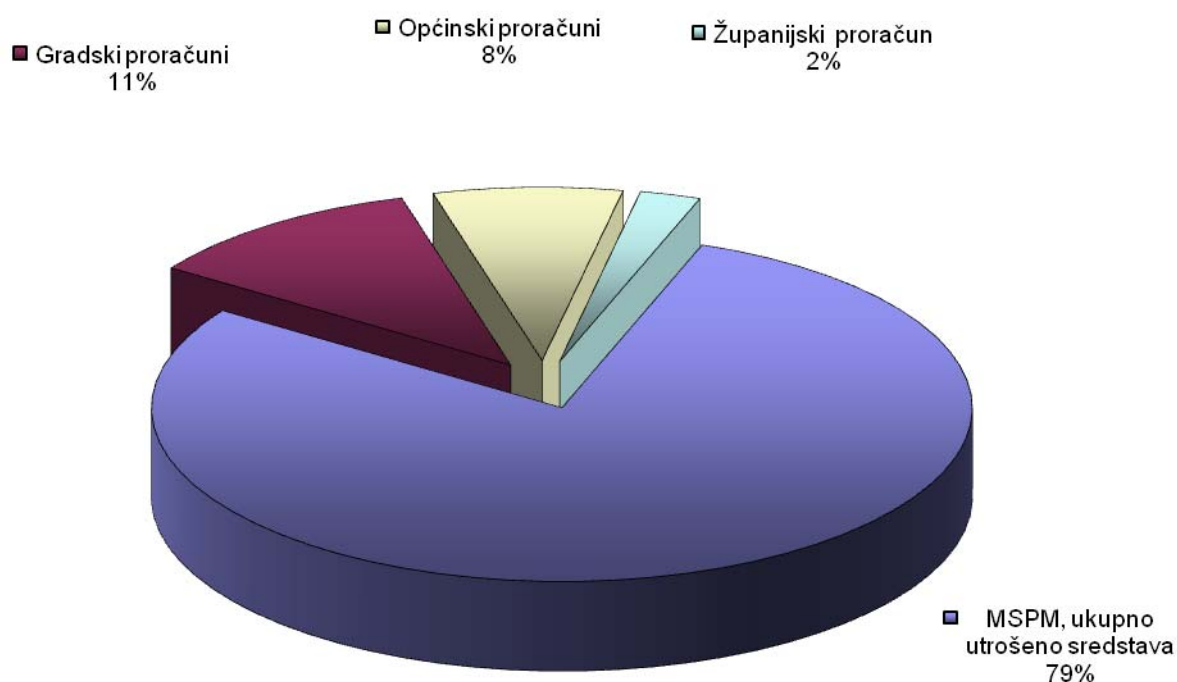
U okviru grant sheme iz IPA/ESF sredstava "Jačanje regionalnih i lokalnih struktura za podršku razvoju civilnog društva" Udruzi za rad s mladima Breza u partnerstvu s Gradom Osijekom odobren je projekt "Osječko vijeće za razvoj socijalnih usluga", u iznosu od 59.000 eura. Ovaj bi projekt trebao dati dodatni doprinos planiranju i provođenju socijalnih usluga kroz poboljšanje koordinacije i suradnje lokalnih i regionalnih dionika, tim više što se brojne ustanove i organizacije civilnog društva koje djeluju na području socijalne skrbi u OBŽ, pojedinačno ističu po svom proaktivnom i inovativnom pristupu, a uz jačanje međusobne suradnje, mogu se očekivati još bolji rezultati.

9. Financiranje sustava socijalne skrbi u Osječko-baranjskoj županiji

Budući da je sustav socijalne skrbi u Hrvatskoj centraliziran, u Osječko-baranjskoj županiji, kao i u ostalim županijama, najveći udio sredstava za socijalne naknade i usluge potječe iz središnjeg Državnog proračuna. Decentralizirani su jedino domovi za starije i nemoćne osobe (od 2002. godine), nakon što su njihova osnivačka prava prenesena sa središnje vlasti na županijsku upravu. Paralelno s početkom procesa decentralizacije sustava, od 2001. godine otvoren je novi prostor za privatne inicijative u području socijalne skrbi. Fizičke osobe, pravne osobe kako profitne tako i neprofitne te vjerske organizacije, dobile su mogućnost pružanja socijalnih usluga bez osnivanja ustanove socijalne skrbi.

U pogledu decentralizacije upravljanja i financiranja sustava socijalne skrbi, podaci prikazani na Slici 10 i u Tablici 22, prikazuju kako se situacija tijekom jedanaest godina nije bitno promijenila. U 2012. godini 79% svih financijskih sredstava osiguralo se iz središnjeg državnog proračuna, a 21% iz županijskog, gradskih i općinskih proračuna. U okviru Nacionalne strategije razvoja sustava socijalne skrbi od 2011. do 2016. ministarstva nadležnog za socijalnu skrb (nekadašnje Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi i trenutačno MSPM) predviđen je daljnji razvoj socijalnih usluga pružanih u zajednici, ali nije razrađeno pitanje preusmjerenja sredstava s usluga pružanih u ustanovama na usluge pružane u zajednici. Udio sredstava iz županijskog proračuna u ukupnom trošku socijalne skrbi u Osječko-baranjskoj županiji je u 2012. godini iznosio 2%, udio iz općinskih proračuna 8%, udio iz proračuna gradova 11%, a udio središnje države, iz proračuna MSPM-a bio je 79% (Slika 10).

Slika 10: Osječko-baranjska županija - udio sredstava utrošenih na socijalnu skrb u 2012. godini prema izvorima (%)

Izvor: Slika se temelji na podacima MSPM-a prikupljenima za potrebe Izvješća o provedbi Zajedničkog memoranduma o socijalnom uključivanju iz 2012. godine i izvješća Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb Osječko-baranjske županije - Informacija o stanju socijalne skrbi i poslovanju ustanova socijalne skrbi čiji je osnivač Osječko-baranjska županija u 2012. godini

Tablica 22: Financiranje socijalne skrbi u Osječko-baranjskoj županiji

Tijelo	Opis	Dodijeljena sredstva
Ministarstvo socijalne politike i mladih	Domovi socijalne skrbi čiji je osnivač Država	28.664.329,00
	Domovi socijalne skrbi osnovani od strane drugih osnivača	18.275.659,48
	Ukupno domovi socijalne skrbi	46.787.062,00
	Centri za socijalnu skrb	168.221.344,00
	Obiteljski centri	1.138.904,00
	MSPM, ukupno utrošeno sredstava	216.147.310,00
Regionalna samouprava	Županijski proračun (izvorna sred.)	5.114.009,69
Lokalna samouprava	Gradski proračuni	30.791.007,00
	Općinski proračuni	20.408.924,00

Regionalna i lokalna samouprava	Regionalna i lokalna samouprava - ukupno utrošenih sredstava	57.754.109,00
Ukupno za Osječko-baranjsku županiju		273.901.419,00

Izvor: sažetak MSPM-ovih podataka prikupljenih za potrebe Izvješća o provedbi Zajedničkog memoranduma o socijalnom uključivanju iz 2012. godine i MSPM-ov izračun ukupno utrošenih sredstava po županijama pripremljen za potrebe projekta u srpnju 2013.;

Osječko-baranjska županija je za financiranje socijalne skrbi u 2013. godini utrošila 5.244.658,23 kune izvornih sredstava, dok je u 2014. godini utrošeno 5.868.074,89 kuna.

Iz tablice 10a proizlazi da je Županija za socijalne programe/projekte utrošila primjerice u 2014. godini 9.124.581,00 kunu. Razlika, u odnosu na prethodno navedeni iznos (5.868.074,89 kuna), se odnosi na utrošena sredstva za programe/ projekte koji se mogu evidentirati i kao zdravstveni programi/projekti.

Za provedbu Programa javnih potreba u djelatnosti socijalne skrbi na području Osječko-baranjske županije za 2014. godinu osigurano je ukupno 31.405.900 kn, od čega je 24.851.900,00 kuna iz sredstava Državnog proračuna, pomoći izravnjanja i dodatnog udjela poreza na dohodak za decentralizirane funkcije Županije u području socijalne skrbi, a 6.554.000,00 kuna je izvornih sredstava Proračuna Županije za ostvarivanje drugih programa izvan minimalnog standarda.

Ukupna sredstva će se rasporediti na sljedeći način:

- 3.776.000,00 kuna centrima socijalne skrbi na području Županije
- 15.070.000,00 kuna domovima za starije i nemoćne osobe čiji je osnivač Županija
- 6.015.900,00 kuna jedinicama lokalne samouprave na području Županije.

Sredstva iz izvornih sredstava Proračuna Županije će se rasporediti se na sljedeći način:

- 200.000,00 kuna za "Pomoći za tekuće troškove pučke kuhinje - Caritas Osijek"
- 70.000,00 kuna za "Financiranje/sufinanciranje programa i projekata udruga iz područja socijalne skrbi"
- 50.000,00 kuna za "Financiranje/sufinanciranje programa i projekata braniteljskih udruga"
- 50.000,00 kuna za "Skrb o umirovljenicima"
- 1.223.125,00 kuna za "Jednokratna pomoć umirovljenicima"
- 30.000,00 kuna za "Kvaliteta života starih osoba"
- 30.000,00 kuna za "Unaprjeđenje položaja djece pripadnika romske nacionalne manjine"
- 50.000,00 kuna za "Udruga Breza - sufinanciranje troškova stambene zajednice"
- 80.000,00 kuna za "Kvaliteta života osoba s invaliditetom i djece s poteškoćama u razvoju"
- 278.000,00 kuna za "Pomoć u zbrinjavanju osoba s invaliditetom i djece s poteškoćama u razvoju"
- 30.000,00 kuna za "Inkluzija - radna okupacija štićenika"
- 1.391.125,00 kuna za "Jednokratne pomoći socijalno ugroženim građanima"
- 50.000,00 kuna za "Udruga "Moje dijete" - sufinanciranje projekta "Za osmijeh djeteta u prirodi"
- 1.353.750,00 kuna za "Jednokratna pomoć obiteljima novorođene djece s područja Županije"
- 100.000,00 kuna za "Sufinanciranje izrade projektne dokumentacije za izgradnju doma za starije i nemoćne osobe u Našicama"
- 138.000,00 kuna za "Financiranje udruga građana"
- 140.000,00 kuna za "Financiranje programskih aktivnosti braniteljskih udruga"

- 700.000,00 kuna za "Sufinanciranje rada Hrvatskog Crvenog križa"
- 30.000,00 kuna, donacija Gradskom društvu Crvenog križa Osijek, za otplatu dijela kredita podignutog za završetak rekonstrukcije Centra za edukaciju u Orahovici
- 550.000,00 kuna za "Djelatnost Centra za profesionalnu rehabilitaciju Osijek".

10. Socijalne usluge koje se pružaju ranjivim društvenim skupinama i potrebe za budućim socijalnim uslugama

Sljedeći opis socijalnih usluga koje se pružaju ranjivim društvenim skupinama u Županiji utemeljen je na podacima prikupljenima putem Upitnika za procjenu županijskih socijalnih usluga kojeg je izradio projektni tim, a ispunili članovi Glavne županijske radne skupine i Radne skupine za socijalno planiranje u suradnji s ostalim relevantnim dionicima u travnju 2013. godine. Daljnje konzultacije provedene su tijekom radionica održanih u studenom i prosincu 2013. godine te siječnju i travnju 2014. godine u Osijeku. Rasprave na navedenim radionicama su bile fokusirane na određivanje prioriteta društvenih skupina za koje socijalne usluge na županijskoj razini nedostaju ili ne zadovoljavaju njihove hitne potrebe, a voditelji planiranja po prioritetnim korisničkim skupinama su pripremili prikaz stanja i opis socijalnih usluga koje se trenutačno pružaju u Županiji.

Stoga su u nastavku navedeni rezultati grupne rasprave o trenutačnoj situaciji u Županiji, zajedno s opisom usluga koje su potrebne određenim korisničkim skupinama. Cilj je bio ustanoviti koje postojeće usluge treba zadržati ili proširiti, a koje nove prioritetne usluge treba razvijati.

10.1. Osobe s invaliditetom

Osobe s invaliditetom su prva od četiri korisničke skupine za koje je Glavna radna skupina utvrdila da su prioritetne.

U **Osječko-baranjskoj županiji** na dan 30. siječnja 2014. godine ukupni broj osoba s invaliditetom iznosio je 32.455, 20.733 muškarci (64%) i 11.722 žene (36%), stoga osobe s invaliditetom čine 10,6 % ukupnog stanovništva Županije. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 18.787 (58%) je u radno aktivnoj dobi.

U upravnim tijelima Osječko-baranjske županije od ukupno 166 radnika, 6 radnika ima rješenje o određenom stupnju invaliditeta.

Osječko-baranjska županija već dugi niz godina ulaže napore u cilju poboljšanja kvalitete života i rada osoba s invaliditetom.

U razdoblju od 2003. - 2014. godine u osnovnim i srednjim školama, zdravstvenim ustanovama i ustanovama socijalne skrbi kojima je Županija osnivač te za potrebe zgrade Županije ugrađeno je ukupno 31 dizalo, 92 rampe i nabavljen jedan gusjeničar u ukupnoj vrijednosti 15.867.536,51 kuna.

Od toga je u 2014. godini ugrađeno 1 dizalo u Općoj bolnici Našice vrijednosti 1.106.274,83 kune te je izvršena nivelacija dvorišta Županije ukupne vrijednosti 63.164,51 kuna.

Sufinanciran je veliki broj projekata udruga osoba s invaliditetom i njihovih obitelji. Samo je za razdoblje od 2009. - 2014. godine sufinancirano preko 312 projekata za što je utrošeno oko 1.644.363,06 kuna. Od toga je u 2014. godini sufinancirano 82 projekta udruga za što je utrošeno 394.363,06 kuna.

Financijska pomoć pružena je i pojedincima povodom pojedinačnih zahtjeva za nabavku ortopedskih pomagala, za osiguravanje osobnog asistenta u nastavi, za troškove prijevoza do škole i slično.

Već duži niz godina Županija financira program "Inkluzija - radna okupacija štíćenika" Osječkog centra za inkluziju iz Osijeka za koji je u 2014. godini izdvojeno 30.000,00 kuna, a kojim je omogućena radna okupacija troje štíćenika "Inkluzije" s većim motoríckim i intelektualnim teškoćama na poslovima uređenja okoliša zgrade Županije.

Također je za projekt "Kvaliteta života osoba s invaliditetom i djece s poteškoćama u razvoju" utrošeno 44.063,06 kuna za 17 različitih programa.

U okviru Programa pomoći u zbrinjavanju osoba s invaliditetom i djece s poteškoćama u razvoju Centru za odgoj i obrazovanje "Ivan Štark" iz Osijeka isplaćen je iznos od 60.000,00 kuna za troškove poludnevnog boravka, za 20 odraslih osoba s invaliditetom u dislociranoj jedinici u Brijestu koji je započeo s radom 17. studenog 2014. godine. Veći dio korisnika je s područja Grada Osijeka, ali je uključeno i nekoliko korisnika iz drugih područja Županije. Poludnevni boravak je zajednički projekt Grada Osijeka i Osječko-baranjske županije. Grad Osijek je u 2014. godini osigurao prostor i opremu, a Županija sredstva za plaće zaposlenika i materijalne troškove. Sredstva su u proračunima Grada i Županije osigurana i u 2015. godini, ali je krajnji cilj da ovaj projekt bude financiran iz državnog proračuna, razdjela resornog ministarstva.

U 2014. godini temeljem Natječaja za financiranje programskih aktivnosti udruga od interesa za Osječko-baranjsku županiju financirane su udruge osoba s invaliditetom i članova obitelji osoba s invaliditetom:

- a) za programe iz područja zdravstva (u ukupnom iznosu 51.000,00 kuna)
- b) za programe iz područja socijalne skrbi (u ukupnom iznosu 63.000,00 kuna)
- c) za programe braniteljskih udruga proizašlih iz Domovinskog rata (u ukupnom iznosu 93.000,00 kuna).

Za programe i projekte koje su udruge provodile tijekom godine, a koji su ocijenjeni važnim za određene skupine građana Županije, konkretno za osobe s invaliditetom i djecu s poteškoćama u razvoju, sredstva su udrugama dodijeljena po zahtjevu temeljem rješenja Župana i to za:

- a) za programe i projekte iz područja zdravstva (u ukupnom iznosu 20.500,00 kuna)
- b) za programe i projekte iz područja socijalne skrbi (u ukupnom iznosu 23.800,00 kuna)
- c) za programe i projekte braniteljskih udruga proizašlih iz Domovinskog rata (u ukupnom iznosu od 19.000,00 kuna).

Grad Osijek je za provedbu mjera i aktivnosti namijenjenih osobama s invaliditetom u 2014. godini utrošio 7.928.341,73 kuna, dok je u 2013. godini utrošeno 10.605.580,65 kuna.

U 2014. godini Grad je financirao sljedeće:

- projekte udruga osoba s invaliditetom u iznosu 76.000,00 kuna,
- "Program psihosocijalne pomoći građanima grada Osijeka" koji provode Društvo za psihološku pomoć "Sunce" Osijek i Zajednica "MIR" Osijek u iznosu 90.000,00 kuna,
- asistente u nastavi za ADHD (poremećaj hiperaktivnosti i deficita pažnje - 44 asistenta) u iznosu 620.978,31 kuna,
- Savez za sport i sportsku rekreaciju osoba s invaliditetom - SPORIN - u iznosu od 110.000,00 kuna,
- obilježavanje novih parkirališta za osobe s invaliditetom (25), redovne obnove svih parkirališta za osobe s invaliditetom na području grada Osijeka (ukupno 492 parkirališta) u iznosu 63.645,00 kuna,
- saniranje 8.270 metara nogostupa (na raskrižjima obuhvaćenim sanacijom), izgradnju 57 prijelaza za osobe s invaliditetom,
- u sklopu redovnog održavanja nerazvrstanih cesta i pješačko-biciklističkih površina, građevinske radove prilagodbi javnih prometnih površina osobama s invaliditetom u iznosu od 358.478,54 kuna,
- izgradnju rampi za osiguranje pristupačnosti u 14 osnovnih škola u gradu Osijeku i dr. aktivnosti.

Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Osijeka realiziralo je veći dio aktivnosti iz Programa osiguranja pristupačnosti za osobe s invaliditetom u gradu Osijeku od 2010. do 2015. godine kao što su: obilježavanje parkirališnih mjesta za vozila osoba s invaliditetom, prilagođavanje prilaza pješačkim prijelazima, pristupačnost za osobe s invaliditetom u javne i poslovne objekte, organiziranje raznih kulturnih i sportskih manifestacija.

Radna skupina za županijsko planiranje usluga za osobe s invaliditetom, koju su činili predsjednici udruga i ravnatelji ustanova, procjenjuje da na području Županije skrb o osobama s invaliditetom nije zadovoljavajuća.

Potrebe skrbi o osobama s invaliditetom na području Osječko-baranjske županije

- **Izvaninstitucionalna skrb - Program deinstitucionalizacije i prevencije institucionalizacije (organizirano stanovanje):**

Za područje grada Osijeka postoji potreba proširenja kapaciteta organiziranog stanovanja za novih 20 korisnika, a usluge bi mogli pružati Osječki centar za inkluziju i Dom za psihički bolesne odrasle osobe Osijek.

Za područje gradova Đakova, Našica, Donjeg Miholjca i Belog Manastira postoji potreba proširenja kapaciteta za 50 osoba. Za pružanje tih usluga potrebni su stambeni i materijalno-tehnički uvjeti te zapošljavanje novih radnika (stručnih radnika i asistenata za podršku). Postoji potreba izvaninstitucijskih usluga kao što su: savjetovanje i pomaganje, pomoć u kući, psihosocijalna podrška, te kontinuirano praćenje i vrednovanje kvalitete usluga, koje bi se trebale pružati u obliku mobilne službe podrške.

- **Poludnevni boravak za osobe s intelektualnim teškoćama i drugim utjecajnim teškoćama:**

Za područje grada Osijeka postoji potreba proširenja kapaciteta poludnevnog boravka za novih 40 osoba. Skrb o njima mogla bi biti podijeljena između Društva za pomoć mentalno retardiranim osobama Osijek, Osječkog centra za inkluziju i Doma za psihički bolesne osobe. Za područje gradova Đakova, Našica, Donjeg Miholjca, Belišća i Belog Manastira postoji potreba proširenja kapaciteta za 60 osoba. Za pružanje tih usluga potrebni su prostorno-materijalni uvjeti, opremanje objekata, organiziranje prijevoza i zapošljavanje novih radnika, odnosno izgradnja Centra za rehabilitaciju kapaciteta 80-90 osoba za provođenje istih programa te dodatak usluge patronaže u obitelji, mogućnosti smještaja u kriznim stanjima, provođenje terapijskih aktivnosti (likovna, glazbena, sportska).

- **Smještaj u ustanovu socijalne skrbi:**

Stacionarnog tipa za osobe sa zdravstvenim teškoćama te teškim i višestrukim oštećenjima koje zahtijevaju stalnu njegu.

- **Pomoć i njega u kući:** Nastavak pružanja usluga.

- **Obiteljski domovi:** Češće uključivanje osoba s invaliditetom u lokalnu zajednicu uz potrebu kontinuiranog praćenja kvalitete usluga.

- **Zapošljavanje osoba s invaliditetom:** Zapošljavanje uz pomoć poticajnih mjera i poštivanja kvotnog sustava, osnivanje zaštitnih radionica.

- **Zapošljavanje uz podršku osoba s invaliditetom:**

Proširivanje kapaciteta usluge zapošljavanja uz podršku za nove korisnike uz zapošljavanje radnih asistenata.

- **Ostale potrebe:** Razvijanje sustava komunikacije za gluhe i slijepe osobe, tiskanje glasila za potrebe upoznavanja javnosti s temom invaliditeta, cjeloživotno praćenje putem mobilne službe, osnivanje socijalnih zadruga, umrežavanje udruga.

Radna skupina je prikupila podatke od ustanova i udruga o stanju i potrebama u razvoju socijalnih usluga koji su prikazani u sljedećoj tablici.

Tablica 23: Prikaz stanja i potreba na području socijalnih usluga za osobe s invaliditetom

USTANOVA	STANJE	POTREBE
Centar za odgoj i obrazovanje "Ivan Štark" Osijek	Skrb o 40 odraslih korisnika s invaliditetom u sklopu poludnevnog boravka: - program radno-proizvodne okupacije - program zapošljavanja uz podršku - program socijalizacije - organizirano provođenje slobodnog vremena Resursi: - Radionica u Centru zadovoljava potrebe korisnika (1 skupina od 12 korisnika), radionica u Školi "Vinko Bek" ne zadovoljava potrebe korisnika (1 skupina od 8 korisnika) - Postoji odgovarajuća oprema za rad - Kvalificirani stručni kadar - Uključenost korisnika u raznovrsne društvene, kulturne i sportske sadržaje - U prosincu 2014. g. otvoren poludnevni boravak u Brijesću za 20 korisnika	Skrb o korisnicima koji nakon navršene 21 godine ulaze u program poludnevnog boravka. Prostorno-materijalne potrebe: - proširenje prostornih kapaciteta u Brijesću zbog zatvaranja radionice u Školi "Vinko Bek", - uređenje i opremanje prostora - potreba za financiranjem 20 korisnika poludnevnog boravka od strane Ministarstva socijalne politike i mladih Kadrovske potrebe: - zapošljavanje novih radnika
Dom za psihički bolesne odrasle osobe Osijek	Pružanje usluga: - smještaja za 130 korisnika - usluge pomoći i njege u kući za 94 korisnika - organizirano stanovanje uz podršku za 20 korisnika	Izvaninstitucionalne usluge: - savjetovanje i pomaganje - pomoć u kući - psihosocijalna podrška - boravak (poludnevni ili cjelodnevni) - organizirano stanovanje Materijalno tehničke potrebe: - stambeni resursi za organizirano stanovanje - poslovni prostori za zapošljavanje korisnika - objekti za pružanje usluga boravka - objekti za provođenje drugih radno-okupacijskih aktivnosti (radionice i dr.) Stručno-edukativne potrebe: - zapošljavanje stručnih radnika - edukacija postojećih radnika u smislu dokvalifikacije i prekvalifikacije

Osječki centar za inkluziju	- Pružanje usluge organiziranog stanovanja za 35 korisnika - Pružanje usluga zapošljavanja uz podršku za 20 korisnika - Radne aktivnosti za 15 korisnika - Samozastupanje za 35 korisnika Resursi: - prostor za poludnevni boravak - kuća u Karancu za provođenje radnih aktivnosti - službeno vozilo za potrebe provođenja radnih aktivnosti - 15 radnika	- Proširenje kapaciteta organiziranog stanovanja za 10 korisnika, uz zadržavanje postojećih - Stambeni resursi za organizirano stanovanje - Zapošljavanje novih radnika (stručnih radnika i asistenata za podršku) - Proširivanje kapaciteta usluge zapošljavanja uz podršku za novih 20 korisnika i zapošljavanje radnih asistenata - Usluge poludnevnog boravka za 20 korisnika - Materijalne potrebe: osobno vozilo za potrebe prijevoza korisnika na području grada Osijeka
Društvo za pomoć mentalno retardiranim osobama Osijek	- Poludnevni boravak za 10 korisnika - usluge socijalne integracije (kulturne, sportske, kreativne, glazbene, društvene) - Psihosocijalno savjetovanje - Pravno savjetovanje - Zapošljavanje uz podršku (putem programa javnih radova Zavoda za zapošljavanje Osijek), uz pružanje stručne podrške Resursi: - Uređen i opremljen prostor prema nacionalnim i europskim standardima - Potrebna oprema za provođenje radno-okupacijskih aktivnosti - Zaposleni radnici (2 stalno zaposlene osobe i 8 stručnih i educiranih suradnika za rad s osobama s IT	- Proširenje kapaciteta poludnevnog boravka za 10 korisnika, uz zadržavanje postojećih - Organizirani prijevoz za 10 nesamostalnih korisnika - Zapošljavanje novih radnika (medicinska sestra i asistent na pola radnog vremena)
Udruga Zvono Belišće	- Poludnevni boravak za 15 korisnika s posebnim potrebama (cerebralna paraliza, intelektualne teškoće, Down sindrom...). - Realizacija projektnih aktivnosti baziranih na inkluzivnom pristupu, školi samostalnog stanovanja, samozastupanju i radno okupacijskim aktivnostima za 15 korisnika - Cjeloživotno praćenje osoba s invaliditetom- mobilni stručni tim (projekt)	Potrebe za još 10 korisnika Daljnja podrška

	- Kreativne aktivnosti (izrada autohtonih suvenira, kolekcija nakita od recikliranog papira, keramike i drugih prirodnih materijala, odjeće i lutaka) u partnerstvu s drugim udrugama (socijalno poduzetništvo pod nazivom Panona, u suradnji s udrugom Slap iz Osijeka) - Socijalna zadruga - uzgoj začinskog bilja - Organiziranje manifestacija koje se realiziraju na području Grada Belišća (festival alternativnih oblika rehabilitacije, festival bundeva, ljetni kamp udruge na lijevoj obali rijeke Drave u kojem se provode ljetni programi i radionice koje vode volonteri udruge(projekt Citadela). - Lokalni volonterski centar Resursi: - besplatan prostor za provođenje radnih aktivnosti - dvije opremljene zgrade za provođenje edukativnih programa - polje od 5.000 m² (najam od Hrvatskih šuma) - kuća za organizirano stanovanje (vlasništvo udruge) - 10 zaposlenih - 50 volontera - osobno vozilo u vlasništvu udruge	Daljnji opstanak i proširenje djelatnosti i oslobađanje najma. Deinstitucionalizacija - organizirano stanovanje za 10 osoba
Udruga gluhih i nagluh OBŽ	- Pružanje usluge tumača i prevoditelja znakovnog jezika u svakodnevnim situacijama - Prevođenje nastave gluhoj djeci u OŠ i na roditeljskim sastancima - Edukacija učenika četvrtih razreda OŠ na području Grada Osijeka - Provođenje tečaja znakovnog jezika - Zapošljavanje 7 gluhih osoba putem javnih radova - Kreativne radionice članstva - Organiziranje i sudjelovanje u kulturnim manifestacijama Resursi: -Prostor (trenutno se uređuje)	- Osigurati sredstva za zapošljavanje gluhog stručnog djelatnika za pisanje projekata - Zapošljavanje i lobiranje gluhih osoba putem javnih radova - Osigurati sredstva za osnovne režije (plin, električna energija, voda, smeće, najamnina Gradu, telefon, trošak banke i sl.) - Uređenje prostora, osobito rekonstrukcija krovišta, postavljanje ulaznih vrata, žbukanje i izolacija dijela vanjskog prostora - Tiskanje Glasila za gluhe osobe "OSKA" - Materijal za kreativne radove - Sredstva za rad (računalo, projektor, pisač, platno, digitalni fotoaparat)

Udruga slijepih OBŽ	Skrb o slijepim osobama uključivanjem u društvene, radne, kulturne i sportske aktivnosti. Aktivnosti u cilju prevencije sljepoće.	Povećati učinkovitost Udruge i njezin utjecaj na donošenje odluka vezanih uz socijalnu inkluziju slijepih osoba. Priprema programa i projekata za poboljšanje kvalitete života slijepih osoba te njihova prijava za financiranje od strane Države, lokalne samouprave i fondova Europske Unije. Jačanje kapaciteta Udruge, povezivanje u Županiji, međusobna suradnja i razvoj specifičnih znanja i vještina pojedinih članova Udruge
Savez organizacija invalida OBŽ	16 društava/udruga, 2.986 članova, različite vrste i stupnjevi invalidnosti	

U nastavku se daje prikaz rada određenog broja udruga u 2014. godini, za koje su izvješća prikupljena krajem 2014. i početkom 2015. godine.

Udruga **UPIT** (Udruga paraplegičara i tetraplegičara) okuplja ljude koji se nakon ozljede kralježnične moždine mogu kretati isključivo uz pomoć invalidskih kolica. Registrirana je u Osijeku kao županijska organizacija, a provodi projekte usmjerene ka podizanju razine životne kvalitete svih kategorija osoba s invaliditetom na prostoru pet istočno-hrvatskih županija: Osječko-baranjske, Virovitičko-podravske, Požeško-slavonske, Brodsko-posavske i Vukovarsko-srijemske.

U Udruzi je zaposleno 10 radnika na neodređeno vrijeme (osobni asistenti), 9 volontera su u 2013. godini ostvarili gotovo 4000 sati volonterskog rada.

Prostorije Udruge se u kratkom vremenu (1sat) mogu transformirati u učionicu opremljenu najsuvremenijom tehnologijom pogodnom za edukacije svih profila za 25 polaznika, od kojih 10 mogu biti osobe u invalidskim kolicima.

2014. godine provedeni su projekti:

1. **II. godina provedbe trogodišnjeg programa Osobni asistent.** Vrijednost projekta u II. godini provedbe je 514.007,00 kn.
2. **Gerentodomačica** je projekt koji je financirao Hrvatski zavod za zapošljavanje u okviru programa *Javnih radova za pojedinačni projekt* a obuhvaća uslugu pomoći u kućanstvu za tri korisnika/člana udruge koji žive sami, a koji s obzirom na dijagnozu ne ispunjavaju uvjete za uključivanje u projekt Osobni asistent. Vrijednost projekta je 22.010,82 kn. Trajanje projekta je od 01.10. 2013. - 31.03. 2014. godine.
3. **Wings For Life World Run** - organizirani odlazak šezdesetak trkača s područja Županije na utrku u Zadar koja je bila održana 03.05.2014. godine. Vrijednost projekta je 16.000,00 kn. Projekt su sufinancirali Osječko-baranjska županija, Grad Osijek, privatni sektor.
4. **Tjedan osoba sa spinalnom ozljedom** - tema seminara je Spinalni centar. Vrijednost projekta: 14.800,00 kn. Projekt je financirala tvrtka Bauerfeind d.o.o..
5. **Fitness dvorana za osobe s invaliditetom** sufinanciran je od strane Grada Osijeka u iznosu od 5.000,00 kn. Trajanje projekta je od 1.1. - 31.12. 2014. godine.

Udruga gluhoslijepih osoba grada Osijeka i Osječko-baranjske županije je osnovana 6. prosinca 2006. godine na inicijativu gluhoslijepih osoba. Te godine identificirano je 50 gluhoslijepih osoba. Svrha Udruge je pomoć gluhoslijepima da ostvare kvalitetu življenja, praćenje zakona kako bi se osigurala sva prava i pružila adekvatna pomoć. Također, svrha Udruge je kvalitetnim programima pomoći članovima u ostvarivanju njihovih osnovnih prava, ali i edukacijskih, kulturnih i rekreativnih potreba, poboljšati suradnju s lokalnom zajednicom, promovirati volonterizam i humanitarnu djelatnost te razbiti predrasude i diskriminaciju javnosti u odnosu na članove.

Od 2008. godine Udruga u partnerstvu s Hrvatskom udrugom gluhoslijepih osoba Dodir uspostavlja Službu podrške koja nastoji osposobiti službu prevoditelja znakovnog jezika, te koordinaciju volontera. Također, Udruga postaje dijelom projekta "Home instructors" koji se temelji na inovativnom modelu podrške starijim gluhoslijepim osobama u obliku individualnih treninga.

2014. godine Udruga Dodir postaje Hrvatski savez gluhoslijepih osoba Dodir, a Udruga gluhoslijepih osoba grada Osijeka i Osječko-baranjske županije postaje član Saveza Dodir.

Aktivnosti Udruge su istraživanje i razvoj programa za poboljšanje kvalitete života s gluhoslijepoćom, edukacija, rehabilitacija i radna terapija gluhoslijepih, kreativno stvaralaštvo, seminari, druženja i rekreativne aktivnosti te savjetodavna pomoć.

2014. godine proveden je projekt "Pružanje psihološke i savjetodavne pomoći gluhoslijepim osobama" vrijednosti 7.000,00 kuna koji su sufinancirali Grad Osijek i Osječko-baranjska županija. Trajanje projekta je od 1.1. - 31.12. 2014. godine.

U razdoblju od 01.08. 2012.-31.07. 2014. godine u provedbi je bio Projekt "Dancing Therapy" koji je financirala Agencija za mobilnost i programe EU s 11.000,00 eura.

U razdoblju od 2013. do kraja 2015. godine u provedbi je trogodišnji projekt "Osiguranje prevoditelja za gluhoslijepe osobe" koji financira Ministarstvo socijalne politike i mladih u ukupnom iznosu od 237.340,00 kn.

Udruga osoba s invaliditetom Našice osnovana je 2007. godine i djeluje na području grada Našica i okolnih općina. Cilj Udruge je okupljanje osoba s invaliditetom sa svrhom poboljšanja kvalitete življenja samih osoba i njihovih obitelji. Udruga trenutno okuplja 375 članova i to u sekcijama kao što su osobe s tjelesnim oštećenjem, osobe s Down sindromom, gluho-slijepe osobe te osobe s cerebralnom paralizom. Udruga pomaže članovima u ostvarivanju njihovih prava, dostupne su im socijalne usluge kao geronto pomoć, usluge savjetovališta, pomoćnici u nastavi, edukacije i osposobljavanje.

U 2014. godini provedeni su projekti:

- "Institucionalna potpora" - Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva - 87.456,25 kn
- "Kroz život bez nasilja" - Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta - 50.000,00 kn
- "Osnovna djelatnost" - Osječko-baranjska županija 3.000,00 kn
- "Kreativno stvaralaštvo" - Osječko-baranjska županija 2.000,00 kn
- Europski socijalni fond - partnerstvo s Osječko-baranjskom županijom - "Učimo zajedno" (udio sredstava kao partnera okvirno cca 850.000,00 kn).

Društvo za pomoć mentalno retardiranim osobama Đakovo osnovano je 7. listopada 1973. godine s ciljem razvijanja oblika pomoći i samopomoći kod djece s posebnim potrebama, informiranja roditelja i obitelji osoba s posebnim potrebama o pravima i mogućnostima zbrinjavanja, predlaganja mjera i propisa nadležnim organima i službama, pokretanja, osnivanja potrebnih ustanova i oblika skrbi za osobe s posebnim potrebama kao i pomoći njihovim obiteljima, pomoći osobama s posebnim potrebama i njihovim obiteljima u ostvarivanju preventive, rehabilitacije i zaštite, ustanovljavanja izvaninstitucionalnog oblika zbrinjavanja i korištenja slobodnog vremena osoba s posebnim potrebama u cilju pomoći obiteljima, organiziranjem klupskog oblika djelovanja.

Udruga je tijekom svog djelovanja uspješno provodila mnogobrojne projekte koje su sufinancirali Ministarstvo socijalne politike i mladih, Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta, Osječko-baranjska županija, Grad Đakovo i mnogi drugi, čime je korisnicima, njihovim roditeljima i skrbnicima pružena sva potrebna skrb. Jedan od važnijih projekata je taj da je u prosincu 2011. godine Udruga potpisala s Ministarstvom socijalne politike i mladih (tadašnje Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi) Ugovor o međusobnoj suradnji čime je odobreno za 20 korisnika povremeni boravak i za 53 korisnika psihosocijalna patronažna skrb, a od 1. siječnja 2012. godine korisnicima se pružaju defektološke, psihološke i logopedске usluge. U patronažu (u domove korisnika) se odlazi kombi vozilom koje je u vlasništvu Udruge.

Udruga je provodila trogodišnji projekt (2011.-2014.) "Budi mi podrška" koji je financiralo Ministarstvo socijalne politike i mladih. Program se bavio pružanjem usluge pomoći djeci s posebnim potrebama u nastavi i učenju. Trenutno provode još jedan trogodišnji projekt "Korak po korak-sretno djetinjstvo!" koji sufinancira Ministarstvo, a kojim provode ranu intervenciju.

Udruga trenutno broji 169 nominalnih članova i 180 punopravnih članova. U Udruzi je zaposleno 12 stručnih radnika (na neodređeno vrijeme) koji su zaduženi za skrb korisnika.

Udruga za psihosocijalne potrebe Amadea Đakovo osnovana je 3. svibnja 2010. godine s ciljem provođenja preventivnih programa psihosocijalne pomoći djeci, mladima, odraslima te starima i osamljenima kroz različite programe i susrete.

U 2014. godini proveden je Projekt "Dnevne aktivnosti za starije" usmjeren unaprjeđenju kvalitete života starijih osoba putem organiziranih dnevnih aktivnosti u lokalnoj zajednici. U suradnji s Centrom za socijalnu skrb Đakovo pružala se pomoć u kući za 30-tak starijih i nemoćnih osoba kroz razgovor i druženje u cilju prevladavanja usamljenosti i socijalne izoliranosti, pomoć u održavanju osobne higijene, organizaciju prehrane (dostava namirnica ili obroka u kuću iz Crvenog križa i dr.), pomoć u obavljanju kućanskih poslova. Projekt je sufinanciralo Ministarstvo socijalne politike i mladih.

Iste godine proveden je i Projekt "Život je vrijedan. Živi ga!" koji je obuhvaćao susrete osoba starijih od 65 godina u đakovačkim prigradskim naseljima Budrovci, Piškorevci i Selci Đakovački. Mjesečni susreti obuhvaćali su različite sadržaje poput druženja i društvenih igara, kreativnih radionica, duhovno-rekreativnih programa, glazbenih programa, tematskih predavanja i sl. Ciljevi su bili pružiti psihosocijalnu podršku starijim i osamljenim osobama u mjestu stanovanja kako bi lakše prevladali teškoće koje donosi starost, bolest i gubitak dragih osoba. Projekt je sufinancirala Zaklada za razvoj lokalne zajednice Slagalice.

U lipnju 2014. godine Dom za psihički bolesne odrasle osobe Osijek pripremio je svoj Strateški plan transformacije 2014. - 2018. godina, iz kojeg se izdvaja dio o općim i specifičnim ciljevima, očekivanim rezultatima te dinamici provedbe procesa transformacije:

(1) OPĆI CILJ:

Povećati socijalnu uključenost osoba s invaliditetom

(2) SPECIFIČNI CILJEVI:

- 1) Transformacija od ustanove za dugotrajno stanovanje u Centar za pružanje usluga u zajednici do kraja 2018. godine.
- 2) Psihosocijalna rehabilitacija i integracija osoba s invaliditetom u zajednicu

(3) OČEKIVANI REZULTATI

Za specifični cilj 1.:

- 1) Otvoren 21 stan za smještaj 80 osoba s invaliditetom do kraja 2014. godine te do kraja 2018. godine svi korisnici deinstitutionalizirani
- 2) Educirano i osposobljeno osoblje svih razina za rad u organiziranom stanovanju
- 3) Ustupanje stambenog prostora u Domu u Divaltovoj za djelovanje udruga s kojima imaju srodno područje rada

Za specifični cilj 2.:

- 1) Pokrenuta usluga psihosocijalne podrške, utvrđen djelotvoran stručni mobilni tim; pokrenute preventivne grupe podrške u zajednici
- 2) Zaposleno 15 korisnika do kraja 2014. godine s tendencijom rasta, postavljena web burza rada, otvorena suvenirnica i secon-hand shop.

Okvirna dinamika procesa po godinama implementacije:

Do kraja 2014. godine zatvorena dislocirana jedinica u Čepinu te otvoren 21 stan za 80 korisnika. Ostaje 66 korisnika u Domu. Zaposleno 15 korisnika. Usluga pomoći u kući očekuje porast korisnika na 135. Do kraja 2015. godine bit će otvoreno još 5 stanova za 20 korisnika, do kraja 2016. godine još 4 stana za 16 korisnika, do kraja 2017. godine još 4 stana za 16 korisnika i do kraja 2018.

godine 4 stana za zadnjih 14 korisnika. Svake godine planira se da će rasti broj osoba koje se zapošljavaju te da će se sve više ljudi uključivati u uslugu psihosocijalne podrške posebno u pogledu preventivnih programa. Kako će se prostor Doma oslobađati, tj. kako će korisnici odlaziti u organizirano stanovanje, tako će se prostor ustupiti udrugama i organizacijama koje će raditi u službi mentalnog zdravlja i stvaranja dobrobiti za širu zajednicu. Dosadašnji prostor koji je zajednica doživljavala kao zatvoreni i izolirani prostor, postat će mjesto susreta, kreativnih ideja i rasta društva.

Utvrđene potrebe za socijalnim uslugama / socijalno uključivanje osoba s invaliditetom:

Županijska Glavna radna skupina je odabrala prioritetne usluge za koje je procijenjeno da postoje realne mogućnosti da se provedu:

- Poludnevni/dnevni boravak
- Organizirano stanovanje
- Pomoć u kući (posebice za samce)
- Podrška pri nalaženju i zadržavanju zaposlenja
- Zaštitne radionice
- Osnivanje Radnog centra za radno-terapijske aktivnosti
- Organiziran specijalizirani prijevoz i u ruralnim dijelovima OBŽ.

10.2. Djeca i mladi

Na području Osječko-baranjske županije djeluju sljedeći domovi za djecu i mladež:

Dječji dom Klasje Osijek je ustanova socijalne skrbi, čiji je osnivač Republika Hrvatska. Djelatnost ustanove je skrb o djeci izvan obitelji, i to djeci bez roditeljske skrbi i djeci koju roditelji zanemaruju ili zlorabe roditeljske dužnosti ili je to iz drugih razloga u djetetovom interesu, a obuhvaća stalni smještaj, poludnevni boravak, prihvata trudnica i majki s bebom te smještaj u stambenoj zajednici.

Korisnicima se osigurava prehrana, odijevanje, održavanje radne aktivnosti i korištenje slobodnog vremena te pružanja odgovarajućih oblika stručne pomoći i osposobljavanje korisnika sukladno njihovoj dobi za samostalan život izvan doma.

Optimalni kapacitet Doma je 160 korisnika, od toga 60 na stalnom smještaju, 81 na boravku, 8 majke/trudnice s bebom te 11 u stambenoj zajednici.

Tijekom 2014. godine u Domu je boravilo ukupno 189 djece, od toga 89 na stalnom smještaju, 77 na boravku, 19 trudnice/majke s bebom i 4 u stambenoj zajednici.

Na dan 31. prosinca 2014. godine u Domu je boravilo 115 djece, od toga 42 na stalnom smještaju, 62 na boravku, 8 trudnica/majki s bebom, te 3 u organiziranom stanovanju.

Dom ima 3 stambene zajednice kapaciteta 11 korisnika. U Osijeku postoji 1 muška stambena zajednica u kojoj trenutno nema korisnika, te 2 ženske zajednice u kojima su smještene 3 osobe. U Osijeku se pružaju usluge poludnevnog boravka u 2 odgojne grupe za 16 korisnika.

Dom ima tri dislocirane jedinice poludnevnog boravka:

- u dislociranoj jedinici u Belom Manastiru kapaciteta 32 korisnika uslugu poludnevnog boravka koristi 30 korisnika u četiri grupe (djeca školske dobi od 7 do 18 godina),
- u dislociranoj jedinici u Čepinskim Martincima kapaciteta 6 korisnika uslugu poludnevnog boravka koristi jedna grupa djece od 6 korisnika školske dobi (od 7 do 12 godina),
- u dislociranoj jedinici u Bistrincima kapaciteta 14 korisnika uslugu poludnevnog boravka koristi 12 korisnika u dvije grupe (djeca školske dobi od 7 do 18 godina).

U ustanovi je zaposleno ukupno 47,5 radnika, od toga 33,5 stručna radnika.

Dom Klasje je u svom Strateškom planu za razdoblje 2014. - 2016. godina definirao četiri strateška cilja:

1. Smanjenje broja korisnika na dugotrajnom smještaju (djeca do 7 godina neće moći biti smještena na duže razdoblje od 6 mjeseci)
2. Privremeni smještaj trudnica i roditelja s djetetom (povećati kapacitete na Materinjem odjelu)
3. Razvijati organizirano stanovanje-stambene zajednice
4. Širenje mreže izvaninstitucijskih usluga socijalne skrbi (postojeći poludnevni boravci u Osijeku i okolici te novi u Valpovu, Našicama i Đakovu, pružanje podrške udomiteljima).

Dom za odgoj djece i mladeži Osijek je ustanova socijalne skrbi čiji je osnivač Republika Hrvatska, a djelatnost joj je pružanje usluga socijalne skrbi izvan vlastite obitelji djeci muškog spola, starosti od 7-14 godina i mladeži oba spola, starosti od 14-21 godine, a koja manifestiraju različite oblike poremećaja u ponašanju.

Korisnici su u 2014. godini smještavani u Dom temeljem Zakona o socijalnoj skrbi (26 korisnika), Obiteljskog zakona (37 korisnika) i Zakona o sudovima za mladež (24 korisnika).

Dom pruža usluge cjelodnevnog, dnevnog i poludnevnog boravka, stalnog i privremenog smještaja te kratkotrajnog prihvata.

Ukupni kapacitet ustanove je 73 korisnika, od toga 6 u prihvatnoj stanici, 6 na stacionarnoj opservaciji, 12 na poludnevnom boravku, 32 na resocijalizaciji, 5 na intenzivnom tretmanu za djecu, 8 na intenzivnom tretmanu za djevojke te 4 korisnika u disciplinskom centru. Dom pruža i uslugu poludnevnog boravka u OŠ "Tin Ujević" u Osijeku s kapacitetom od 20 korisnika.

Zaprimljeno je 186 novih zahtjeva za smještaj, a od toga je realizirano 57 zahtjeva.

Tijekom 2014. godine različitim oblicima tretmana bilo je obuhvaćeno 249 korisnika, i to 84 u prihvatnoj stanici, 46 na stacionarnoj opservaciji, 13 na poludnevnom boravku, 48 na resocijalizaciji, 7 na intenzivnom tretmanu za djecu, 11 na intenzivnom tretmanu za djevojke, 20 korisnika u Disciplinskom centru te na poludnevnom boravku u Školi 20 korisnika.

Tijekom 2014. godine 4 korisnika je boravilo u Domu do 6 mjeseci, od 6 mjeseci do 1 godine njih 33, od 1 do 2 godine 54, od 2 do 3 godine 11 te više od 3 godine 5 korisnika.

Tijekom 2014. godine smještaj je prekinut za 172 korisnika, od toga za 83 korisnika u prihvatnoj stanici, 3 na poludnevnom boravku, 40 na domskom smještaju, 46 korisnika na odjelu dijagnostike te za 20 korisnika u disciplinskom centru.

Tijekom godine korisnici su praćeni i kontrolirani u Centru za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti u Osijeku, gdje su ih stručne osobe Centra upoznavale s problemom ovisnosti. Evidentirane su 34 osobe s problemom ovisnosti, od toga 2 ovisne o drogama, 2 ovisne o kocki - kladenju te 30 ovisnih o pušenju.

Djelatnost u Domu obavlja ukupno 46 radnika, od toga 33 stručna radnika.

U svom Strateškom planu za razdoblje 2014.-2016. godina, Dom je odredio sljedeće strateške ciljeve:

1. Otvaranje tretmanskih stambenih zajednica
2. Širenje usluge poludnevnog boravka pri osnovnim školama
3. Uključivanje korisnika Doma u zajednicu u suradnji s udrugama i volonterima
4. Osiguravanje dodatnih sredstava za ulaganja u ljudske i materijalne resurse Doma kroz provedbu projekata financiranih iz EU fondova
5. Senzibiliziranje javnosti s ciljem promjene stereotipa i predrasuda prema korisnicima Doma
6. Osnivanje mobilnih timova za podršku obiteljima.

SOS-Dječje selo Ladimirevci je ustanova socijalne skrbi za zbrinjavanje djece i mladeži bez odgovarajuće roditeljske skrbi, a osnivač joj je međunarodna organizacija Kinderdorf International Ibrsbruck. U Selu žive djeca iz cijele Hrvatske.

Optimalni kapacitet SOS-Dječjeg sela je 112 korisnika na stalnom smještaju, od toga u samom Dječjem selu 80 korisnika, a u 2 podružnice Zajednice mladih u Osijeku 32 korisnika.

Na dan 31. prosinca 2014. godine u SOS Dječjem selu bilo je smješteno 97 korisnika. Tijekom godine podnijeto je 9 zahtjeva za smještaj, realizirano je 5 zahtjeva, a smještaj je prekinut za 2 djece.

Djelatnost u Ustanovi obavlja ukupno 59 radnika, od toga 48 stručnih radnika.

Centar za odgoj i obrazovanje "IVAN ŠTARK" je posebna ustanova za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju djece i odraslih osoba s lakšim, umjerenim i težim intelektualnim teškoćama te drugim utjecajnim teškoćama u razvoju. Naime, osim intelektualnih teškoća kod učenika su izražene i druge, utjecajne teškoće u razvoju poput slabovidnosti-sljepoće, gluhoće-gluhonijemosti, motoričkih teškoća, autizma, Down sindroma, epilepsije i drugih zdravstvenih teškoća, odnosno višestruke teškoće.

Centar većinom pohađaju učenici s područja grada Osijeka i prigradskih naselja, no ima ih i s drugih područja Županije. Školske 2014./2015. godine Centar je polazilo ukupno 186 polaznika u 30 razrednih odjela, od toga 146 učenika u 27 razrednih odjela i 40 odraslih osoba na poludnevnom boravku u 3 odjela. Učenici s teškoćama, prema Pravilniku o školovanju učenika s većim teškoćama u razvoju imaju pravo na odgoj i obrazovanje do 21 godine života. Njihovo školovanje financira Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, a nakon navršene 21 godine života smatraju se odraslim osobama s invaliditetom te o njima skrbi Ministarstvo socijalne politike i mladih. Učenici s lakšim teškoćama polaze razredne odjele od 1. do 8. razreda, a učenici s višestrukim teškoćama polaze odgojno-obrazovne skupine podijeljene prema starosnoj dobi od 7-11, 11-14, 14-17 i 17-21 godine. Centar ima organiziran produženi boravak za 10 učenika u 1 skupini.

U Centru djeluje Učenička zadruga "Ivan Štark" sa 6 sekcija (keramičari, vezilje, likovna i kreativna sekcija, multimedija i eko skupina) koja redovno sudjeluje na županijskim i državnim smotrama učeničkih zadruga.

Osim navedenih ustanova, na području Osječko-baranjske županije djeluje i veliki broj udruga koje pružaju socijalne usluge djeci i mladima te su navedene u Tablici 24.

Tablica 24: Udruge koje pružaju usluge djeci i mladima na području Županije

RED. BR.	NAZIV UDRUGE	ADRESA	TELEFON	E-MAIL	KONTAKT OSOBA
1.	Udruga za rad s mladima Breza	Lorenza Jagera 12 31000 Osijek	031 272 583	udruga@breza.hr	Gordana Ilakovac
2.	Dječja osječka kreativna kućica DOKKICA	Lorenza Jagera 12 31000 Osijek	031 272 818	udruga.dokkica@gmail.com	Ivana Šibalić
3.	Centar za nestalu i zlostavljanu djecu	J.J. Strossmayera 1/1 31000 Osijek	031 272 943	volonteri@cnzd.org	Mariana Witovsky
4.	Projekt građanske demokratske inicijative PGDI	Jozsefa Antala 3 31300 Beli Manastir	031 702 088	projekt.grad@os.t-com.hr	Mirela Alagić
5.	PRONI Centar za socijalno podučavanje	Petra Preradovića 7/2 31000 Osijek	031 207 428	osijek@proni.hr	Sanja Vuković Čović

6.	Udruga obitelji djece s autizmom DAR	Krbavska 1 31000 Osijek	0915657525	udruga.dar.autizam@gmail.com	Majda Vuković
7.	Udruga MOGU	Pampas bb 31000 Osijek	031 307 300	udruga.mogu@gmail.com	Mariana Koprivnjak
8.	CNC Centar za mlade	Europska avenija 20 31000 Osijek	031 326 374	info@cnc.hr	Danijela Balikić
9.	Udruga djece i mladih s poteškoćama u razvoju ZVONO	Andrije Hebranga 12 31551 Belišće	031 662 535	zvono@os.t-com.hr	Mira Anić
10.	Centar mladih Belišće	Vijenac S.H. Gutmanna 12 31551 Belišće	031/665-603	centarmladih.belisce@gmail.com	Goran Mihaljević
11.	Udruga mladeži "Zamijenite nam tugu osmijehom"	Petefi Šandora 68 31315 Karanac	031 720045 0981787458	ladimirevci@sos-dsh.hr	Goran Štrbac
12.	Udruga "Novi dan" - Klub roditelja i djece s teškim invaliditetom	Duga ulica 66 31000 Osijek, Briješće	0955012755	udruga.novidan@gmail.com	Tatjana Klobučar
13.	Izviđački klub "Javor"	Z.J. Jovanovića 21 31000 Osijek	031 503 173 0914512551	ikjavor@gmail.com	Jadranka Kokolari
14.	Udruga izviđača Slavonski hrast	Kaštelanska 42b 31000 Osijek	031 561 235	slavonski.hrast@os.t-com.hr	Zdenko Popović
15.	AIESEC Osijek	Gajev trg 7 31000 Osijek	031 224 470	aiesec.osijek@gmail.com	Bojan Stanković
16.	Udruga College	Vukovarska 103 31000 Osijek	098825180	udruga.college@gmail.com	Vicko Mustapić
17.	Društvo naša djeca grada Osijeka	Trg Lj. Gaja 8 31000 Osijek	031 203-033	dnd-grada-osijeka@os.t-com.hr	Ella Vilupek
18.	Udruga roditelja djece s posebnim potrebama Baranjski leptirići	31300 Beli Manastir	031 790 500	baranjski.leptirici@gmail.com	Držislav Šušak
19.	Udruga roditelja i djece Pčelice	Vladana Desnice 15 31300 Beli Manastir		pcelice-bm@net.hr	Zvezdana Blagojević
20.	Udruga djece i mladih "Dom veselja"	Josipa Kraša 10 31321 Petlovac		domveselja@gmail.com	Diana Koncoš
21.	Udruga za djecu s Down sy.	J.J. Strossmayera 5 31000 Osijek	099/2229191	bozidar.jukic@gmail.com	Božidar Jukić

Za nepopunjene kolone podaci nisu dostupni.

AIESEC je najveća međunarodna studentska organizacija na svijetu, a Lokalni odbor u Osijeku trenutno broji 40 članova.

AIESEC je osnovan s ciljem razvijanja liderstva kod mladih kroz međunarodnu studentsku razmjenu, ali i rad na području socijalnog poduzetništva, podupiranje ideje multikulturalizma i tako dalje. Iste vrijednosti njeguje i danas. AIESEC-ovi korisnici u najvećoj su mjeri studenti i mladi no takva praksa nije isključiva, odnosno korisnici rada ove organizacije mogu biti pripadnici bilo koje dobne skupine.

AIESEC organizira projekt koji za cilj ima pozitivan utjecaj na rješavanje nekog društvenog problema. U svrhu rješavanja tog problema organizira se projekt na koji AIESEC dovodi studente iz jedne od 127 zemalja svijeta koje su članice AIESEC-a, a navedeni studenti u razdoblju projekta (od 6-8 tjedana) rade na rješavanju tih problema. Na taj način AIESEC razvija liderstvo kod svojih članova (koji organiziraju projekt i studentsku razmjenu), ali i kod stranih studenata koji poduzimaju inicijativu da bi riješili neki problem odlazeći u stranu zemlju (u ovom slučaju Hrvatsku). Trenutne potrebe u radu ove organizacije su proaktivni studenti koji su spremni ići na volonterske (volontiranje u inozemstvu kroz 6-8 tjedana) ili stručne (plaćeni rad u inozemstvu kroz 3-18 mjeseci). Što se pak dolaznih razmjena tiče, problem često predstavlja osiguranje smještaja i prehrane studentima koji dolaze u Osijek.

Jedan od osnovnih ciljeva osnivanja **Izviđačkog kluba JAVOR Osijek** je okupljanje djece i mladih. Izviđački klub Javor svojim djelovanjem i programskim načelima želi pomoći opće društvenoj zajednici na usmjeravanju djece i mladih ka pozitivnim vrijednostima, te svojim aktivnostima upotpunjuje slobodno vrijeme djece i mladih.

U programskim načelima kluba značajno mjesto zauzima sistematski rad na neformalnom obrazovanju djece i mladih, odgoju i razvoju djece i mladih, razvoju ljubavi prema svojoj domovini, upoznavanju povijesnih, kulturnih i drugih vrijednosti kako regije u kojoj žive tako i cijele Hrvatske, promicanju lokalnog, nacionalnog i međunarodnog mira, razvoju pozitivnih ljudskih vrijednosti kao što su humanost, radinost, hrabrost, iskrenost, samoinicijativnost, prijateljstvo, društvenost, vedrina, zajedničkom djelovanju grupe i ponašanje u grupi, razvijanju zanimanja za tehniku, sport i kulturu, odgovornosti kako prema obitelji tako i prema grupi i društvenoj zajednici u cjelini, razvoju moralnih i etičkih vrijednosti te otvorenosti prema drugima, životu u skladu s prirodom i s naglaskom očuvanja i zaštite prirode.

Javor ima 100 aktivnih članova, od kojih 30 učenika nižih razreda i 30 učenika viših razreda OŠ, 10 srednjoškolaca i studenata te 30 odraslih voditelja i volontera. Provedena je 461 aktivnost i uključeno je više od 5000 korisnika.

Svrha osnutka **Udruga Novi dan** je organiziranje dnevnog boravka za djecu i mlade s teškim oblikom invaliditeta što još nije ostvareno zbog financijskih razloga. Od 2011. godine dva puta tjedno po 2 sata organiziraju se radionice uz stručnjake (defektolog, fizioterapeut i njegovateljica - svi po ugovoru o djelu) u svrhu očuvanja i razvoja postojećih potencijala. Udruga ima 24 korisnika od kojih 8 redovitih u dobi od 5 godina do 35 i više. Korisnici su svi s teškim invaliditetom (80% i više) i ovisni su u potpunosti o drugim osobama, što podrazumijeva i potrebe za stručnim kadrom i to defektolog, fizioterapeut, logoped, njegovatelj i sl., te dopunu već nabavljene didaktičke opreme i dopunu opreme za fizioterapiju (sobni bicikl, traka za hodanje, lopte i sl.).

P.G.D.I. - Projekt građanske demokratske inicijative proveo je sljedeće projekte:

1. Projekt Ruka prijateljstva - izvaninstitucionalna podrška udomljenoj i socijalno ugroženoj djeci i mladima te udomiteljima

Aktivnosti namijenjene djeci i mladima:

Psiho-socijalne radionice, kreativne radionice, škola plivanja, rekreativne aktivnosti, Mala škola domaćinstva, kompjuterska edukacija, svakodnevna mogućnost korištenja kompjutera i Interneta, pomoć u učenju - poduke i Savjetovalište. U aktivnosti za djecu i mlade bilo je uključeno oko 120 korisnika/ca.

2. Projekt Info klub

Čitaonica dnevnih, tjednih i mjesečnih novina, pristup Internetu, kreativne radionice za mlade, Info pano. U aktivnosti za mlade bilo je uključeno oko 120 do 150 korisnika/ca.

3. Zajedno u akciji prevencije ovisnosti

Trening za trenere vršnjake pomagače, vršnjačke radionice, obilježavanje značajnijih datuma.

U aktivnosti za djecu i mlade bilo je uključeno oko 250 direktnih korisnika i između 300 i 500 indirektnih korisnika. Udruga ukazuje na nedostatak stambene zajednice na području Baranje za djecu nakon 21. godine koja izlaze iz sustava socijalne skrbi.

Udruga roditelja i djece Pčelice Beli Manastir okuplja roditelje i djecu predškolske i rane školske dobi. Što se tiče dobi djece članova udruge, najmlađe ima tri godine, a najstarije dijete ima deset godina. U 2012. godini, u članstvu udruge je 19 djece i 26 odraslih, a u 2013. godini se pridružuje još 9 djece i 12 odraslih.

Kontinuirano dva puta tjedno djeci i roditeljima se pružaju socijalne usluge u vidu edukativnih radionica, koje obuhvaćaju pjevanje, ples i zabavu (uz njegovanje srpskog jezika, kulture i tradicije). Osim toga organiziraju se i izleti u prirodu, razni nastupi na manifestacijama u gradu, gostovanja i druženja djece i pjesnika i sl. Udruga nema svoj prostor. Naime, zabavne radionice četvrtkom održavaju se u terminu od 18,30 do 20,00 u zgradi SKUD-a, kreativne radionice se održavaju utorkom od 18,30 do 20,00 u uredskim prostorijama u zgradi P+8, i u prostoriji za sastanke VSNM.

Udruga za mlade Đakovo je unazad par godina odradila preko 50 radionica, brojna predavanja i edukacije vezane uz interesne sfere mladih. Petu godinu za redom organiziraju festival mladih "A.R.L.A." koji slavi Međunarodni dan mladih. Festival posjeti oko 3000 ljudi kroz dva dana.

Radionice su bile na temu ravnopravnost spolova, eko radionice, održivi razvoj, socijalno poduzetništvo, slikarska kolonija, kiparska kolonija, izrada ručnih radova, origami, igre za djecu, društvene igre, obiteljske igre, stari športovi, dječje predstave, foto radionice, izložbe, promocije, oslikavanje zidova, projekcije amaterskih filmova, ekstremni sportovi, izviđači, mažoretkinje, plesne radionice, večer poezije, koncerti, jam sessioni...

Za udugu je potreban adekvatan prostor i pomoć u financiranju. Udruga broji preko 200 članova i raste i dalje. Korisnici radionica su pretežito mladi, mada je i interes starijih u porastu. U radionicama tijekom godine aktivno sudjeluje 20-tak mladih u prosjeku, ovisno o radionici, nekad ih je prijavljeno pedeset, a nekad samo nekolicina.

Udruga mladeži "Zamijenite nam tugu osmijehom" osnovana je 2001. godine. Udruga broji 80 članova.

Udruga radi na poboljšanju kvalitete života kroz organizaciju i osmišljavanje slobodnog vremena svih kategorija stanovništva; organiziranje javnih manifestacija; provođenje programa edukativnih i kreativnih radionica te drugih programa podrške; osnivanje jedinica, tijela, servisa i slično radi organiziranja kvalitete života djece, mladeži, starih i nemoćnih osoba.

Pružanjem usluga razvijaju se civilne inicijative mladih; pruža se psihosocijalna pomoć u svrhu poboljšanja kvalitete života; razvija se poduzetništvo mladih; organiziraju se javne manifestacije; provode edukativne i kreativne radionice; ostvaruje se suradnja sa lokalnim i državnim institucijama; edukacije u vezi štetnosti droge; promidžba kulture mira i nenasilja. U aktivnostima (poduke, psihosocijalne radionice, kreativne radionice, sportska natjecanja) je uspješno animiran veliki broj djece i mladeži iz sela Karanac, od čega je veliki broj udomljene djece, ali i iz okolnih mjesta, kao i roditelja i ostalih mještana. Sudjelovalo je 50 korisnika ciljane skupine u navedenim aktivnostima.

Udruga za rad s mladima Breza od 2001. godine brine o djeci i mladima od 12. do 21. godine bez primjerene obiteljske podrške i s poremećajima u ponašanju te provodi razne projekte, programe, edukacije, radionice te javna događanja iz područja neformalnoga odgoja i obrazovanja te socijalne skrbi i socijalnih usluga.

Socijalno-terapijska zajednica Breza (STZ Breza) kapaciteta je 10 korisnika, a osnovana je iste godine u Čepinskim Martincima s ciljem pomaganja djeci i mladima u njihovu odrastanju i osposobljavanju za samostalni život. Program rada odobrilo je Ministarstvo socijalne politike i mladih. Zajednica surađuje i s inozemnim partnerom iz Švicarske na smještaju korisnika, a financira se putem usluge organiziranoga stanovanja nadležnoga Ministarstva, inozemnoga partnera, iz projekata i donacija te od 2014. godine i sredstvima iz proračuna Osječko-baranjske županije.

STZ Breza u 2014. godini smjestila je 8 hrvatskih i 2 švicarska korisnika. Od ukupno 16 zahtjeva za smještaj upućenih iz hrvatskih centara za socijalnu skrb, prihvaćeno je 4, a odbijeno 14 zbog popunjenosti kapaciteta.

Savjetovalište za mlade i obitelj evidentiralo je 52 korisnika s područja Osijeka i okolice. U Savjetovalištu je radio jedan psihoterapeut.

Tijekom 2014. godine 14 korisnika bilo je uključeno u posttretman, a održane su i besplatne edukacije za pružanje socijalnih usluga čiji su polaznici bili djelatnici odgojnih i dječjih domova, domova za starije i nemoćne osobe te organizacije i udruge pružatelji socijalnih usluga iz cijele Hrvatske.

Zbog destigmatizacije djece i mladih iz STZ Breza, 2004. godine osmišljen je međunarodni pedagoški i kulturni projekt Zemlja bez granica koji je ubrzo prerastao u najveći kontinentalni obiteljski Festival u kojemu kroz kreativne radionice iz područja umjetnosti, tradicijskih običaja i kulture općenito, djeca i mladi iskustveno uče o toleranciji, interkulturalnosti, postavljanju različitosti i inkluziji djece i mladih s posebnim potrebama.

Zemlja bez granica - "Zemlja diše" u 2014. godini okupila je 67 stručnih voditelja radionica i igraonica koji su vodili 28 radionica i 6 igraonica. Od stručnih voditelja, 8 ih je bilo iz inozemstva (Njemačka, Slovenija, Burkina Faso, Španjolska). Više od 2.000 djece i mladih sudjelovalo je izravno u radionicama i igraonicama, među kojima su bila i djeca i mladi s posebnim potrebama.

U 2014. godini bilo je 12 zaposlenih osoba, a od toga su u STZ Breza radila 3 odgajatelja, 1 voditelj Zajednice, psihoterapeut i voditelj imanja.

Udruga Breza prijavila se u 2014. godini na 16 različitih nacionalnih i europskih natječaja, od toga je odobreno 3 projekta i dva stručna posjeta. Većina je projekata prijavljena u partnerstvu s lokalnom samoupravom, udrugama ili odgojno-obrazovnim ustanovama.

Kao odgovor na aktualne potrebe djece i mladih koji sve više vremena provode ispred računala, sami su i bez nadzora roditelja čime se stječu pogodni uvjeti za razvijanje asocijalnog ponašanja (droga, alkohol, kocka, ovisnost o Internetu, skitnja...), Udruga Breza 2010. godine osnovala je DOKKICU.

DOKKICA - Dječja osječka kreativna kućica mjesto je za kreativne radionice kroz koje se radi na prevenciji rizičnog ponašanja kod djece i mladih, kreativnom organiziranju slobodnog vremena i učenju životnih vještina.

Udruga pomaže djeci s teškoćama u učenju, provodi grupne radionice za djecu koje potiču razvoj socijalnih vještina, potencijala i kreativnosti, pruža individualnu podršku djeci, individualnu i grupnu podršku roditeljima u odgoju, provodi projekte za djecu i mlade te organizira događanja (akcije, inicijative i dr.) s ciljem podizanja kvalitete življenja djece i mladih.

Korisnici su djeca osnovnoškolske dobi od 1. - 8. razreda s poteškoćama u učenju, s poremećajima u ponašanju, darovita djeca, opća populacija djece te roditelji djece uključeni u programe Dokkice.

Tijekom 2014. godine Dokkica je provela projekte/programme "Moje slobodno vrijeme" uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, "OPREZ!net" uz potporu Ministarstva socijalne politike i mladih, "DOKKICA - moja podrška" uz potporu Ministarstva socijalne politike i mladih te "Preventivni programi za djecu i mlade" u okviru Programa javnih potreba u zdravstvu i socijalnoj skrbi Grada Osijeka.

U 2014. godini, u aktivnostima Udruge sudjelovalo je oko 500 korisnika, volontiralo je 63 osobe s ukupno 1.244 volonterska sata. U Udruzi su zaposlene 2 osobe.

Udruga djece i mladih s poteškoćama u razvoju ZVONO, Belišće pruža sljedeće usluge:

1. Dnevni boravak za osobe s invaliditetom, intelektualnim teškoćama od 8 do 20 sati svaki radni dan, boravak koristi 15 do 25 osoba
2. Stručni tim (rehabilitatorica, psiholog) - podrška djeci, roditeljima i djelatnicima u uključivanju djece s poteškoćama u odgojno obrazovni proces - 3 sata tjedno u udruzi i rad na terenu (3 vrtića, 4 osnovne škole) 10 korisnika
3. Stambena zajednica - 2 korisnika,
4. Asistenti u nastavi - za 6 djece u 3 osnovne škole
5. Centar za zapošljavanje osoba s invaliditetom - edukacije za vrtlarske poslove i tradicijske zanate (tkalac i grnčar) - 5 korisnika.

Popis korisnika:

1. 55 djece i mladih s poteškoćama
2. 4 osnovne škole (učitelji i nastavnici koji u razredima imaju dijete s poteškoćama)
3. 3 dječja vrtića (odgojitelji koji u skupinama imaju djecu s poteškoćama)
4. Roditelji djece s poteškoćama (oko 20 roditelja).

Kako bi usluge bile dostupnije i kvalitetnije potrebno je organizirati veću podršku centara za socijalnu skrb. Nedostatak dobro organiziranog prijevoza i vozila za osobe s invaliditetom ugrožava kvalitetu socijalnih usluga i njihovu dostupnost. Kako je udruga Zvono organizacija civilnog društva ugrožen je kontinuitet usluga zbog nestabilnog financiranja hladnog pogona i stručnjaka.

Uz potporu EU projekta (IPA) osiguran je sustavan rad s djecom i mladima iz Aljmaša, Erduta i Dalja, u okviru kojeg je oko 80 djece i mladih sudjelovalo u kreativnim radionicama prevencije rizičnog ponašanja.

Djelatnost **Udruge obitelji djece s autizmom "DAR"** je:

- Suradnja: roditelja, djece, stručnjaka, organizacija, ustanova, udruga
- Edukacija (pomoć i podrška): roditeljima djece s autizmom, stručnjacima, pravnim osobama, predškolskim i osnovnoškolskim ustanovama
- Zaštita prava djece s autizmom i njihovih obitelji
- Provođenje raznih oblika rada s djecom s autizmom i njihovim obiteljima: stručni defektološki rad, kulturno-sportske djelatnosti, prigodne svečanosti, igraonice, zajednički rad s djecom i obiteljima, organizirano provođenje slobodnog vremena, radionice i slično.

Ciljevi Udruge su upoznavanje i ostvarenje pravne, zdravstvene, socijalne i svake druge zaštite obitelji djece s autizmom kao i primjerenih oblika odgoja i obrazovanja, promicanje zakonodavstva u svrhu poboljšanja prava djece s autizmom i njihovih obitelji te suradnja s ustanovama, organizacijama i drugim udrugama.

U Udrugu "DAR" uključeno je 25 djece s autizmom koji su nominalni članovi Udruge (broj se konstantno mijenja i u porastu je zadnjih nekoliko godina). Redovnih je 48 članova (obitelji djece s autizmom, stručnjaci, volonteri, prijatelji Udruge).

Društvo Naša djeca grada Osijeka je dobrovoljna, nestranačka, neprofitna, edukativna i humanitarna udruga građana - roditelja i prijatelja djece. Svoje polazište za rad nalazi u Konvenciji UN-a o pravima djece; dokumentima Europske zajednice o djeci; Nacionalnom planu djelovanja za djecu u Hrvatskoj; zadaćama iz odgojnog i obrazovnog sustava RH, željama, interesima i potrebama djece i roditelja, znanju, iskustvu i mogućnostima svojih članova.

Korisnici programa i projekata Društva Naša djeca grada Osijeka jesu djeca do 15. godine starosti.

Ciljevi Društva su poticanje i vođenje osmišljenih aktivnosti djece u slobodnom vremenu koje obogaćuju život djece novim znanjem iskustvom, kreativnošću i humanošću, pokretanja izravnih akcija za promicanje, upoznavanje i ostvarivanje prava djeteta te podrška i pomoć roditeljima u razvoju i odgoju djece.

U svojim programskim aktivnostima Društvo Naša djeca grada Osijeka okuplja oko 1.000 djece predškolskog i osnovnoškolskog uzrasta i njihovih roditelja.

Udruga MOGU provodi terapijsko jahanje za djecu s teškoćama u razvoju, terapijsko jahanje za osobe s invaliditetom, edukaciju osoba s intelektualnim teškoćama za rad u konjogojstvu, pedagoško preventivni program za djecu i mlade u riziku, terapijsko jahanje i radionice sa psihologom za djecu s problemima u ponašanju i učenju, odrađivanje društveno korisnog rada za maloljetne počinitelje kaznenih djela, odrađivanje praktične nastave.

U 2014. godini 36 maloljetnih počinitelja kaznenih djela upućenih od strane Centra za socijalnu skrb Osijek odrađivalo je mjeru društveno korisnog rada u Udruzi.

Usluge pružaju djelatnici udruge Mogu, stručni suradnici (psiholog, defektolog, socijalni pedagog, fizioterapeut) te volonteri.

Potrebe, neophodne za rad s korisnicima su:

- da izvaninstitucionalna usluga koju udruga Mogu pruža, bude priznata u lokalnoj zajednici
- stručni kadar (voditelj projekta, voditelji terapijskog jahanja, pomoćni voditelji terapijskog jahanja, administrator, osoba za skrb konja, osoba za održavanje prostora)
- pokrivena financijska konstrukcija za provedbu svih aktivnosti (ljudski resursi, edukacije, materijalno-tehnički zadovoljavajući uvjeti, troškovi uzdržavanja terapijskih životinja, troškovi obavljanja osnovne djelatnosti - troškovi struje, vode, troškovi komunikacije, oprema za konje i korisnike i dr.)

Udruga djece i mladih "Dom veselja", Petlovac osnovana je krajem 2012. godine, tako da u istoj godini nije imala korisnike. U kratkom vremenu uspješno su uključili u rad djecu do 15 godina starosti. Uključivanje skupine od 15-29 godina predstavlja izazov, jer su previše zauzeti sa školskim aktivnostima i putovanjima s obzirom da je Petlovac udaljen od Osijeka 30 km, a od Belog Manastira 15 km. Udruga dijeli prostor Općine s drugim udrugama, što dodatno otežava usklađivanje termina s mladima za druženje, radionice i edukacije.

Udruga College je neprofitna i nevladina organizacija koja želi podići kvalitetu života svojih članova kroz izdavanje benefit kartica koje su ujedno i iskaznice članova Udruge s kojima se ostvaruju popusti u vrlo razgranatoj mreži partnera, organiziranje edukativnih radionica, organiziranje humanitarnih akcija, dodjeljivanje stipendija studentima i učenicima, organiziranje izleta, suradnju s fakultetima i srednjim školama, uključivanje studenata u rješavanje problema poduzetničke prakse, suradnju s drugim udrugama, organiziranje party-a, provođenje projekata od društvene važnosti. Ciljna skupina/korisnici organizacije su mlade osobe između 16 i 29 godina.

Hrvatski Crveni križ Društvo Crvenog križa Osječko-baranjske županije je humanitarna i dobrovoljna zajednica udruga gradskih društava i općinskih društava Crvenog križa (Beli Manastir, Donji Miholjac, Đakovo, Našice, Osijek i Valpovo te Darda) s pravnom osobnošću, koja djeluje na području Osječko-baranjske županije u svrhu promicanja humanitarnih ciljeva od opće koristi, a na osnovi misije i načela Međunarodnog pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca.

Društvo Crvenog križa Osječko-baranjske županije potiče direktan, frontalan način rada i pristup mladima kroz konkretne aktivnosti koje dovode do razvijanja socijalne svijesti i humanih vrednota kod mladih osoba.

Mladi su uključeni u gotovo sve aktivnosti Crvenog križa i predstavljaju okosnicu volontera Crvenog križa. U rad s mladima uključeni su volonteri (učitelji, pedagozi, psiholozi i dr.) koji su pohađali seminare u organizaciji Crvenog križa. Svoje humano opredjeljenje i volju za pomoć drugome mladi Crvenog križa dokazuju svake godine prilikom programa ispraćaja maturanata.

Program Crvenog križa provodi se kroz različite aktivnosti. Program provode mladi s mladima ili stručne osobe educirane za određene aktivnosti.

Najčešći sadržaji su:

- zdravstvene aktivnosti (prva pomoć, zdravstvena kultura i prevencija bolesti ovisnosti),
- socijalne aktivnosti,
- diseminacija znanja o povijesti, načelima i aktivnostima Crvenog križa te promicanje Ženevskih konvencija,
- upoznavanje s opasnošću od mina,
- razvijanje prijateljstva,
- zaštita okoliša.

U 2014. godini Društvo Crvenog križa Osječko-baranjske županije zajedno s Društvom Crvenog križa Virovitičko-podravske županije organiziralo je međužupanijsko natjecanje mladih Crvenog križa (5. travnja). Organizirano je nekoliko seminara za mlade s ciljem obuke voditelja mladih, obuke iz programa "Humane vrednote" i drugih programa.

11. Ljetna škola mladih Crvenog križa organizirana je od 19. do 29. kolovoza 2014. godine u Centru za edukaciju osječkog Crvenog križa u Orahovici.

Mladi GDCK Našice su pored radionica prve pomoći za planinare te radionica u osnovnim i srednjim školama na području djelovanja, organizirali održavanje "Male škole reanimacije" u sklopu Adventskog sajma u Našicama.

U Osnovnoj školi Darda ODCK Darda provelo je dvije paralelno izvedene pokazne vježbe kojima su prikazali kako se prva pomoć učila i provodila prije trideset godina te kako se provodi danas. Cilj radionice bila je generacijska solidarnost.

Mladi GDCK Beli Manastir tijekom školske godine 2013./2014. sudjelovali su u pripremi i provedbi projekta/radionica "Kazalište potlačenih" na temu vršnjačkog nasilja u školi i tolerancije u kojima su učenici kroz igrokaze prikazivali moguće ishode i rješenja u situacijama pojave vršnjačkog nasilja. Mladi GDCK Našice tijekom godine su, pored radionica iz programa Crvenog križa u osnovnim i srednjim školama, sudjelovali u edukaciji za primjenu znakovnog jezika koja je održana u organizaciji udruge gluhih UGNON.

U 2014. godini realiziran je projekt "Siguran oglas" GDCK Osijek u suradnji sa Savjetom mladih Osječko-baranjske županije. GDCK Đakovo održalo je niz radionica za učenike osnovnih i srednjih škola na temu "Siguran rad na internetu" i "Prevencija trgovanja ljudima".

Ministarstvo socijalne politike i mladih, kao i županijske, gradske i općinske vlasti, pružaju razne oblike novčane podrške za djecu i njihove obitelji, naročito kad je riječ o sufinanciranju troškova vezanih za školovanje kao što je nabava udžbenika, naknade za obrazovanje, sufinanciranje prehrane u školi, prijevoz, smještaj u učenički dom, stipendije i slično.

Na području Osječko-baranjske županije udomiteljstvo ima dugogodišnju tradiciju te je važno nastaviti razvijati mrežu udomiteljskih obitelji i osigurati edukaciju i stručnu podršku udomiteljima. Prema podacima centara socijalne skrbi na ovaj način zbrinuto je na području Županije u 2014. godini 187 djece i mladeži, u 2013. godini 191 djece i mladeži u 168 udomiteljskih obitelji, a u 2012. godini 209 djece i mladeži u 169 udomiteljskih obitelji. Za 2014. godinu nema iskazan broj udomiteljskih obitelji. Naime, izvješće koje centri za socijalnu skrb dostavljaju Ministarstvu socijalne politike i mladih razlikuje se u odnosu na prethodne godine. Tako se više ne iskazuje broj udomiteljskih obitelji, već samo broj djece i mladeži razvrstan po kategorijama oštećenja koji su smješteni u udomiteljskim obiteljima.

Najviše je razvijeno udomiteljstvo djece u Baranji, no nije dovoljno razvijeno na području Našica i Donjeg Miholjca, a posebno je potrebno razvijati udomiteljstvo djece i mladeži s poteškoćama u razvoju.

Poseban izazov predstavlja razvoj programa za djecu s problemima u ponašanju, jer je tijekom 2013. godine pri centrima za socijalnu skrb na području županije bilo evidentirano 1402 djece, maloljetnika i mladih punoljetnika s problemima u ponašanju prema kojima su poduzimane potrebne mjere. Ističe se područje Centra za socijalnu skrb Đakova sa 416 takvih slučajeva počinjenja kazneno-prekršajnih djela. Stoga se u narednom periodu planira intenzivnije razvijati programe prevencije poremećaja u ponašanju.

Za djecu s teškoćama u razvoju su osigurani pomoćnici u nastavi kako bi se mogli obrazovati u redovnim osnovnoškolskim i srednjoškolskim ustanovama. Za školsku godinu 2014/2015., osigurana su sredstva od Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta kroz projekt Grada Osijeka "Osigurajmo im JednaKost" za 48 pomoćnika za 52 djece s teškoćama u iznosu od 2.487.200 kuna a kroz projekt Osječko-baranjske županije "Učimo zajedno" još 3.103.340 kuna za 60 pomoćnika za 61 učenika s teškoćama.

Utvrđene potrebe za socijalnim uslugama za djecu i mlade

Članovi radne skupine odabrali su prioritetne mjere i usluge za koje je procijenjeno da postoje realne mogućnosti da se provedu:

- Podrška mladima koji izlaze iz sustava socijalne skrbi kroz stambene zajednice
- nakon navršene 21. godine podrška u stambenom zbrinjavanju i traženju posla
- Podrška zlostavljanoj djeci
- Asistenti u nastavi za djecu s teškoćama u razvoju
- Programi za prevenciju poremećaja u ponašanju, produženi stručni postupak u OŠ (fokus na djecu iz socijalno ugroženih obitelji - prevencija izdvajanja djece)
- Psihosocijalni tretman za maloljetne počinitelje kaznenih djela
- Podrška udomiteljima i udomljenima
- Smanjenje broja korisnika na dugotrajnom smještaju u domovima socijalne skrbi (predviđeno u strateškim planovima Dječjeg doma Klasje i Doma za odgoj djece i mladeži Osijek iz 2014. godine)
- Povećanje kapaciteta privremenog smještaja trudnica i roditelja s djecom na Materinjem odjelu Dječjeg doma Klasje
- Širenje mreže usluga poludnevnog boravka.

10.3. Obitelji u riziku

Centri za socijalnu skrb pružaju stručnu pomoć obitelji kroz informiranje, prepoznavanje problema, procjenu potreba, savjetovanje i pomaganje, obiteljsku medijaciju i ostale usluge propisane Zakonom o socijalnoj skrbi i Obiteljskim zakonom. Obiteljski centar je pružao podršku u obliku savjetovanja za brojne potrebe obitelji (razvoj djece, savjetovanje partnera, savjetovanje roditelja, pružanje potpore obiteljima djece s invaliditetom, pravno savjetovanje, individualno savjetovanje). U 2012. godini pruženo je 1067 savjetodavnih usluga za 606 korisnika, a u programske aktivnosti Obiteljskog centra bilo je uključeno 3699 korisnika.

Nakon što je usvajanjem novog Zakona o socijalnoj skrbi ("Narodne novine" broj 157/33.) od 1. siječnja 2014. godine Obiteljski centar postao podružnica Centra za socijalnu skrb Osijek, nije izvjesno hoće li se ove savjetodavno-preventivne usluge nastaviti pružati u istom obimu.

Stoga se ukazuje potreba za osnivanjem savjetovališta za djecu, mlade i obitelj. Na području županije postoji Caritasovo savjetovalište no uslijed nedovoljnog kapaciteta za odgovaranje na sve potrebe za savjetodavnim uslugama, na termin u savjetovalištu je ponekad potrebno čekati tri do četiri mjeseca.

Potrebno je provoditi i rad s počiniteljima nasilja i njihovim žrtvama. Godišnje se donese oko 150 mjera psiho-socijalnog tretmana za počinitelje nasilja no nije osigurano financiranje tog programa za koje je nadležno Ministarstvo pravosuđa te se stoga u prosjeku izvrši svega oko 30 mjera. Postoje tri educirana stručnjaka za provođenje tretmana počinitelja nasilja na području Županije, no ostaje izazov financiranja te usluge, koju ne sufinanciraju ni gradovi niti Županija.

U sklopu županijskog Centra za profesionalnu rehabilitaciju u Osijeku djeluje i Sklonište za žrtve nasilja, s ukupnim kapacitetom za privremeni smještaj 20 korisnika. Ministarstvo socijalne politike i mladih financira provođenje ove usluge.

Tijekom 2013. godine u Skloništu je bilo smješteno 73 korisnika (32 majke i 41 dijete), njih 31 se vratilo u primarnu obitelj zlostavljaču, 12 korisnika se osamostalilo (korisnice su samostalno organizirale život kroz podstanarstvo, zapošljavanje i slično), 18 korisnika je organiziralo život na drugi način (kod roditelja ili rodbine), 3 korisnika je smješteno u drugu ustanovu, dok je na dan 31. prosinca 2013. godine u Skloništu još boravilo 9 korisnika (5 žena i 4 djece). Tijekom godine Savjetovalište u Skloništu je osiguralo savjetodavne usluge za 36 korisnika koji nisu bili na smještaju.

Tijekom 2014. godine u Skloništu je bilo smješteno 44 korisnika (23 majke i 21 dijete), njih 12 se vratilo u primarnu obitelj, 7 se osamostalilo (podstanarstvo, zapošljavanje), 6 je organiziralo život na drugi način (kod roditelja ili rodbine), 1 korisnik je smješten u udomiteljsku obitelj, dok je na dan 31. prosinca 2014. godine u Skloništu bilo smješteno 18 korisnika (8 majki i 10 djece). Tijekom godine Savjetovalište u Skloništu je osiguralo savjetodavne usluge za 41 korisnika koji nisu bili na smještaju.

Utvrđene potrebe za socijalnim uslugama za obitelji izložene riziku:

Brojne su potrebe obitelji na području Osječko-baranjske županije, no radna skupina je izabrala sljedeće prioritetne aktivnosti:

- Jačanje roditeljskih vještina i podrška pri obrazovanju djece (romske obitelji u većem riziku)
- Psihosocijalna podrška i savjetodavne usluge
- Tretman počinitelja nasilja
- Provođenje nadzora nad vršenjem roditeljske skrbi intenzivirati u okviru CZSS u suradnji s vanjskim provoditeljima usluga
- Besplatna pravna pomoć za zaštitu od obiteljskog nasilja i kod brakorazvodnih parnica
- Preventivni javnozdravstveni programi dostupni i u ruralnim područjima.

10.4. Starije i nemoćne osobe

Na području Osječko-baranjske županije brigom o starijim i nemoćnim osobama sustavno se bave domovi socijalne skrbi i to tri u vlasništvu Županije i šest privatnih domova.

Osim ustanova socijalne skrbi na području Osječko baranjske županije srb pružaju i obiteljski domovi, njih 24 (stanje 31. prosinca 2014. godine) te udomiteljske obitelji (144 u 2013. godini, za 2014. godinu podaci nisu dostupni) koji pružaju smještaj i potrebnu skrb starijim osobama. Pored usluga smještaja i cjelovite brige o starijim i nemoćnim osobama ustanove pružaju i usluge pomoći i njege u kući kroz pomoć u kućanskim poslovima, odlascima u nabavku hrane i lijekova, održavanja osobne higijene te u pripremi i dostavi obroka.

Primjenom Zakona o socijalnoj skrbi od 1. siječnja 2014. godine, usluge pomoći u kući u okviru programa Ministarstva socijalne politike i mladih "Dnevni boravak i pomoć u kući" više nisu besplatne za sve korisnike, jer se počeo primjenjivati dohodovni cenzus te se stoga očekuje smanjenje broja korisnika.

Na području Županije ne postoji niti jedan centar za pomoć u kući, već te usluge, osim već navedenih domova za starije i nemoćne osobe, pružaju i različite udruge.

Usluge pomoći u kući na području Županije pruža u najvećem obimu Crveni križ, ali i ostale udruge koje ih provode u okviru projekata, što ne osigurava kontinuirano financiranje usluge.

Županija je sufinancirala sljedeće projekte iz županijskog proračuna u okviru financijskih mogućnosti u 2012. godini, a tijekom 2013. godine su ponovo dodijeljena sredstva istim udrugama, s izuzetkom Udruge matice umirovljenika "Satnica"²⁵:

- Matica umirovljenika Hrvatske "Beli Manastir" s programima Društvena briga o starijim i nemoćnim osobama - socijalna skrb na djelu te Pomoć bolesnima i nemoćnima u trećoj dobi,
- Udruga matice umirovljenika "Satnica" s programima Zdravo i aktivno starenje te Božićna priča darivanje staračkih domaćinstava,
- Udruga umirovljenika Općine Kneževi Vinogradi s programom SOS za stare, nemoćne i bolesne,
- Mirovna grupa "Oaza" Beli Manastir s programom Pomoć starim i nemoćnim osobama,
- Udruga za psiho-socijalne potrebe "Amadea" s programom Dnevni boravak za starije osobe,
- Udruga Sv. Vinka Paulskog - Konferencija Svih Svetih Đakovo s programom Pomoć ljudima u potrebi i Konferencija Sv. Josipa Radnika Belišće s programom Radosno u novi dan,
- Ženska udruga "Izvor" - Kneževi Vinogradi s programom Pomoć starijim, nemoćnim i siromašnim osobama na pustarama Baranje te projektom Izvaninstitucionalna skrb - geronto skrb u kući.

Županija je u 2014. godini sufinancirala projekte udruga koji skrbe za starije i nemoćne osobe:

- Katolička udruga "Veronikin rubac" s programom Skrb za starije i nemoćne osobe u njihovu domu u duhu katoličke tradicije,
- Matica umirovljenika Grada Osijeka s programom Zlatno doba starosti,
- Matica umirovljenika Hrvatske Udruga Beli Manastir s programom Ljudi u trećoj životnoj dobi,
- Udruga umirovljenika grada Beli Manastir s programom Senzibiliziranje javnosti i društvenih institucija na promicanju prava i poboljšanju kvalitete života starijih osoba,
- Mirovna grupa "Oaza" Beli Manastir s programom Pomoć starim i nemoćnim osobama,
- Udruge Sv. Vinka Paulskog - konferencije u Bilju i Belišću s programima Pomoći moramo i Milosrdna ljubav osvaja svijet,
- Udruga za psiho-socijalne potrebe AMADEA s programom Dnevni boravak za starije i osamljene.

U 2013. godini odlukom Župana dodijeljeno je 21.500,00 kn za 7 različitih programa umirovljeničkih udruga te 12.000,00 kn za 5 programa udruga pod zajedničkim nazivom "Kvaliteta života starih osoba". U 2014. godini odlukom Župana dodijeljeno je 5.000,00 kn za 4 različita programa umirovljeničkih udruga te još 15.000,00 kn za 3 programa udruga pod zajedničkim nazivom "Kvaliteta života starih osoba".

Dodatno, Županija dodjeljuje jednokratne pomoći umirovljenicima s mirovinom u iznosu 1.200 kuna i manje, u visini od 150 kn po umirovljeniku. Tijekom 2013. godine bilo je isplaćeno 902.550,00 kn za 6.017 umirovljenika, dok je tijekom 2014. godine bilo isplaćeno 937.800,00 kn za 6.252 umirovljenika.

²⁵ Informacija o stanju socijalne skrbi i poslovanju ustanova socijalne skrbi čiji je osnivač Osječko-baranjska županija u 2012. i Izvješće o izvršenju programa javnih potreba u djelatnosti socijalne skrbi na području OBŽ za 2013. godinu

U području brige o starijim i nemoćnim osobama uočava se manjak pojedinih usluga koje bi bile korisne u svakodnevnom životu i koje bi smanjile probleme starijoj populaciji i njihovim obiteljima. To se prvenstveno odnosi na nedostatak dnevnih boravaka za starije koji bi brinuli o korisnicima dok im je obitelj na poslu, zatim nedostatak palijativne skrbi prvenstveno u obliku hospicija koji bi osigurao dostojanstvo osoba u terminalnoj fazi bolesti, ali i olakšao njihovim obiteljima koje nisu adekvatno educirane za brigu o takvoj vrsti bolesnika i koje za to nemaju niti osnovnih tehničkih uvjeta. Početkom rada Udruga Palia na području Županije pokrenuta je inicijativa za organiziranjem palijativne skrbi i već su vidljivi prvi učinci provedbe, to bi u narednom periodu trebalo aktivno doprinositi kvalitetnijoj brizi o starijim osobama.

Udruga Palia osnovana je 2009. godine s ciljem informiranja javnosti o pojmu palijativne skrbi, o samoj problematici i o mogućim načinima poboljšanja palijativne skrbi u našoj zemlji.

Palijativna skrb je pristup koji poboljšava kvalitetu života bolesnika i njihovih obitelji suočenih s problemima uslijed smrtonosne bolesti. Palijativna skrb je interdisciplinarna, ona nudi zbrinjavanje pacijenta gdje god da se za njega skrbi, bilo kod kuće ili u ustanovi.

Palijativna skrb kao zdravstvena djelatnost još uvijek nije u Mreži javne zdravstvene službe. Udruga i volonteri imaju ulogu osvijestiti potrebu za tim i ukazati na ovaj veliki javnozdravstveni problem.

Prvih godina Udruga je aktivno radila na upoznavanju javnosti o tome što je to uopće palijativna skrb, kome je sve potrebna i koliko je važna. U sklopu akcije "Ostani uz mene" napravili su niz javnih tribina, predavanja i prezentacija u javnim medijima. Da bi senzibilizirali što više građana, uz pomoć brojnih udruga s područja Grada i Županije, napravili su zajedničku predstavu u HNK-u Osijek s motom "Za bolju palijativnu skrb".

Kako bi palijativnim bolesnicima i članovima njihovih obitelji pružili psihološku podršku, organizirali su art-radionice na kojima su izrađivali kostime za predstave, salvet tehnikom izrađivali su različite predmete koje su poklanjali drugim bolesnicima, bavili su se biblioterapijom (ciljanim čitanjem određenih književnih tekstova), vodili su i vode grupe za psihološku pomoć te su radili na osnaživanju pojedinaca i obitelji.

U zadnje 3 godine počeli su se intenzivno baviti uvođenjem volontera u palijativnu skrb, pripremom, edukacijom i organizacijom posjeta u kući bolesnika, a uz podršku patronažne službe Doma zdravlja Osijek. Održali su 3 dvomjesečna tečaja za grupe volontera.

Svake godine, 12. listopada organiziraju obilježavanje Svjetskog dana palijative skrbi prigodnim okruglim stolom, tribinom ili nekom akcijom. Sudjeluju na Sajmu zdravlja, Danu udruga te na različitim humanitarnim akcijama.

Kao rezultat svih tih aktivnosti, od 2011. godine u okviru Doma zdravlja Osijek djeluje ambulanta za palijativnu skrb koja je 2013. godine prerasla u Centar za koordinaciju palijativne skrbi Osječko-baranjske županije. U okviru Centra djeluje i posudionica pomagala (štake, invalidska kolica, kreveti i dr. pomagala)

U veljači 2014. godine imenovan je i Županijski Tim za palijativnu skrb.

U 2014. godini organizirane su stručne edukacije za pristup palijativnom bolesniku za radnike zdravstvenih i socijalnih ustanova, patronažne sestre, sestre iz ustanova za zdravstvenu njegu, za volontere. Kroz edukaciju je prošlo više od 60 osoba.

Katolička udruga Veronikin rubac Osijek osnovana je u prosincu 2006. godine s ciljem da pomogne starijim i nemoćnim osobama na području grada Osijeka i šire, nematerijalno, tj. darivanjem svoga rada i slobodnog vremena. Kako je stanovništvo na našem području sve starije, to je potreba za zbrinjavanjem u njihovim domovima sve veća. Osobama starije životne dobi je potrebno da znaju da će ih netko posjetiti, popričati s njima, pomoći pri održavanju higijene prostora i osobne higijene i sl. te se na taj način vraćaju s ruba očaja i beznađa.

Usprkos dobroj organizaciji društva u pružanju usluga (zdravstvena njega, pomoć i njega u kući - gerontodomaćica) materijalni i ljudski resursi su ograničeni, a potrebe iz dana u dan su sve veće. Velika zapreka u ostvarivanju prava korisnika je ograničen imovinski cenzus, a posebice za one čija primanja tek neznatno prelaze utvrđeni iznos. Udruga može brzo intervenirati te svojim uslugama premostiti vrijeme od evidentirane potrebe do realizacije društveno organizirane zdravstvene skrbi ili smještaja.

Svi članovi Udruge sastaju se jednom mjesečno kako bi izmijenili iskustva, dogovorili rješenje uočenih problema i pomogli jedni drugima u rješavanju istih. Ovi sastanci ujedno služe kao podloga za edukaciju novih članova.

U svom radu dobro surađuju s Centrom za socijalnu skrb Osijek, HZZO-om, patronažnom službom Doma zdravlja Osijek, Udrugom volontera, Crvenim križem, Caritasom i ostalim udrugama koje se bave humanitarnim radom.

U 2012. godini Udruga je pružila 2966 usluga kroz 2418 sati rada na terenu. Početkom godine Udruga ima 71 člana, s tim da se sve više javljaju mladi koji se žele uključiti u humanitarni rad. Evidentirano je 245 korisnika usluga, a u samom tretmanu je bilo 132 korisnika budući da su neki korisnici preminuli, smješteni u obitelji hranitelja ili u dom, a rijetkima je zbog poboljšanja zdravstvenog stanja prestala potreba za pružanjem usluge. Raspolazu s 55 pomagala (bolesnički kreveti, hodalice s kotačima, hodalice obične, prenosivi toaleti, invalidska kolica, toaletna kolica) koja posuđuju korisnicima bez naknade.

Kako Udruga radi vrlo osjetljive poslove, potrebit je osobni rast u smislu osposobljavanja za rad te edukacije o volonterstvu i načinu zaštite pojedinca od emocionalnih trauma. Jednom godišnje svi članovi koji to mogu izdvoje se iz svoje sredine na dan ili dva, i to vrijeme iskoriste za svoju duhovnu obnovu i obnovu Udruge. U rujnu 2012. godine posjetili su Tekije kod Petrovaradina gdje su imali predavanje o sebedarju.

U 2013. godini Udruga je pružila 2603 usluge kroz 2489 sati rada na terenu. Udruga ima 75 članova. Evidentirano je 262 korisnika usluga, a stalnu skrb pružali su za 138 korisnika. Raspolazu s 55 pomagala. Prisustvovali su na 6 stručnih predavanja kako bi osigurali da volonteri što kvalitetnije i sadržajnije rade s korisnicima. Tijekom cijele godine surađivali su s Udrugom Palia-Centar. Održali su zajednički sastanak s njihovim volonterima te su se uključili u zajedničku posudionicu kako bolesničkih postelja, tako i u drugih pomagala u vlasništvu Udruge.

U listopadu 2013. godine boravili su u svetištu "Marie Jude" u Mađarskoj. Tom prigodom posjetili su hospicij za djecu i hospicij za odrasle, a koji su smješteni u Pečuha.

U 2014. godini Udruga je pružila 4579 usluga kroz 3246 sati rada na terenu. Udruga ima 78 članova. Evidentirano je 279 korisnika usluga, a stalnu skrb pružali su za 142 korisnika. Raspolazu s 57 pomagala.

U svibnju 2014. godine posjetili su Assisi te su se obogatili ljepotama krajolika i djelovanjem Sv. Franje. Ova duhovna obnova posebno je doprinijela velikom zadovoljstvu svih onih koji su putovali, ali i onih kojima su ovako obnovljene osobe pružale usluge.

U želji da svojim korisnicima pruže što kvalitetniju uslugu, u suradnji s Udrugom "Vaga", prijavili su se na natječaj EU-e za Dnevni boravak starijih osoba u Osijeku.

Rad Udruge financijski su potpomagali Osječko-baranjska županija i grad Osijek za nabavku različitih pomagala, a određene proizvode i usluge donirali su Trgovačka kuća Lidl, Elektromodul Osijek te "Glas Slavonije" koji svakodnevno u rubrici djelovanja udruga na području Grada oglašava i njihovu djelatnost i građani koji svojim dobrovoljnim priložima pridonose uspješnom radu Udruge.

Hrvatski Crveni križ Društvo Crvenog križa Osječko-baranjske županije

Gradsko društvo Crvenog križa Donji Miholjac, u razdoblju od 1. siječnja do 30. travnja 2014. godine provodilo je program "Dnevni boravak i pomoć u kući starijim osobama" a koji se provodi na području grada Donjeg Miholjca i općina Viljevo, Podravska Moslavina, Magadenovac i Marijanci od 2007. godine. Pruženo je 14.452 usluge kroz 4.614 obilazaka za 183 korisnika.

Od svibnja 2014. godine GDCK Donji Miholjac provodilo je projekt "Organizirane dnevne aktivnosti za starije osobe" u Donjem Miholjcu. Projekt je obuhvaćao 50-ak osoba starije životne dobi, a financiralo ga je Ministarstvo socijalne politike i mladih.

Isti program provodilo je i GDCK Valpovo. Kroz program je zaposleno 12 osoba. U program do 30. travnja 2014. godine bilo je uključeno je 150 korisnika, a od 1. lipnja kada je potpisan novi ugovor, pa do kraja godine program je koristilo 35 osoba s područja Grada Valpova i općina Bizovac i Petrijevci. Ukupno je obavljeno 3.628 obilazaka te je pruženo 9.047 usluga.

Korisnici u dnevnom boravku imaju različite aktivnosti kao što su ručni rad, kreativne radionice, pjevanje, tjelovježba i društvene igre. Organizirana su predavanja na različite teme, a jednom mjesečno provedena je akcija mjerenja tlaka i šećera u krvi na koje je u prosjeku dolazilo 10-15 starijih osoba.

Od lipnja 2014. godine GDCK Donji Miholjac provodilo je program "Pomoć u kući starijim osobama" u koji je uključeno 60-ak korisnika. Program je financiran iz sredstava Ministarstva.

Kako bi se pomaglo starijim i bolesnim osobama koje žive same, u GDCK Donji Miholjac zaposleno je 6 osoba mlađih od 29 godina putem mjere Mladi za zajednicu te 1 muška starija osoba. Projekt je financiran od strane Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

Od 1. studenog 2014. godine GDCK Donji Miholjac započelo je s provedbom projekta "Prevenција socijalne isključenosti starijih osoba" u sklopu kojega se vrši prijevoz starijih osoba u zdravstvene i javne ustanove i institucije u/i izvan Donjeg Miholjca (Klinički bolnički centar Osijek i Opća bolnica Našice) te pravno informiranje u svrhu sprečavanja zloupotrebe ugovora o doživotnom/dosmrtnom uzdržavanju. Trajanje projekta je 12 mjeseci, a na provedbi su zaposlene 2 osobe na nepuno radno vrijeme.

Program "Pomoć u kući" provodilo je i Općinsko društvo Crvenog križa Darda koje je u 2014. godini pružilo 3. 972 usluge za 49 korisnika.

GDCK Osijek organizira i provodi razne oblike socijalnog rada. Pružena je pomoć starim i nemoćnim osobama, i to najčešće dostavom obroka u kuću i dobrosusjedskom pomoći (plaćanje računa, pospremanje kuće, odlazak u nabavku i dr.), a u čemu veliku ulogu imaju volonteri i članovi koji su u kontaktu s građanima. Pruženo je 41.337 usluga dostave obroka u kuću s dnevnim prosjekom od 113 korisnika, te 455 usluga koje se odnose na dobrosusjedsku pomoć za 214 korisnika. U ove aktivnosti bilo je uključeno 17 radnika i volontera Gradskog društva.

Visoki udio starijeg stanovništva u ukupnoj demografskoj strukturi te visoka stopa rasta starijeg stanovništva ukazuje na povećanje potrebe za brigom i skrbi o osobama treće životne dobi u Osječko-baranjskoj županiji. Posljedično, institucionalna i izvaninstitucionalna ponuda usluga socijalne skrbi za navedenu ciljanu skupinu morat će se sustavno razvijati i unapređivati.

Informacije s terena pokazale su da postoji velik broj osoba treće životne dobi kojima bi korištenje programa pomoći u kući poboljšalo osnovne životne uvjete. Radi se pretežno o jednočlanim ili dvočlanim kućanstvima bez obiteljske pomoći ili potpore. Zbog starosti i/ili nepokretnosti nisu u mogućnosti samostalno zadovoljavati svoje svakodnevne potrebe kao što su kupovina namirnica, kuhanje, plaćanje režija te kupovina lijekova. Velik broj osoba treće životne dobi je izoliran i marginaliziran zbog obiteljskih i ekonomsko-socijalnih uvjeta življenja. Korištenjem predviđenih izvaninstitucionalnih usluga njihova bi socijalna uključenost bila povećana.

Analiza prikupljenih podataka pokazuje da znatan broj starijih osoba živi bez ikakve obiteljske ili institucionalne potpore ili eventualno koristi isključivo osnovne usluge centara za socijalnu skrb. Postojeći izvaninstitucionalni oblik skrbi poput dostave toplih obroka nije dovoljno organiziran izvan gradske jezgre, a dostava rabljene odjeće i obuće, posudba medicinskih pomagala te pružanje pomoći u kući nisu sustavno organizirani. Geografska udaljenost općina i prigradskih naselja od institucija koje pružaju socijalne usluge, onemogućava potencijalne korisnike iz ruralnih sredina da ostvare svoja prava.

Za očekivati je da će se briga o starijim i nemoćnim osobama na području Županije razvijati ovisno o generalnoj određenosti društva da se težište skrbi iz institucija prenese na izvaninstitucionalne oblike skrbi čime bi postali efikasniji, jeftiniji i obuhvatili bi veći dio populacije kojoj je potrebna pomoć.

Potrebne socijalne usluge za starije i nemoćne osobe:

Radna skupina za socijalno planiranje je odabrala usluge koje su realne za provedbu te su one koncentrirane na cilj povećanja kvalitete života i dostojnog starenja:

- Širenje usluge pomoć u kući (posebice dostave toplih obroka) u ruralnim područjima
- Organiziranje dnevnih boravaka za starije u gradovima
- Organiziranje palijativne skrbi koja bi uključivala i otvaranje hospicija
- Osiguravanje pravnih savjeta i zaštite prava starijih osoba te sprečavanje zlostavljanja i iskorištavanja starijih osoba.

10.5. Nezaposlene osobe

Područni ured Hrvatskog zavoda za zapošljavanje osigurava novčane naknade za nezaposlene koji za to ispunjavaju uvjete i brojne usluge vezane za pronalaženje i zadržavanje zaposlenja, te privremeno zapošljavanje putem mjera aktivnog tržišta rada kao što su javni radovi. Tijekom prosinca 2014. godine 4.166 nezaposlenih osoba (11,9% od ukupnog broja nezaposlenih) koristilo je novčanu naknadu.²⁶

Osim pružanja naknade za nezaposlene, savjetovanja i programa usavršavanja, HZZ-ove mjere aktivnog tržišta rada glavna su aktivnost podrške za nezaposlene. U Županiji trenutačno ne postoje druge usluge podrške za nezaposlene osobe koje bi trajno pružale podršku ovoj skupini.

Nezaposlene osobe koje su prijavljene u HZZ-e ostvaruju prava na: informiranje o dostupnim poslovima; savjetovanje o mogućnostima ostvarenja karijere uključujući procjenu dodatnog obrazovanja potrebnog za ispunjavanje zahtjeva tržišta rada; procjenu radnih sposobnosti; pravno savjetovanje; radionice čiji je cilj povećati zapošljivost nezaposlenih; posredovanje kod poslodavaca i osiguravanje naknade za nezaposlene koji ispunjavaju potrebne zakonske uvjete.

U Županiji je bilo 5.088 korisnika mjera aktivne politike zapošljavanja, odnosno 13,9% od ukupnog broja nezaposlenih²⁷, a koji su bili korisnici sljedećih mjera:

- potpore za zapošljavanje 882 (360 novouključenih)
- potpore za samozapošljavanje 971 (331 novouključenih)
- potpore za usavršavanje 0
- obrazovanje nezaposlenih 95 (85 novouključenih)
- stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa 2.124 (967 novouključenih)
- javni radovi 1.002 (562 novouključenih)
- potpore za očuvanje radnih mjesta 14 (10 novouključenih).

²⁶ HZZ, Područni ured Osijek, Mjesečni statistički bilten, prosinac 2014.

²⁷ Hrvatski zavod za zapošljavanje, Godišnjak 2014., svibanj 2015., Prilog 5a i 5b

Korisnika mjera iz nacionalnog programa za Rome/ Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005. - 2015. u 2014. godini ukupno je bilo 447, što je skoro polovica od ukupnog broja od 783 korisnika u RH. Na temelju ovih podataka može se zaključiti da je Područni ured Osijek s ispostavama u Županiji bio aktivniji u provođenju mjera za Rome od drugih županija s većim brojem pripadnika romske nacionalne manjine, kao što su Međimurska županija (117 korisnika mjera) i Grad Zagreb (109 korisnika mjera).

U Županiji mjere su uključivale 445 korisnika javnih radova, jednog korisnika sufinanciranja zapošljavanja i jednog korisnika sufinanciranja samozapošljavanja.

Na području Županije se aktivno razvija socijalno poduzetništvo kroz udruge i zadruge te se očekuje da će dio dugotrajno nezaposlenih osoba i pripadnika teško zapošljivih skupina naći svoje mjesto u projektima socijalnog poduzetništva.

Utvrđene potrebe za uslugama za nezaposlene osobe

Glavna županijska radna skupina istaknula je potrebu za sljedećim uslugama za dugotrajno nezaposlene osobe:

- Motivacijske radionice, osnaživanje, informiranje, savjetovanja
- Uključivanje u udruge i edukacije za traženje posla
- Prekvalifikacije i dopunska obuka
- Posredovanje između poslodavaca i nezaposlenih osoba.

10.6. Osobe bez prihoda za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba

Relativna stopa siromaštva redovito se prati na državnoj razini pomoću standardne EU metodologije, prema kojoj se smatra da osoba u riziku od siromaštva je osoba koja živi u kućanstvu u kojemu je raspoloživi dohodak manji od 60% od prosječnog dohotka u Državi. Budući da sustav praćenja rizika od siromaštva ne postoji na županijskoj razini, potrebno je pratiti druge dostupne pokazatelje, prvenstveno udio novčanih naknada građanima o kojima redovito izvještavaju centri za socijalnu skrb, ali i Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje i ostala tijela javne uprave, jer ti podaci ukazuju na rizične društvene skupine i područja u Županiji u kojima je rizik od siromaštva veći od prosjeka u RH.

Osječko-baranjska županija bila je druga u Hrvatskoj s čak 5,1% udjela stanovnika koji su primali pomoć za uzdržavanje u 2012. godini, dok je nacionalni prosjek bio 2,6%. Prema podacima centara za socijalnu skrb s područja Županije, u 2013. godini je odobreno 6.805 pomoći za uzdržavanje kojima su obuhvaćene ukupno 15.852 osobe. Od ukupnog broja obuhvaćenih osoba, njih 7.190 su radno sposobne nezaposlene osobe, od kojih je 3.396 žena, 221 prognanik, 1.247 povratnika i 1.815 pripadnika romske nacionalne manjine, a skoro polovica (3.023) ih je nezaposlena duže od tri godine. Ovi podaci ukazuju na potrebu za razvijanjem mjera usmjerenih na dugotrajno nezaposlene osobe, koje su navedene i u prethodnom poglavlju o nezaposlenim osobama.

U 2014. godini se pomoć za uzdržavanje zamjenjuje zajamčenom minimalnom naknadom prema odredbama novog Zakona o socijalnoj skrbi ("Narodne novine" broj 157/13. i 152/14.). Zajamčena minimalna naknada (ZMN) je pravo na novčani iznos kojim se osigurava zadovoljavanje osnovnih životnih potreba samca ili kućanstava koji nemaju dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba. Iznos ZMN-a za samca utvrđuje se u iznosu od 100% osnovice (800 kn), dok se za kućanstvo utvrđuje u iznosu koji predstavlja zbroj udjela za svakog člana kućanstva, s tim da udjeli članova kućanstva iznose: za samohranog roditelja 100% (800 kn), za odraslog člana kućanstva 60% (480 kn) i za dijete 40% (320 kn). Prema podacima centara za socijalnu skrb s područja Županije, u 2014. godini je odobreno 6.593 zajamčene minimalne naknade.

Podatci o primateljima dječjih doplata također ukazuju na siromaštvo obitelji s djecom. Osječko-baranjska županija je na vodećem mjestu u Hrvatskoj po broju korisnika dječjeg doplatka (12.143) i broju djece obuhvaćene ovim doplatkom (22.122) u prosječnoj mjesečnoj svoti od 350 kuna.²⁸

Županija već duži niz godina, točnije od 2003. godine izdvaja znatna financijska sredstva za jednokratne pomoći socijalno ugroženim građanima.

U 2014. godini Županija je dodijelila jednokratne pomoći u iznosu od 1.406.050,00 kuna za 2.728 korisnika (podneseno 3.206 zahtjeva). Pomoći su iznosile prosječno 518,00 kuna. Uz pomoći dodijeljene iz programa jednokratnih pomoći, jednokratna pomoć dodijeljena je i za 31 obitelj iz sredstava pričuve županijskog proračuna za 2014. godinu u ukupnom iznosu od 63.170,00 kuna, po rješenju župana u iznosima do 5.000 kuna (Informacija o stanju socijalne skrbi i poslovanju ustanova socijalne skrbi čiji je osnivač OBŽ za 2014. godinu).

U 2013. godini Županija je dodijelila jednokratne pomoći u iznosu od 1.081.100,00 kuna za 2.391 korisnika (podneseno 2.777 zahtjeva). Pomoći su iznosile prosječno 463,00 kune. Uz pomoći dodijeljene iz programa jednokratnih pomoći, jednokratna pomoć dodijeljena je i za 50 obitelji iz sredstava pričuve županijskog proračuna za 2013. godinu u ukupnom iznosu od 101.600,00 kuna, po rješenju župana u iznosima do 5.000 kuna.²⁹

Isto tako, u 2012. godini Županija je dodijelila jednokratne pomoći u iznosu od 830.450,00 kuna za 1.828 korisnika (podneseno 2.160 zahtjeva). Pomoći su iznosile prosječno 457,00 kuna. Uz pomoći dodijeljene iz programa jednokratnih pomoći, jednokratna pomoć dodijeljena je i za 36 obitelji iz sredstava pričuve županijskog proračuna za 2012. godinu u ukupnom iznosu od 74.500,00 kuna, po rješenju župana u iznosima do 5.000 kuna.³⁰

Promatrajući navedene podatke u razdoblju od 2012.-2014. godine vidljivo je da je sve veći broj građana u socijalno zaštitnoj potrebi, što je vidljivo iz sve većeg broja podnesenih i odobrenih zahtjeva, a isto i kroz sve veća izdvajanja Županije za navedene potrebe.

U pružanju pomoći siromašnim građanima tradicionalno su najaktivniji Caritas i Crveni križ (dostava toplih obroka, paketa hrane, higijenskih potrepština i dr.).

Pučka kuhinja **Caritasa Đakovačko-osječke nadbiskupije** je u tijeku 2014. godine pripremila i podijelila ukupno 65.570 kuhana obroka - prosječno dnevno za 180 korisnika. Cijena jednog obroka iznosila je oko 18,00 kuna. Dakle, ukupna vrijednost podijeljenih obroka u Pučkoj kuhinji iznosila je 1.146.021,24 kune.

U tijeku 2013. godine pripremljeno je i podijeljeno ukupno 65.523 kuhana obroka - prosječno dnevno za 180 korisnika. Cijena jednog obroka iznosila je 18,00 kuna. Dakle, ukupna vrijednost podijeljenih obroka u Pučkoj kuhinji iznosila je 1.179.414,00 kuna.

Troškove Pučke kuhinje u 2014. godini financirali su Osječko-baranjska županija u iznosu od 200.000,00 kuna, Grad Osijek u iznosu od 266.816,00 kuna te su korištena vlastita sredstva Caritasa u iznosu od 679.205,24 kune pribavljena od projekata - novčanih darova, Đakovačko-osječke nadbiskupije, prihoda od prodaje i ostalih donatora. Ukupno prikupljena sredstva Caritasa u 2014. godini iznosila su 1.146.021,24 kune.

Troškove Pučke kuhinje, osim Osječko-baranjske županije s dodijeljenih 200.000 kuna u 2013. godini financirali su Grad Osijek u iznosu od 283.920,00 kuna te su korištena vlastita sredstva Caritasa u iznosu od 788.707,34 kune pribavljena od projekata - novčanih darova, Đakovačko-osječke nadbiskupije, prihoda od prodaje i ostalih donatora. Ukupno prikupljena sredstva Caritasa u 2013. godini iznosila su 1.272.627,34 kune.³¹

²⁸ Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, godina XII, broj 1/2014

²⁹ Informacija o stanju socijalne skrbi i poslovanju ustanova socijalne skrbi čiji je osnivač OBŽ za 2013. godinu

³⁰ Informacija o stanju socijalne skrbi i poslovanju ustanova socijalne skrbi čiji je osnivač OBŽ za 2012. godinu

³¹ Izvješća o izvršenju programa javnih potreba u djelatnosti socijalne skrbi na području OBŽ za 2013. i 2014.g.

Na području djelovanja **Društva Crvenog križa Osječko-baranjske županije** djeluju tri pučke kuhinje i to pri gradskim društvima Crvenog križa Đakovo, Osijek i Valpovo, i sve imaju implementiran HACCAP sustav. Pravo na besplatan obrok u pučkoj kuhinji mogu ostvariti korisnici kojima je to pravo priznato putem centara za socijalnu skrb, a prema kriterijima utvrđenim Zakonom o socijalnoj skrbi ili prema odluci jedinica lokalne samouprave. Topli obrok se dostavlja, prema utvrđenim kriterijima uz plaćanje, i starim, bolesnim i nemoćnim članovima Crvenog križa koji žive sami i nisu u mogućnosti osigurati si kvalitetan obrok, a nemaju pravo na besplatan topli obrok. Većini korisnika pučke kuhinje topli obrok se dostavlja u njihov dom, jer se radi o starijim i slabo pokretnim osobama. Rad pučkih kuhinja prikazan je u tablici.

<i>Godina</i>	<i>Broj korisnika (dnevni prosjek)</i>	<i>Ukupan broj obroka</i>	<i>Broj korisnika kojima je obrok dostavljan u kuću (dnevni prosjek)</i>	<i>Ukupan broj obroka koji je dostavljan po kućama</i>
2012.	331	120.827	271	98.816
2013.	346	126.180	324	118.209
2014.	387	126.352	351	101.373

Izvor: GD CK Osijek

Pučke kuhinje značajan su kapacitet i u slučaju elementarnih nepogoda i katastrofa.

Utvrđene potrebe za uslugama za osobe bez osnovnih prihoda:

- Uz osiguravanje novčanih naknada za zadovoljenje osnovnih životnih potreba, usluge treba usmjeriti na motiviranje i osnaživanje dugotrajno nezaposlenih, jer je zapošljavanje najsigurniji izlaz iz siromaštva
- Sufinanciranje troškova školovanja djece, materijalna pomoć u hrani i odjeći te dostava toplih obroka obiteljima s više djece
- Edukacija za upravljanje obiteljskim financijama.

10.7. Branitelji iz Domovinskog rata

Mirovine za 7.715 branitelja i članova njihovih obitelji osigurava Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (od toga je 6.425 invalidskih mirovina i 1.263 obiteljskih, dok je 27 u kategoriji najnižih prema čl. 31 st. 3. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji/2005).³²

Osječko-baranjska županija je treća po broju korisnika braniteljskih mirovina u Republici Hrvatskoj, nakon Splitsko-dalmatinske županije i Grada Zagreba.

Većinu ostalih prava branitelji osiguravaju preko Ministarstva branitelja, osim dosadašnjeg prava na opskrbninu koje je od 1. siječnja 2014. godine prevedeno u pravo na zajamčenu minimalnu naknadu putem centara za socijalnu skrb, za osobe koje nemaju dovoljno sredstava za zadovoljenje osnovnih životnih potreba.

Županijski Centar za psihosocijalnu pomoć uključuje jedan mobilni tim koji pruža podršku u kriznim situacijama u domovima branitelja, a također pruža i savjetovanje braniteljima i njihovim obiteljima.

U 2014. godini Županija je izdvojila 140.000,00 kuna za financiranje 20 programa braniteljskih udruga po natječaju, a kroz Program financiranja programskih aktivnosti udruga od interesa za OBŽ te još 19.000,00 kn za 7 programa braniteljskih udruga temeljem rješenja župana, dok je u 2013. godini Županija izdvojila 167.000,00 kuna za financiranje 17 programa braniteljskih udruga po natječaju, a kroz navedeni Program te još 9.500,00 kn za 4 programa braniteljskih udruga temeljem rješenja župana.

³²Statističke informacije-HZMO-a, godina XII, broj 1/2014

U sklopu Centra za profesionalnu rehabilitaciju u Osijeku djeluje Centar za stradalnike Domovinskog rata. Centar za dio udruga proisteklih iz Domovinskog rata (HVIDRA-a - županijska organizacija, Udruga veterana Domovinskog rata "Kune", Hrvatsko društvo logoraša srpskih koncentracijskih logora) osigurava prostorne, psihosocijalne i sportsko - rehabilitacijske preduvjete za izvršenje programskih ciljeva udruga. To se prije svega odnosi na logističku potporu u smislu osiguranja poslovnog prostora za obavljanje administrativno-tehničkog dijela rada udruga, sudjelovanja ili potpore različitim programima psihosocijalne pomoći koje organiziraju udruge, kao i na neposrednu savjetovališnu i psihosocijalnu pomoć članovima udruga. Pomoć se pruža i različitim kategorijama stradalnika iz Domovinskog rata, a u okviru postojećih programa/projekata koje Centar provodi kao dio redovite djelatnosti.

Na području Osječko-baranjske županije djeluje veliki broj udruga koje okupljaju i koje se skrbe za braniteljsku populaciju te za njihove obitelji. U nastavku dajemo prikaz rada nekih od njih.

Udruga 100%-tnih hrvatskih ratnih vojnih invalida I. skupine osnovana je 10. prosinca 2001. godine u Zagrebu. Cilj osnivanja Udruge je okupljanje 100%-tnih HRVI I.-skupine radi promicanja i ostvarivanja zajedničkih interesa u socijalnom i pravnom položaju. Udruga djeluje na području Republike Hrvatske u 20 županija i gradu Zagrebu putem svojih županijskih koordinatora. Sjedište Udruge je u Osijeku.

Udruga je do sada organizirala 11. zdravstveno-savjetodavnih simpozija na kojima su predavači bili eminentni pravni i medicinski stručnjaci iz različitih područja medicine. Cilj simpozija je upoznati najteže hrvatske ratne invalide i članove njihovih obitelji o pravnim mogućnostima kao i o novim mogućnostima liječenja, preventivnog djelovanja, održavanja postojećeg zdravstvenog stanja i poboljšanje kvalitete života članova Udruge i članova njihovih obitelji. Na simpozijima je sudjelovalo 98 predavača na 77 tema.

Proveden je program "Put istine o Domovinskom ratu" u sjećanje na žrtve Vukovara 2007. godine, u sjećanje na žrtve Škabrnje 2008. godine, u obilježavanju obljetnice "Bljesak" 2009. godine, u obilježavanju obljetnice "Oluja" 2010. godine, u sjećanje na "12 redarstvenika" u Borovu selu u 2011. godini, u sjećanje na žrtve u Baćinu 2012. godine kao i obilježavanje početka Domovinskog rata u Pakracu u 2013. godini. Cilj ovog programa je podsjetiti na zločine koje je počinio agresor u Domovinskom ratu da se žrtve ne bi zaboravile, kao i obilježiti pobjedonosne akcije Hrvatske vojske i policije u Domovinskom ratu.

Udruga je pokrenula i projekt "Sport i rekreacija u centrima za rehabilitaciju", u suradnji s partnerom Hrvatskim paraolimpijskim odborom, koji je u 2012. godini proveden u Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju u Varaždinskim Toplicama, a u 2013. godini u Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju u Daruvarskim Toplicama. Članovi Udruge i sportaši osobe s invaliditetom prezentiraju mogućnosti sporta i sportske rekreacije osoba s invaliditetom u cilju da sport i rekreacija postanu sastavni dio rehabilitacije osoba s invaliditetom.

Snimljeni su i dokumentarni filmovi: "Prvih 10. godina" o radu Udruge, "Doprinos 100%-tnih HRVI I skupine razvoju paraolimpijskog sporta" o članovima Udruge - sportašima osobama s invaliditetom, "Sport i rekreacija u centrima za rehabilitaciju" o razvoju paraolimpijskog sporta kao i dokumentarni film "Život" o životu HRVI 100% I. skupine i članovima njihovih obitelji.

Predstavnici Udruge od 2004. godine, u suradnji s Ministarstvom branitelja i Vojnim ordinarijatom u RH, sudjeluju na Međunarodnom hodočašću Hrvatske vojske i policije u Lourdes. Do sada su na hodočašćima u Lourdes sudjelovala 54 člana Udruge.

Od 2004. godine, zahvaljujući suradnji s Vojnim ordinarijatom u RH, članovi Udruge i članovi njihovih obitelji sudjeluju na hodočašćima katolika vojno-redarstvenih snaga RH u Mariji Bistrici. Od 2005. godine članovi Udruge i članovi njihovih obitelji sudjeluju na hodočašćima hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji koje organizira Ministarstvo branitelja u suradnji s Vojnim ordinarijatom u RH.

Predstavnici Udruge sudjelovali su u prigodi 15. obljetnice međunarodnog priznanja Republike Hrvatske na hodočašću u Vatikan kako bi zahvalili Svetom Ocu za priznanje Republike Hrvatske. Hodočašće je organizirao Vojni ordinarijat zajedno s Vladom RH i Ministarstvom obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

Zahvaljujući suradnji s nadležnim institucijama i potpisanom sporazumu HRVI 100% I. skupine omogućeno je liječenje u hiperbaričnoj komori Instituta pomorske medicine HRM u Splitu. Za vrijeme liječenja osiguran je smještaj u prilagođenim apartmanima, hotela Zagreb u Splitu, koje je uredilo Ministarstvo. Sukladno potpisanom sporazumu s Ministarstvom članovima Udruge osiguran je smještaj, u prilagođenoj kući u Zaprešiću, za potrebe pregleda i liječenja u Zagrebu.

Zajednica udruga "HVIDR-a" Osječko-baranjske županije osnovana je 1994. godine, ima 9 članica - udruga na području Županije i ima sveukupno 3563 člana.

Zajednica udruga "HVIDR-a" koordinira i usklađuje djelovanje udruga na području Osječko-baranjske županije u cilju što učinkovitije realizacije zadataka utvrđenih Statutom, kao što su:

- koordinacija svojih članica,
- očuvanje moralnog digniteta HRVI-a iz Domovinskog rata,
- briga o osiguravanju uvjeta reprofesionalizacije i adekvatnog zapošljavanja HRVI-a i njihovih obitelji,
- promicanje istine o Domovinskom ratu,
- sudjelovanje i potpora u radu državnih institucija RH na dosljednom provođenju odredbi svih zakonskih i podzakonskih akata kojima se reguliraju prava HRVI-a,
- briga o osiguravanju uvjeta za aktivno sudjelovanje HRVI-a u svim oblicima društvenog i političkog života,
- promicanje tjelesne kulture (šport i rekreacija) radi unapređivanja općih sposobnosti HRVI-a,
- promicanje hrvatskih nacionalnih, povijesnih, kulturnih, gospodarskih i drugih vrednota te promicanje i oplemenjivanje moralnih i etičkih vrednota hrvatskog naroda,
- pružanje logističke, stručne i druge potrebe svojim članicama.

Udruga "HVIDR-a" Osijek osnovana je 30. svibnja 1993. godine, djeluje na području Osječko-baranjske županije i ima sveukupno 2445 članova.

Udruga "HVIDR-a Osijek" je najbrojnija temeljna udruga u sastavu HVIDR-e RH.

Primarni cilj Udruge je pružanje socijalno-pravne pomoći dragovoljcima i invalidima Domovinskog rata, kao i sama zaštita i promicanje vrijednosti Domovinskog rata.

Osim navedenog, Udruga ima i druge ciljeve kao što su:

- briga o socijalnom, zdravstvenom statusu HRVI-a,
- provođenje pomoći i samopomoći, resocijalizacija i integracija članova Udruge,
- briga o osiguravanju uvjeta za aktivno sudjelovanje u svim oblicima društvenog i političkog života,
- poboljšanje kvalitete života članova Udruge kroz organiziranje sportskih, kulturnih i drugih oblika druženja,
- sudjelovanje i potpora u radu državnih tijela RH na dosljednom provođenju odredbi zakona kojima se reguliraju prava invalida,
- promicanje hrvatskih nacionalnih, povijesnih, kulturnih, gospodarskih i drugih vrednota.

Hrvatsko društvo logoraša srpskih koncentracijskih logora Osječko-baranjske županije osnovano je 1995. godine s ciljem zaštite i pravnog reguliranja socijalne i pravne zaštite svojih članova, osiguravanja uvjeta za aktivno sudjelovanje u svim oblicima društvenog i političkog života, promicanja tjelesne kulture (šport i rekreacija) glede unapređivanja opće sposobnosti logoraša i psiho-socijalna pomoć.

U 2014. godini proveli su program "Sjećanje".

Policijska udruga branitelja Baranje - Bilje osnovana je 2010. godine s ciljem promicanja vrijednosti Domovinskog rata i zaštita interesa hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.

Djelatnosti kojima se ostvaruju ciljevi su:

- obilježavanje važnijih datuma iz Domovinskog rata,
- održavanje tribina i dr. stručnih skupova vezano za ostvarivanje prava hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji,
- pružanje pomoći socijalno ugroženim članovima Udruge,
- organiziranje športskih i rekreativnih aktivnosti i drugih zajedničkih interesa hrvatskih branitelja,
- praćenje i predlaganje rješenja za zdravstvene, socijalne i druge teškoće branitelja,
- predlaganje propisa za ostvarivanje prava, te poboljšanja materijalnog i društvenog položaja članova.

U 2014. godini proveli su program "Briga i zaštita hrvatskih branitelja".

Udruga "Vukovarskih Veterana" Našice osnovana je 2010. godine s ciljem promicanja općih i zajedničkih, socijalnih, pravnih, nacionalnih, strukovnih, informacijskih, sportskih, kulturnih i drugih interesa, bez namjere stjecanja dobiti.

Djelatnosti kojima se ostvaruju ciljevi su:

- zaštita i zakonsko reguliranje socijalne i pravne zaštite svih članova Udruge,
- osiguranje uvjeta reprofesionalizacije i prikladnog zapošljavanja i promicanja tjelesne kulture radi unapređenja opće sposobnosti invalida i dr.

U 2014. godini proveli su program "Obilježavanje obljetnica vezanih za Udrugu" (24. kolovoz, 22. rujna, 18. studeni).

Udruga roditelja poginulih branitelja Domovinskog rata Osječko-baranjske županije osnovana je 1995. godine s ciljem organiziranja i sustavnog vođenja brige o dostojnom obilježavanju sjećanja na poginule i nestale hrvatske branitelje Domovinskog rata i Domovinski rat u cijelini, okupljanja, zastupanja i pomaganja roditeljima na načelima međusobnog uvažavanja, povjerenja i solidarnosti radi bržeg i cjelovitijeg ostvarivanja prava koja im pripadaju prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.

Djelatnosti kojima se ostvaruju ciljevi su poticanje donošenja zakonskih rješenja na rješavanju statusa roditelja, očuvanje sjećanja na poginule branitelje i Domovinski rat, odavanje počasti na spomen obilježjima polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća prigodom državnih blagdana, obljetnica ustrojavanja postrojbi Hrvatske vojske i policije, obilježavanje značajnih obljetnica vojno-redarstvenih akcija, obilazak bojišnice i mjesta pogibije branitelja, međusobno druženje i očuvanje psihofizičkog zdravlja roditelja kroz rekreativno-stvaralačke aktivnosti (radionice) i organiziranje izložbi radova nastalih u radionici, poticanje promicanja tjelesne kulture radi unapređenja sposobnosti i očuvanja zdravlja članova te organiziranja športskih susreta članova kroz aktivnosti primjerene njihovoj životnoj dobi, izdavanje glasila zbog informiranja javnosti i članstva o radu Udruge, jačanje i poticanje suradnje sa srodnim udrugama u Hrvatskoj i izvan nje, prikupljanje i raspoređivanje humanitarne pomoći i donacija za potrebe članova.

U 2014. godini proveli su program "Obilježavanje značajnih datuma iz Domovinskog rata".

Udruga roditelja poginulih branitelja domovinskog rata Đakovo osnovana je 1997. godine s ciljem organiziranog okupljanja, zastupanja i pomoći roditeljima poginulih branitelja Domovinskog rata učlanjenih u Udrugu na načelima međusobnog uvažavanja, povjerenja i solidarnosti radi bržeg i cjelovitijeg ostvarivanja prava koja im pripadaju u oblasti socijalnog statusa, rješavanja stambenih prilika, zapošljavanja, ostvarivanja prava iz zdravstvenog i mirovinskog osiguranja, dobivanja novčanih i drugih pomoći iz namjenskih fondova i donacija. Udruga organizirano i sustavno vodi brigu o dostojnom obilježavanju sjećanja na poginule branitelje Domovinskog rata, a što je jedna od temeljnih i trajnih programskih zadaća.

Djelatnosti kojima se ostvaruju ciljevi su identične kao kod Udruge roditelja poginulih branitelja Domovinskog rata Osječko-baranjske županije.

U 2014. godini proveli su program "Očuvanje sjećanja na domovinski rat".

Radna skupina je na temelju procjene potreba odabrala usluge koje će dodatno razvijati i nastaviti provoditi.

Opis potrebe:

- psihosocijalna podrška stradalnicima Domovinskog rata
- materijalna podrška stradalnicima i nezaposlenim sudionicima Domovinskog rata

10.8. Beskućnici

Prema članku 117. stavak 4. Zakona o socijalnoj skrbi, veliki gradovi i gradovi sjedišta županija dužni su u svom proračunu osigurati sredstva za uslugu prehrane u pučkim kuhinjama, kao i pružanje usluga smještaja u prihvatilišta ili prenoćišta za beskućnike.

U Gradu Osijeku je smješten Centar za prihvrat beskućnika u Domu Svetog Vinka, kojim upravlja Caritas Osijek, a financira ga Grad Osijek od 2004. godine kada je potpisan ugovor s Caritasom.

Centar za prihvrat beskućnika kapaciteta je 24 ležaja, dvije muške spavaonice s po 10 ležaja i "ženska soba" s 4 ležaja koja je dograđena u 2010. godini.

U zimskom razdoblju koje traje oko 5,5 mjeseci Centar je otvoren cjelodnevno i korisnicima su pružaju usluge večere, noćenja, doručka, pranja posteljine i odjeće. U ljetnom razdoblju korisnici imaju doručak i večeru u Centru, a ručak u Pučkoj kuhinji.

U 2014. godini smještaj je zatražilo 47 osoba, od toga 6 žena. Najviše njih, 30 osoba je bilo s područja Osijeka, s drugih područja Županije je bilo 4, a ostali su bili iz drugih županija. Ukupno je bilo 6.660 noćenja. U 2013. godini smještaj je zatražilo 45 osoba, od toga 8 žena. Najviše njih, 28 osoba je bilo s područja Osijeka, s drugih područja Županije je bilo 6, a ostali su iz drugih županija. Ukupno je bilo 7.403 noćenja. U 2012. godini smještaj je zatražilo 59 osoba, od toga 12 žena. Najviše njih, 41 osoba je bila s područja Osijeka, a ostali su bili iz drugih županija. Ukupno je bilo 5.449 noćenja.³³

Za ovaj oblik socijalne skrbi iz Proračuna Grada Osijeka utrošeno je po 400.000,00 kn za svaku navedenu godinu.

Opis potrebe:

Na temelju procjene potreba odabrane su usluge koje je potrebno dodatno razvijati i nastaviti provoditi:

- Veći kapaciteti za privremeni smještaj beskućnika
- Psihosocijalna podrška za beskućnike.

10.9. Osobe s problemima ovisnosti

Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije provodi aktivnosti vezane uz prevenciju ovisnosti usmjerene na tri korisničke skupine: djecu i mlade kroz radionice u školama, roditelje kroz savjetodavni rad i profesionalce čiji je cilj rano prepoznati rizična ponašanja. Osim prevencije Centar provodi testiranja i izvanbolničko liječenje ovisnika.

³³ Informacije o stanju socijalne skrbi i poslovanju ustanova socijalne skrbi čiji je osnivač OBŽ u 2012., 2013. i 2014. godini

Tijekom 2014. godine Centar je evidentirao 82 novoprimljena pacijenta konzumenta psihoaktivnih tvari i 35 novoprimljenih pacijenata iz domene mentalnog zdravlja. Broj aktivnih pacijenata je 300 konzumenata psihoaktivnih tvari i 54 iz domene mentalnog zdravlja. Većina aktivnih pacijenata je iz Osijeka, ukupno 213. S područja Belog Manastira upućen je 31 pacijent, iz Đakova 30, iz Valpova 7, iz Našica 3, iz Donjeg Miholjca 2, a iz drugih županija 14 pacijenata. Najveći broj aktivnih pacijenata samoinicijativno se javio u Centar, njih 163, 30 su uputili sudovi, 24 Državno odvjetništvo, 24 pacijenta su upućena od strane obitelji, a od strane liječnika, škola i ostalih (uvjetni otpusti iz penalnog sustava, odgajatelji i sl.) upućeno je 59 pacijenata.

Na području primarne prevencije održano je 7 predavanja za roditelje i učenike, 15 radionica za učenike, 4 tribine, 1 debati klub, testiranje učenika (slučajni uzorak) u 6 prosvjetnih institucija, 3 okrugla stola, 5 edukacija za zdravstvene djelatnike, 56 sudjelovanja u medijskim i TV emisijama, 2 obilježavanja značajnih datuma.

Na području sekundarne prevencije (liječenja) obavljeno je ukupno 14.717 intervencija (prvi i ponovni pregledi, tretmani s roditeljima, savjetovanja, intervjui, individualni savjetovani tretmani, uzimanje uzoraka urina i kapilarne krvi i dr.).

Na području mentalnog zdravlja bilježe se 54 pacijenta, od kojih 3 osobe zbog ovisnosti o kocki, 9 osoba zbog ovisnosti o alkoholu, 1 osoba zbog ovisnosti o psihofarmacima te 41 adolescent s poteškoćama iz domene zaštite mentalnog zdravlja.

Realizirana su 3 projekta: "Prevencija ovisnosti, "Testiranje u školama" (252 učenika iz 5 srednjih škola i 1 osnovne škole na psihoaktivne tvari, 9 učenika pozitivno na kanabis) te "Screening - rano otkrivanje rizičnog ponašanja mladeži" (anketirano 1546 učenika iz 11 srednjih škola s područja grada Osijeka, evidentiran 161 učenik umjereno i visoko rizičan za mentalne poremećaje).

Do 2009. godine u Centru su imali prevagu tzv. neopijatskih pacijenata (2/3), a 1/3 pacijenata je bila opijatska. Od 2010. godine omjer se povećava u korist opijatskih pacijenata, a omjer u 2014. godini je bio opijati:neopijati 2,9:1.

Udruga za borbu protiv ovisnosti "NE - OVISNOST" osnovana je 2003. godine na inicijativu rehabilitiranih ovisnika i bavi se svim oblicima borbe protiv ovisnosti. Kroz svoje aktivnosti Udruga tretira ovisnosti o drogama i drugim sredstvima, alkoholu te kockanju.

U sklopu Udruge djeluje Terapijska zajednica u Vrbici, Savjetovalište u Osijeku, Stambena zajednica i Dnevni boravak u Osijeku.

Područja rada Udruge su edukacija, prevencija, rehabilitacija, resocijalizacija i program smanjenja štete.

- Prevencija - U Savjetovalištu Udruge rad na prevenciji ovisnosti u 2014. godini se temeljio na uspješnom provođenju projekata "Droga stop Osijek 2014", "Prevencija 2013.-2014" i početku provođenja projekta "Ti biraš".

- Područje liječenja i psihosocijalnog tretmana (rehabilitacija) - U 2014. godini u program oporavka i psihosocijalne rehabilitacije koji se provodi u Terapijskoj zajednici u Vrbici, bilo je uključeno 66 korisnika. Tijekom 2014. godine u Zajednicu su primljene 44 osobe, od toga 1 osoba 2 puta u kalendarskoj godini. Smještaj je 28 osoba prijevremeno prekinulo, a 9 korisnika je završilo program psihosocijalne rehabilitacije. Na dan 31. prosinca 2014. godine na smještaju su se nalazila 22 korisnika. Tijekom godine je boravilo sveukupno 15 korisnika s područja Županije, 8 koji su bili u tretmanu u 2013. godini te 7 novih korisnika. 4 korisnika je završilo program psihosocijalne rehabilitacije, 7 korisnika je napustilo program, dok su 4 korisnika nastavila program i u 2015. godini.

- Resocijalizacija - Program resocijalizacije se provodi u Stambenoj zajednici kroz organizirano stanovanje u Osijeku, a ima za cilj postupnu integraciju u društvo rehabilitiranih ovisnika, koji su završili psihosocijalni program oporavka i rehabilitacije od ovisnosti u TZ "Ne-ovisnost" ili u nekoj drugoj zajednici ili ustanovi. 14 korisnika-rehabilitiranih ovisnika je bilo uključeno u program, 3 korisnika uspješno su isti završili, 5 ih je napustilo, a 6 ih je još u programu.

Tijekom 2014. godine počeo se provoditi i program "Uključite i mene".

- Područje smanjenje štete nastale kao posljedica zlouporabe droga - Ovaj program Udruga provodi kroz projekt "Anti Virus Osijek" kroz djelovanje Dnevnog boravka. Povođenje Projekta je završilo 31. svibnja 2014. godine, no Udruga je i dalje nastavila provoditi njegove aktivnosti.

Na području Županije djeluje i sedam klubova liječenih alkoholičara i to pet u Osijeku, jedan u Valpovu i jedan u Črakovcima.

Opis potrebe:

Na temelju procjene potreba odabrane su usluge koje je potrebno dodatno razvijati i nastaviti provoditi:

- Podrška programima i projektima prevencije ovisnosti
- Razvoj sustava liječenja i odvikavanja ovisnika
- Resocijalizacija ovisnika.

11. Glavna pitanja koja proizlaze iz analize podataka i konzultacija sa županijskim dionicima

Županijska radna skupina za socijalno planiranje je prikupila ključne podatke o postojećim socijalnim uslugama na području Osječko-baranjske županije, definirala prioritete te izradila Nacrt Socijalnog plana za razdoblje 2015.- 2020. godina na temelju procjene potreba za održavanjem postojećih usluga i razvojem novih usluga u zajednici.

Sastav članova Radne skupine i Savjeta za socijalnu skrb osigurava reprezentativnost svih ključnih dionika na području socijalne skrbi i socijalnog uključivanja iz javnog i privatnog sektora koji će u partnerstvu predlagati smjernice razvoja mreže socijalnih usluga u županiji.

Županijska razvojna strategija (2011.-2013.), koja ostaje na snazi do daljnjega temeljem Naputka Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, ukazuje na snage sektora socijalne skrbi: razvijena mreža udruga koje provode socijalne, zdravstvene, humanitarne i karitativne programe, volja Županije da se pomogne socijalnim skupinama nedovoljno uključenim u zajednicu izjednačavanjem u mogućnostima. Svakako treba dodatno istaknuti iznadprosječnu aktivnost i inovativnost udruga na području Županije u odnosu na druge županije u Hrvatskoj, koje svojim radom dokazuju da se i u županiji s izrazito nepovoljnim socioekonomskim pokazateljima mogu postići rezultati koji mogu biti uzor drugima kao primjeri dobre prakse.

Sektorska SWOT analiza sustava socijalne skrbi u Osječko-baranjskoj županiji koju su napravili članovi Radne skupine ukazuje na unutarnje snage i slabosti sustava kao i na vanjske prilike i prepreke za njegov budući razvoj.

Temeljem početne analize sektora, prikupljenih podataka o pružateljima i korisnicima socijalnih usluga, procjene potreba za uslugama i daljnjim konzultacijama sa stručnom i općom javnosti nastaviti će se rad na izradi Socijalnog plana.

U prilogu je SWOT analiza koju su izradili članovi Glavne radne skupine za socijalno planiranje tijekom radionice 20. studenog 2013. godine.

SNAGE	SLABOSTI
Koje dobre strane vaše županije biste istaknuli u odnosu na druge županije u RH kada govorimo o sustavu socijalne skrbi Po čemu je vaša županija prepoznata kao inovativna i nositeljica promjena/napretka od strane građana? - Prepoznati po socijalnom poduzetništvu (udruge SLAP i ZVONO Belišće primjeri dobre prakse) - Razvijeni kapaciteti OCD-a i Županije za privlačenje EU sredstava (uz podršku Regionalne razvojne agencije) - Ustanove socijalne skrbi s dugogodišnjom tradicijom (primjerice Dom za starije i nemoćne osobe Osijek 40 godina, Dječji dom Klasje 135 godina i Dom za psihički bolesne odrasle osobe 270 godina) - Kvalitetan stručan kadar i prostor za pružanje socijalnih usluga - Studij psihologije na Sveučilištu u Osijeku kao resurs za edukaciju relevantnih pomažućih profesija - Razvijeno udomiteljstvo djece i odraslih	Što bi se u sustavu socijalne skrbi u vašoj županiji moglo/trebalo poboljšati? Što građani vaše županije smatraju slabostima sustava? Ima li nešto što se može naučiti iz dobrih primjera praksi drugih županija? - Nedostatna financijska sredstva - Odljev stručnih kadrova - Starenje populacije - Sve više samačkih domaćinstava - Nedostatak studija socijalnog rada i defektologije - Nedovoljna umreženost dionika u sustavu socijalne skrbi - Nedovoljno definirani kriteriji za dodjeljivanje javnog novca - svima pomalo, a nikom dovoljno za izgradnju kapaciteta za pružanje socijalnih usluga - Nedostatak mobilnih timova jer su usluge nedostupne u ruralnim krajevima - Nedostatak oblika dnevne skrbi (npr. dnevni i poludnevni boravci) - Nedostatak usluga u ruralnim sredinama - Nedostatak partnerstva s drugim županijama u RH/ drugim regijama u EU

PRILIKE	PRIJETNJE/PREPREKE
Vanjski čimbenici koji mogu pospješiti modernizaciju sustava socijalne skrbi unutar županije u naredne tri godine. Koji su to pozitivni trendovi u RH i/ili EU koji mogu doprinijeti razvoju socijalnih usluga u vašoj županiji - gdje vidite svoju priliku? - Dostupan stambeni fond (za privlačenje stručnjaka) - Decentralizacija sustava socijalne skrbi (uključujući i fiskalnu decentralizaciju) - Postojanje Sveučilišta - povezivanje s drugim sveučilištima u EU i prenošenje programa s drugih sveučilišta - EU fondovi - Ekonomski razvoj - Kreiranje novih socijalnih usluga - omogućene kroz prijedlog novog Zakona o socijalnoj skrbi - mogućnost utjecaja na zakonodavne procedure - Visoka nezaposlenost mladih je ujedno potencijal za inovacije i inkubator novih ideja - Niža cijena rada i niža cijena socijalnih usluga predstavlja potencijal za županijske pružatelje usluga u ponudi usluga smještaja za osobe iz drugih zemalja EU - Umrežavanje u EU mrežu domova socijalne skrbi na principu sharing aranžmana	Vanjski čimbenici koji mogu negativno djelovati na provođenje promjena u sustavu socijalne skrbi Koje su prepreke poboljšanju sustava - koji su to negativni trendovi koji ugrožavaju vaš željeni razvoj? - Stalne izmjene zakona (tri zakona u dvije godine) - Nejasan zakonski okvir i nedorečeni podzakonski akti (nedostatak jasnog tumačenja odredbi od strane Ministarstva) - Nejasno definirane usluge u Zakonu o socijalnoj skrbi - Zakonom propisani strogi kriteriji za određene skupine u pružanju socijalnih usluga (npr. fizička osoba da bi dobila licencu za pomoć u kući mora zadovoljavati uvjete kao i ustanova) - Nedostatak financijskih sredstava za socijalnu skrb na razini Države - Velika nezaposlenost i društvena apatija, posebno mladih i obrazovanih - Veliki broj osoba u potrebi korištenja socijalnih prava i usluga

12. Prioriteti i operativni ciljevi

Operativni ciljevi su razrađeni prema četiri prioritetne korisničke skupine.

Djeca i mladi

- Operativni cilj 1: Pružiti podršku djeci i mladima s teškoćama u učenju i problemima u ponašanju kroz dnevni i poludnevni boravak u domovima i školama
- Operativni cilj 2: Osigurati savjetodavno-terapijsku podršku za djecu i mlade s problemima u ponašanju
- Operativni cilj 3: Pružiti podršku mladima koji izlaze iz sustava socijalne skrbi
- Operativni cilj 4: Pružiti podršku djeci i mladima s teškoćama u razvoju

Obitelji u riziku

- Operativni cilj 1: Pružiti podršku obiteljima kroz rad savjetovališta za obitelj i provođenje psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja
- Operativni cilj 2: Osigurati provođenje mjera obiteljsko pravne zaštite kroz suradnju centara za socijalnu skrb i vanjskih pružatelja usluga
- Operativni cilj 3: Jačanje roditeljskih vještina i senzibiliziranje javnosti na probleme suvremene obitelji

Osobe s invaliditetom

Operativni cilj 1: Razvoj usluge boravka za osobe s intelektualnim, mentalnim i višestrukim teškoćama s ciljem prevencije institucionalizacije

Operativni cilj 2: Osigurati uslugu organiziranog stanovanja za uključivanje osoba s intelektualnim, mentalnim i višestrukim teškoćama u život zajednice

Operativni cilj 3: Podrška pri nalaženju i zadržavanju zaposlenja za osobe s invaliditetom

Starije i nemoćne osobe

Operativni cilj 1: Razvoj izvaninstitucijskih oblika skrbi za starije i nemoćne osobe

Operativni cilj 2: Osigurati pravnu pomoć u zaštiti prava starijih i nemoćnih osoba s ciljem sprečavanja iskorištavanja i zlostavljanja

Operativni cilj 3: Osigurati održivost postojećih smještajnih kapaciteta domova za starije i nemoćne osobe i podizati kvalitetu smještaja

13. Praćenje, vrednovanje i izvještavanje

Tijekom 2014. godine, uz podršku IPA projekta "Podrška sustavu socijalne skrbi u procesu daljnje deinstitucionalizacije socijalnih usluga", održane su radionice na kojima je prezentiran sustav praćenja provedbe aktivnosti iz Socijalnog plana. Sustav je osmišljen na način da sustavno bilježi i prati provedbu prema prethodno određenim indikatorima i ključnim ciljevima, na temelju redovitog prikupljanja i obrade podataka i informacija o napretku koje prikupljaju pružatelji usluga (organizacije i institucije) koji pružaju usluge navedene u planu.

Sustav praćenja također pruža mogućnost praćenja:

- troškova provedbe svake aktivnosti, u pogledu planiranog i izvršenog proračuna,
- planiranog i stvarnog početka provedbe,
- razinu i opseg ljudskih resursa uključenih u pružanje usluga,
- sudjelovanja i uključenosti sudionika u svaku uslugu tijekom svake godine, uključujući geografsku pokrivenost korisnika, rodnu ravnopravnost, zadovoljstvo korisnika itd.

Slike 11-13 u nastavku prikazuju mogući izgled županijskog sustava praćenja socijalne skrbi.

Slika 11: Opći podaci o aktivnostima i praćenje troškova

Aktivnost 1 - Praćenje provedbe							
1	Naziv aktivnosti:						
2	Organizacija/institucija zadužena za provedbu						
3	Odgovorna osoba zadužena za provedbu						
4	Vrijeme trajanja aktivnosti	Predviđeni početak	Predviđeni završetak	Aktualni početak	Aktualni završetak	Kašnjenje s početkom provedbe	Ukupno vrijeme provedbe
		(datum)	(datum)	(datum)	(datum)	(Izraženo u danima)	(Izraženo u danima)
5	Proračun aktivnosti:	Procijenjeni iznos	Potrošeni iznos Kvartal 1	Potrošeni iznos Kvartal 2	Potrošeni iznos Kvartal 3	Potrošeni iznos Kvartal 4	Ukupno potrošeni iznos
	Financijska struktura proračuna (prema izvorima financiranja)	Ukupni iznos	Županija i/ili Lokalna samouprava	Ministarstva / Nacionalni uklj. EU fondovi	Ostale donacije (Domaće / Strane)	Financijska participacija korisnika	Drugo
	Vrijednost (Kn):						
	Postotak (%):						
6	Ključni cilj					% Ostvarenje ključnog cilja	

7	Pokazatelji uspešnosti provedbe		Predviđeno	Ostvareno	Postotak uspešnosti		
	Numerički		(unesi broj)	(unesi broj)	(%)		
	Prosječan postotak uspešnosti						
	Kvalitativni						
	Predviđeno (objasniti što se predviđalo)						
	Ostvareno (objasniti što je ostvareno)						
Komentar (napisati komentar kvalitativno)							
8	Kvalitativna izraženost ("označi numerički") naspram dobijenih informacija i izvješta anketiranja	Ukupan broj anketiranih	Nedovoljno zadovoljni	Srednje zadovoljni	Jako zadovoljni	Potpuno zadovoljni	Postotak uspešnosti
			(ispod 30%)	(između 30 i 60%)	(između 60 i 90%)	(iznad 95%)	%
	Broj						
	%						

9	Geografska pokrivenost	Ukupan broj korisnika		% gradskih sredina	% ruralnih sredina		
	Gradske sredine	Broj redovnih korisnika	Broj povremenih korisnika	Ukupan broj korisnika	Broj pružatelja usluge	Postotak (%) korisnika usluge	Postotak (%) pružatelja usluge
	Naziv mjesta:						
	Naziv mjesta:						
	Naziv mjesta:						
	Naziv mjesta:						
	Naziv mjesta:						
	Seoske sredine	Broj redovnih korisnika	Broj povremenih korisnika	Ukupan broj korisnika	Broj pružatelja usluge	Postotak (%) korisnika usluge	Postotak (%) pružatelja usluge
	Naziv mjesta:						
	Naziv mjesta:						
	Naziv mjesta:						
	Naziv mjesta:						
	Naziv mjesta:						
10	Rodna ravnopravnost	Ukupan broj korisnika	0	% Muškaraca		% Žena	
	Gradske sredine	Ukupan Broj		Broj muškaraca		Broj žena	
	Seoske sredine	Ukupan Broj		Broj muškaraca		Broj žena	

U perspektivi sustav praćenja pruža mogućnost automatske obrade širokog spektra informacija prikupljenih tijekom provedbe plana te mogućnost izvještavanja u različitim oblicima, npr.:

- Svi ovi i ostali podaci, uz adekvatan informatički program, mogli bi se prikupljati automatski te prezentirati statistički i grafički.

75

14. Proces konzultacija

Polazište u razradi Strateškog plana socijalnih usluga bilo je duboko uvjerenje da su konzultacije, kako s dionicima tako i s korisnicima, važne u razvoju suvremenih socijalnih usluga kako bi iste učinkovitije odgovorile na prepoznate potrebe. Proces bi trebao biti što je moguće više otvoren i konzultativan te u svoj razvoj uključiti što više ključnih dionika, pružatelja i korisnika usluga.

Jedno od najvažnijih načela koje je u podlozi rada je načelo transparentnosti i sudjelovanja u pružanju socijalnih usluga.

Prihvatanjem ovakvog pristupa namjera je uspostaviti praksu konzultacija kao i metode za konzultacije s građanima, organizacijama i skupinama tijekom razvoja strategije, pristup koji će se nastaviti tijekom faze praćenja ili provedbe strategije kao i njezine trajne revizije i dorade.

U razradi i planiranju strategije kao i u odlučivanju sudjelovao je velik broj različitih organizacija. Te su organizacije i tijela javne uprave zastupljeni u županijskom Savjetu za socijalnu skrb, u užim i širim radnim skupinama za socijalno planiranje: županijski Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, domovi socijalne skrbi, centri za socijalnu skrb, Hrvatski zavod za zapošljavanje, udruge i ostali dionici koji su aktivni na području socijalne skrbi. Jednako tako, o nacrtu plana konzultirano je Ministarstvo socijalne politike i mladih. Posebno su se angažirale i uključile nevladine organizacije koje su redovito slale svoje komentare i prijedloge te slobodno sudjelovale na skupnim sastancima. Postojala je stalna podrška županijske uprave što je procesu razvoja strategije dalo legitimnost i pozornost.

Rezultat ovog strateškog procesa planiranja jest bolje razumijevanje potreba i želja građana vezano uz socijalne usluge na koje ovaj Socijalni plan predstavlja odgovor struke.

U prilogu ovog Socijalnog plana nalazi se popis članova radnih skupina za socijalno planiranje.

Članovi radnih skupina za socijalno planiranje u Osječko-baranjskoj županiji

Članovi Glavne radne skupine

Ime i prezime	Ustanova/udruga
1. Gordana Puđa	Tržnica Osijek
2. Mato Dunković	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje - Područna služba u Osijeku
3. Dragomir Lončarević	Dom za starije i nemoćne osobe Osijek
4. Jasna Petrović	Udruženje "Baranja" Lug
5. Darija Zubović	Gradsko društvo Crvenog križa Osijek
6. Nevenka Granić	Dječji dom "Klasje" Osijek
7. Marija Šešo	Katolička udruga "Veronikin rubac" Osijek
8. Ladislav Lamza	Dom za psihički bolesne odrasle osobe Osijek
9. Edit Lemal	Centar za odgoj i obrazovanje "Ivan Štark" Osijek

10. Mato Lukić	Dom za odgoj djece i mladeži Osijek
11. Ružica Milošević	Centar za socijalnu skrb Osijek
12. Mirjana Sudar	Hrvatski Zavod za zapošljavanje - Područni ured Osijek
13. Jakob Kajtar	Udruga žena "Izvor" Općine Kneževi Vinogradi
14. Goran Štrbac	Dječji dom "Klasje" - Poludnevni boravak u Belom Manastiru
15. Željka Panjaković	Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb

Članovi Radne skupine

Ime i prezime	Ustanova/udruga
1. Branka Barna	Dom za starije i nemoćne osobe Đakovo
2. Štefica Čučak	Udruga "Rijeka ljubavi" Osijek
3. Marko Đukić	Gradsko društvo Crvenog križa Osijek
4. Romano Kristić	Grad Osijek
5. Suzana Tretinjak	Društvo invalida cerebralne i dječje paralize Osijek
6. Marija Vrkić	Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje-Regionalni ured Osijek
7. Vlasta Škorak	Udruga za promicanje inkluzije Osijek
8. Sanja Vladović	Ured pravobraniteljice za djecu u Osijeku
9. Mira Anić	Udruga djece i mladih s poteškoćama u razvoju ZVONO Belišće
10. Lejla Šehić-Relić	Volonterski centar Osijek
11. Ivana Šibalić	Udruga za rad s mladima Breza Osijek